

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยย่อยที่ 1

เล่มที่ 1

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการเครือข่าย
การท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่
Information System Development for Chiang Mai
Community Based Tourism Network Management

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงพร อ่อนหวาน และคณะ

กันยายน 2561

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อยที่ 1

เล่มที่ 1

การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการเครือข่าย
การท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่

Information System Development for Chiang Mai
Community Based Tourism Network Management

คณะผู้วิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงพร อ่อนหวาน
นายสมภพ ยี่จ่อหอ
ดร.สวิชญา ศุภอุดมฤกษ์ ตีร์รัตน์
อาจารย์นินนาท อ่อนหวาน
นายพุทธิพัทธ์ พลอยสงศรี

สังกัด

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่
สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน
มหาวิทยาลัยแม่โจ้
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่
สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

ชุดโครงการ การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับระบบเศรษฐกิจชุมชนฐานรากของ
จังหวัดเชียงใหม่บนพื้นฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน

สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย วช.-สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่” เป็นการศึกษาเพื่อศึกษาสภาพและศักยภาพของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ และพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้แผนงานวิจัยเรื่อง “การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับระบบเศรษฐกิจชุมชนฐานรากของจังหวัดเชียงใหม่บนพื้นฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน” ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ประจำปีงบประมาณ 2560 (ทุนมุ่งเป้าด้านการท่องเที่ยว)

การศึกษาในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องมาจากความร่วมมือของคณะกรรมการและสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ที่ให้ความร่วมมือในกระบวนการวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นการเก็บข้อมูล จนการอบรมเพื่อการใช้ระบบฐานข้อมูลจากผลการวิจัยครั้งนี้ หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่สนับสนุนส่งเสริมตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการจนท้ายสุดของกระบวนการรวมถึงภาคธุรกิจการท่องเที่ยวที่ให้ความร่วมมือกับกระบวนการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดีจนทำให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่กล่าวถึงข้างต้น และขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่ให้โอกาสคณะผู้วิจัยได้มีส่วนช่วยพัฒนางานที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อชุมชนที่ทำการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ทรงคุณวุฒิของสกว. ที่ให้ข้อเสนอแนะและแนวทางการทำวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง ขอขอบคุณผู้ประสานงานจากศูนย์ประสานงานฯ สกว.ทุกท่านที่ช่วยอำนวยความสะดวกและให้คำปรึกษาในการจัดทำงานวิจัยฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้เป็นอย่างดี

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงพร อ่อนหวาน
หัวหน้าโครงการวิจัย

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร
การพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการเครือข่าย
การท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่

1. บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

พฤติกรรมผู้บริโภคในการใช้และเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศผ่านการใช้สื่อทางการตลาดออนไลน์ และแอปพลิเคชันต่างๆ ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการมากขึ้น (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ: NECTEC) ทำให้ผู้ให้บริการธุรกิจด้านต่างๆ หันมาให้ความสนใจพัฒนาสื่อออนไลน์เพื่อตอบสนอง และสามารถดึงดูดผู้บริโภคออนไลน์มากขึ้น แนวโน้มและศักยภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตและสังคมของไทยมากขึ้นเรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำงาน สื่อสาร การนัดหมาย และการเดินทางท่องเที่ยว เรียกได้ว่ากิจกรรมในชีวิตประจำวันต่างๆ ล้วนแล้วแต่มีเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ด้วย เราจึงไม่สามารถปฏิเสธความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมีอิทธิพลต่อผู้คนมากมายในปัจจุบันได้ (อัศวิน จิตต์จำนง, 2559) โดยเฉพาะในด้านการท่องเที่ยวที่ในปัจจุบันนักท่องเที่ยว หรือผู้ที่เตรียมตัวจะเดินทางท่องเที่ยวจำนวนมากใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ตในการค้นหาข้อมูลเพื่อเตรียมตัวในการเดินทาง รวมไปถึงการจองเที่ยวบิน โรงแรม ร้านอาหาร และการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นรายการท่องเที่ยว หรือรถเช่า

จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวด้วยทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวทั้งทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีชีวิตของคนเมืองรวมถึงและชาติพันธุ์อีกหลากหลายอีกทั้งจังหวัดเชียงใหม่ยังมีจุดเด่นในเรื่องของความสะดวกในการเดินทางทั้งทางอากาศ และทางบก มีผลิตภัณฑ์ทั้งภาคบริการด้านการท่องเที่ยวและแหล่งซื้อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมมากมาย ตลอดจนมีที่พักเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว สามารถเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวไปยังจังหวัดต่างๆ ได้ง่าย โดยในปี พ.ศ.2547 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ได้สนับสนุนทุนวิจัยเพื่อการพัฒนา รูปแบบเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนระดับจังหวัดเชียงใหม่ขึ้นจนสามารถจัดตั้งเป็นเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ที่ในระยะแรกจะเป็นการรวมตัวของชุมชนที่มีฐานจากงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของ สกว. ฝายวิจัยเพื่อท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ได้มีการขับเคลื่อนงานและมีพัฒนาการมาโดยลำดับ แต่ในจังหวัดเชียงใหม่มีหน่วยงานจัดตั้งเครือข่ายชุมชนทางการท่องเที่ยวขึ้นอีกหลายเครือข่าย การมีหลายเครือข่ายการท่องเที่ยวทำให้ขาดความชัดเจนและเป็นเอกภาพของพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของจังหวัดเชียงใหม่ เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่และสถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีบทบาทเป็นที่เลี้ยงและที่ปรึกษาของเครือข่าย เห็นปัญหาความซ้ำซ้อนของเครือข่ายจึงร่วมกันเข้าพบหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และชุมชนในเครือข่ายต่างๆ เพื่อพูดคุยและสร้างความเข้าใจร่วมกัน จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2554 ได้มีการผนวกรวมชุมชนท่องเที่ยวจากเครือข่ายต่างๆ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 80 ชุมชน และมีการจัดตั้งเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จังหวัดเชียงใหม่ และในปี พ.ศ.2555 ได้มีการลงนามรับรองคณะกรรมการเครือข่ายการท่องเที่ยว โดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ชุดแรกนี้โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ในสมัยของ มล.ปนัดดา ดิศกุล โดยมีนายธีรเมศร์ ขจรพัฒนภิรมย์ จากบ้านแม่กำปอง เป็นประธานเครือข่ายฯ

การดำเนินงานที่ผ่านมาของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชียงใหม่ ภายใต้การทำงานของ คณะกรรมการเครือข่ายฯ และที่ปรึกษา เป็นการทำงานร่วมกันด้วยระบบจิตอาสาอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างชัดเจนในการขับเคลื่อน จึงยังไม่สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศทาง การพัฒนาที่ได้กำหนดไว้ในการจัดตั้งเครือข่าย 3 เรื่องหลัก ได้แก่ 1) การพัฒนาศักยภาพของคน ในชุมชน 2) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน และ 3) การส่งเสริมสิทธิชุมชนในการจัดการ การท่องเที่ยว ในปี พ.ศ.2559 ได้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการชุดใหม่เป็นชุดที่สองและได้รับการแต่งตั้ง จากผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ คณะกรรมการชุดใหม่ได้ประชุมเพื่อวิเคราะห์และสรุปบทเรียนการ ดำเนินงานของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ที่ผ่านมา พบว่า สถานการณ์ด้านการ ท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วแต่เครือข่ายฯ ขาดเป้าหมายในการ ขับเคลื่อนเครือข่ายที่ชัดเจน ส่งผลให้การดำเนินงานกิจกรรมที่ผ่านมาไม่สามารถตอบสนองการ พัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรเครือข่ายและสมาชิกเครือข่ายได้ จึงขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นในปี พ.ศ.2558 เรื่องแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ โดยการมีส่วนร่วมของภาคี ซึ่งจาก กระบวนการวิจัยทำให้คณะกรรมการเครือข่ายฯ ได้เข้าพบและพูดคุยกับภาคีเครือข่ายระดับต่างๆ ได้รับทราบปัญหาที่ไม่มีฐานข้อมูลชุมชนที่จัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ที่เป็นเอกภาพและ เป็นปัจจุบัน ที่หน่วยงานต่างๆ สามารถนำไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาชุมชนที่จัดการการท่องเที่ยว ได้อย่างมีประสิทธิภาพและกว้างขวางมากยิ่งขึ้นได้ ฉะนั้นการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนา ระบบ สารสนเทศเพื่อจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่จะเป็นกระบวนการที่ สำคัญที่จะช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและคณะกรรมการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน สามารถ ใช้เป็นฐานในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ได้ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัยประกอบไปด้วย 1) เพื่อศึกษาสภาพและศักยภาพของสมาชิกเครือข่าย การท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่าย การท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ 3) เพื่อเผยแพร่ฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดย ชุมชนจังหวัดเชียงใหม่

1.3 ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อให้ได้ ฐานข้อมูลในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัด เชียงใหม่ โดยมีขอบเขตการศึกษาในด้าน 1) สภาพและศักยภาพของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดย ชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งประกอบด้วย (1) บริบทของชุมชนประกอบด้วยประวัติการจัดตั้งระยะเวลา การจัดตั้งที่ตั้งการเดินทางและจุดเด่นของชุมชน (2) การท่องเที่ยวประกอบด้วยโปรแกรมการ ท่องเที่ยวกิจกรรมการท่องเที่ยวและฐานเรียนรู้ (3) การให้บริการประกอบด้วยที่พักอาหารรถบริการ

และอื่นๆ (4) การจัดการประกอบด้วยคณะกรรมการรูปแบบการบริหารจัดการการจัดสรรรายได้และ
ผู้ประสานงาน ใช้เวลาในการดำเนินการวิจัย 12 เดือน ตั้งแต่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2560 - 31
พฤษภาคม พ.ศ. 2561

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

จากคำถามวิจัยข้อที่ 1 **สภาพและศักยภาพของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน
จังหวัดเชียงใหม่** วิธีวิจัยหลัก คือ 1) แบบประเมินสถานภาพชุมชนที่มีการท่องเที่ยว สำหรับประเมิน
สภาพและศักยภาพชุมชนที่มีการท่องเที่ยว 2) แบบสำรวจข้อมูล (Survey Form) สำหรับเก็บข้อมูล
ชุมชน และออกแบบกระบวนการเก็บข้อมูลชุมชน ทั้งข้อมูลเอกสาร และภาพถ่าย/ภาพเคลื่อนไหว
ทบทวนเอกสารข้อมูลทุติยภูมิของแต่ละชุมชน เปรียบเทียบกับกรอบประเด็นในการเก็บข้อมูล เป็น
การตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น

จากคำถามวิจัยข้อที่ 2 **ระบบการจัดการฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดย
ชุมชนจังหวัดเชียงใหม่** วิธีวิจัยหลัก คือ 1) การประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ให้กับกลุ่มผู้ม
มีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้ฐานข้อมูล อาทิ ชุมชน นักพัฒนา นักวิชาการ นักวิจัย นักการตลาด
นักพัฒนาฐานข้อมูล ผู้ประกอบการท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน 2) ระดมสมอง (Brain
Storming) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) ซึ่งเป็นผู้รู้เรื่องที่จะศึกษาตี ในประเด็นที่
เกี่ยวข้องดังนี้ (1) ประเด็นข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว ได้แก่ ชนิดข้อมูล และความต้องการใช้
ฐานข้อมูลเพื่อที่แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ในการใช้ฐานข้อมูล อาทิ ชุมชน นักพัฒนา นักวิชาการ นักวิจัย นักการตลาด นักพัฒนาฐานข้อมูล
ผู้ประกอบการท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน (2) ประเด็นการออกแบบฐานข้อมูล โดยนำผล
การวิเคราะห์ข้อมูลของกิจกรรมระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้ฐานข้อมูล มา
วิเคราะห์ร่วมกับนักออกแบบฐานข้อมูล เพื่อออกแบบฐานข้อมูลในระดับแนวคิด การออกแบบ
ฐานข้อมูลในระดับนี้เป็นการกำหนดโครงร่าง (Schema) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายโครงสร้าง
หลักๆ ของข้อมูลภายในระบบฐานข้อมูล เลือกระบบจัดการฐานข้อมูลออกแบบในระดับตรรกะ และ
ออกแบบระดับกายภาพ (3) เปิดเวทีชุมชนเพื่อนำเสนอฐานข้อมูลที่ดำเนินการเสร็จแล้ว เพื่อให้ชุมชน
ได้รับทราบการมีอยู่ของฐานข้อมูล และเพื่อระดมความคิดเห็นค้นหากลไกการดูแลรักษา/อัปเดต
ฐานข้อมูลให้มีความเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ในการระดมความคิดเห็นใช้วิธีการระดมสมอง (Brain
Storming) ทั้งในส่วนของการค้นหาตัวแทน/ผู้ประสานงานด้านฐานข้อมูลของแต่ละโซน และกลไกใน
การดูแล/อัปเดตฐานข้อมูลเครือข่ายอย่างมีส่วนร่วม (4) เปิดเวทีเพื่อนำเสนอฐานข้อมูลต่อองค์กร/
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียกับการใช้ฐานข้อมูล นำเสนอประเภทของข้อมูลบน
ฐานข้อมูล วิธีการใช้ รวมไปถึงกลไกการดูแลฐานข้อมูลและองค์กรเจ้าภาพในการดูแลรักษาและ
อัปเดตข้อมูล เปิดให้มีการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการ
ดูแลรักษา/พัฒนาฐานข้อมูลต่อไป

จากคำถามวิจัยข้อที่ 3 **การเผยแพร่ฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน
จังหวัดเชียงใหม่** วิธีวิจัยหลัก คือ การประสานงานกับองค์กร/หน่วยงานต่างๆ เพื่อขอความร่วมมือใน

การช่วยประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูล เช่น การเพิ่มลิงค์/banner บนเว็บไซต์ การลงข่าวประชาสัมพันธ์ในสื่อสังคมออนไลน์ เช่น ททท. ทกจ. และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ชุมชนที่มีข้อมูลปรากฏในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ว่ามีประชาชนรวมตัวกันเพื่อจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ และจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด ศูนย์พัฒนารัฐบาลชนบทพื้นที่สูงจังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งสิ้น 95 ชุมชน

2. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาศักยภาพชุมชน สามารถอภิปรายผลการศึกษารายประเด็นได้ดังนี้

2.1 สภาพของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน สมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีรายชื่อทั้งหมด 99 ชุมชน จาก 20 อำเภอ พบว่ามีชุมชนที่มีรายชื่อซ้ำซ้อน จำนวน 4 ชุมชน จึงทำการคัดทิ้ง ทำให้เหลือจำนวนชุมชนเพียง 95 ชุมชน แบ่งออกตามโซน ได้แก่

1) โซนเหนือ 6 อำเภอ จำนวน 19 ชุมชน ประกอบไปด้วย (1) อำเภอเชียงดาว จำนวน 9 ชุมชน ได้แก่ บ้านปางแดงใน หย่อมบ้านยางปู่โต๊ะ (บ้านเชียงดาว) บ้านถ้ำเชียงดาว บ้านนาเลาใหม่ บ้านหัวทุ่ง บ้านห้วยลึก บ้านใหม่สามัคคี และบ้านแม่แมะ (2) อำเภอชัยปราการ จำนวน 1 ชุมชน ได้แก่ บ้านถ้ำดับเต่า (3) อำเภอฝาง จำนวน 1 ชุมชน ได้แก่ บ้านนอแล (4) อำเภอแม่แตง จำนวน 6 ชุมชน ได้แก่ บ้านเมืองกืด บ้านแม่ใจ บ้านเหล่าพัฒนาและบ้านม่อนเงาะ บ้านดอนเจียง หย่อมบ้านผาแตก (บ้านแม่หลอด) และบ้านปง (5) อำเภอแม่เมาะ จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ บ้านวังไผ่ และบ้านดอยปู่หมื่น (6) อำเภอเวียงแหง จำนวน 1 กลุ่มชุมชน (4 หมู่บ้าน) ได้แก่ บ้านเมืองแหง บ้านปางควาย บ้านป่าไผ่ และบ้านห้วยหก

2) โซนกลาง 8 อำเภอ จำนวน 46 ชุมชน ประกอบไปด้วย (1) อำเภอดอยสะเก็ด จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ บ้านป่าสักงาม และบ้านหลวงเหนือ (2) อำเภอเมือง จำนวน 7 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนวัดศรีปิ่นคร้ว ชุมชนวัดพุกแด่ม บ้านดอยปู่ บ้านสันลมจอย ชุมชนวัดนันทาราม ชุมชนวัดศรีสุพรรณ และชุมชนวัดหมื่นสาร (3) อำเภอแม่ริม จำนวน 5 ชุมชน ได้แก่ บ้านผานกกก บ้านปงไคร้ บ้านแม่สาน้อย บ้านแม่สาใหม่ และบ้านแม่ก๊ะเปียง (4) อำเภอแม่อน จำนวน 4 ชุมชน ได้แก่ บ้านโป่งนก บ้านตีนตก บ้านแม่กำปอง และบ้านออนหลวย (5) อำเภอสะเมิง จำนวน 1 ชุมชน ได้แก่ บ้านโป่งกวาว (6) อำเภอสันกำแพง จำนวน 13 ชุมชน ได้แก่ บ้านต้นเปา บ้านบ่อสร้าง บ้านทรายมูล บ้านบวกค้ำ บ้านป่าตาล บ้านป่าสักน้อย บ้านม่วงเขียว บ้านน้ำจำ บ้านมอญ บ้านป่าสักขวาง บ้านเหล่า บ้านปง และบ้านป่าแยะ (7) อำเภอสันทราย จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ บ้านโป่ง และบ้านสันต้นเปา (8) อำเภอหางดง จำนวน 12 ชุมชน ได้แก่ บ้านเก๊าเตื่อ บ้านทุ่งโป่ง บ้านทุ่งโป่งใต้ บ้านน้ำซุ่ม บ้านปง บ้านแม่ขนิน บ้านใหม่สันคยะอม บ้านไร่กองซิง บ้านต้นแก้ว บ้านดองกายเหนือ บ้านร้อยจันทร์ และบ้านเหมืองกุง

3) โซนใต้ 6 อำเภอ จำนวน 30 ชุมชน ประกอบไปด้วย (1) อำเภอกัลยาณิวัฒนา จำนวน 7 ชุมชน ได้แก่ บ้านเสาแดง บ้านห้วยบะบ้า กลุ่มชุมชน (บ้านห้วยฮ่อม บ้านดอยตุง และบ้านห้วยครก) บ้านหนองเจ็ดหน่วย บ้านวัดจันทร์ บ้านดงสามหมื่น และบ้านห้วยปู่ (2) อำเภอจอมทอง

จำนวน 8 ชุมชน ได้แก่ บ้านแม่กลางหลวง กลุ่มชุมชน (บ้านผาหมอนและบ้านหนองหล่ม) บ้านขุนกลาง บ้านสบหาด บ้านป่าแฉ่ม บ้านเมืองอาง บ้านเชิงดอย และบ้านหนองอาบช้าง (3) อำเภอแม่แจ่ม จำนวน 5 ชุมชน ได้แก่ บ้านปางหินฝน บ้านป่าแดด บ้านแม่แฮเหนือ กลุ่มชุมชน (บ้านปางเกี้ยวและบ้านปางอู่) และบ้านห้วยผักกูด (4) อำเภอแม่วาง จำนวน 4 ชุมชน ได้แก่ บ้านขุนวาง บ้านโป่งน้อยใหม่ บ้านสบวิน และบ้านแม่สะป๊อก (5) อำเภอสันป่าตอง จำนวน 4 ชุมชน ได้แก่ บ้านต้นแห่น้อย บ้านจอมแจ้ง บ้านกัวแลน้อย และบ้านดงป่าซาง (6) อำเภอมก๋อย จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ บ้านมูเซอปากทาง และกลุ่มชุมชน (บ้านใหม่ บ้านแม่ตึ้นน้อย บ้านขุนตึ้นน้อย และบ้านแม่แวแม่เทย)

2.2 ศักยภาพของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จากข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว จำนวน 95 ชุมชน พบสภาพและศักยภาพที่เป็นปัจจุบันของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ สามารถจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1) การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism : CBT) หมายถึง ชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชน ภายในชุมชนมีการจัดตั้งกลุ่มขึ้นมาเพื่อบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชนอย่างชัดเจนและอย่างมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีรายได้จากการท่องเที่ยวและมีการกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง มีจำนวน 30 ชุมชน ซึ่งการท่องเที่ยวโดยชุมชนเหล่านี้ยังสามารถจำแนกตามศักยภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่

1.1) การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพขั้นสูง หมายถึง ชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชน มีความพร้อมสามารถให้บริการการท่องเที่ยวได้ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยสามารถบริหารจัดการได้ด้วยคนในชุมชนเองตั้งแต่การรับรองและการติดต่อประสานกับนักท่องเที่ยวได้ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ มีจำนวน 12 ชุมชน ประกอบไปด้วย อำเภอจอมทอง ได้แก่ กลุ่มชุมชน (บ้านผาหมอน และบ้านหนองหล่ม) บ้านแม่กลางหลวง อำเภอเชียงดาว ได้แก่ บ้านถ้ำเชียงดาว บ้านหัวทุ่ง อำเภอดอยสะเก็ด ได้แก่ บ้านหลวงเหนือ อำเภอเมือง ได้แก่ บ้านสันลมจอย อำเภอแม่แจ่ม ได้แก่ บ้านห้วยผักกูด อำเภอแม่อน ได้แก่ บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่เมาะ ได้แก่ บ้านดอยปูหมื่น อำเภอสันทราย ได้แก่ บ้านสันตึ้นเปา อำเภอหางดง ได้แก่ บ้านไร่กองซิง และอำเภอมก๋อย ได้แก่ บ้านมูเซอปากทาง

1.2) การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพขั้นกลาง หมายถึง ชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชน มีความพร้อมสามารถให้บริการการท่องเที่ยวได้ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ คนในชุมชนสามารถบริหารจัดการตั้งแต่การรับรองและการติดต่อประสานได้เฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทย มีจำนวน 10 ชุมชน ประกอบไปด้วย อำเภอกัลยาณิวัฒนา ได้แก่ บ้านเสาแดง บ้านวัดจันทร์ กลุ่มชุมชน (บ้านห้วยฮ่อม บ้านดอยตุ้ง และบ้านห้วยครก) บ้านห้วยปู อำเภอแม่แตง ได้แก่ กลุ่มชุมชน (บ้านเหล่าพัฒนา และบ้านม่อนเงาะ) อำเภอแม่ริม ได้แก่ บ้านปงไคร้ บ้านแม่สาใหม่ อำเภอสะเมิง ได้แก่ บ้านโป่งกวาว อำเภอสันกำแพง ได้แก่ บ้านปง และอำเภอสันป่าตอง ได้แก่ บ้านจอมแจ้ง

1.3) การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพขั้นต้น หมายถึง ชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชน มีความพร้อมสามารถให้บริการการท่องเที่ยวได้ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทย

และชาวต่างประเทศ แต่ยังคงมีพี่เลี้ยงช่วยเหลือในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวว่าจะตั้งแต่การรับรอง หรือการติดต่อประสานกับนักท่องเที่ยว หรือการวางแผนจัดการการท่องเที่ยว มีจำนวน 8 ชุมชน ประกอบไปด้วย อำเภอภักดีชุมพล ได้แก่ บ้านห้วยบะบัว บ้านดงสามหมื่น อำเภอจอมทอง ได้แก่ บ้านหนองอาบช้าง อำเภอเชียงดาว ได้แก่ บ้านปางแดงใน อำเภอแม่วง ได้แก่ บ้านโป่งน้อยใหม่ อำเภอแม่เฒ่า ได้แก่ บ้านวังไผ่ อำเภอสันทราย ได้แก่ บ้านโป่ง และอำเภอหางดง ได้แก่ บ้านทุ่งโป่ง

2) การท่องเที่ยวในชุมชน (Tourism In Community : TIC) การท่องเที่ยวในชุมชน หมายถึง ชุมชนที่มีนักท่องเที่ยวเข้าไปในชุมชน แต่คนในชุมชนไม่ได้จัดตั้งกลุ่มขึ้นมาเพื่อบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชนเองอย่างชัดเจนและหรืออย่างมีส่วนร่วมของคนในชุมชน รวมถึงความไม่ชัดเจนของการมีรายได้จากการท่องเที่ยวและการกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวให้กับคนในชุมชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม มีจำนวน 65 ชุมชน ยังสามารถจำแนกตามลักษณะการจัดการได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

2.1) การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีกลุ่มจัดการท่องเที่ยว หมายถึง ชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในชุมชน มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน มีกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นอย่างชัดเจนหรือไม่ชัดเจน โดยการจัดการจากคนในชุมชนเองหรือจากองค์กรในพื้นที่หรือองค์กรนอกพื้นที่ มีจำนวน 18 ชุมชน ประกอบไปด้วย อำเภอภักดีชุมพล ได้แก่ บ้านหนองเจ็ดหน่วย อำเภอเมือง ได้แก่ ชุมชนวัดศรีปิ่นคร้ว ชุมชนวัดพวงแถม ชุมชนวัดนันทาราม ชุมชนวัดศรีสุพรรณ ชุมชนวัดหมื่นสาร อำเภอแม่แจ่ม ได้แก่ บ้านแม่แฮเหนือ อำเภอแม่แตง ได้แก่ บ้านเมืองกืด บ้านปาง 3 อำเภอแม่วง ได้แก่ บ้านสบวิน อำเภอแม่เฒ่า ได้แก่ บ้านออนหลวย อำเภอสันกำแพง ได้แก่ บ้านป่าตาล บ้านม่วงเขียว บ้านป่าสักขวาง อำเภอสันป่าตอง ได้แก่ บ้านกิวแลน้อย อำเภอหางดง ได้แก่ บ้านตองกายเหนือ บ้านเหมืองกุง และอำเภออมก๋อย ได้แก่ กลุ่มชุมชน (บ้านใหม่ บ้านแม่ตึ้นน้อย บ้านขุนตึ้นน้อย และบ้านแม่แม่เทย)

2.2) การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีกลุ่มแต่ไม่ได้จัดการท่องเที่ยว หมายถึง ชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในชุมชน มีกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นอย่างชัดเจนหรือไม่ชัดเจน แต่ไม่มีการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวให้บริการแก่นักท่องเที่ยว คนในชุมชนมีรายได้จากการมาศึกษาดูงานโดยไม่มีการกำหนดราคาชัดเจน และ/หรือมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในชุมชนให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชน มีจำนวน 16 ชุมชน ประกอบไปด้วย อำเภอจอมทอง ได้แก่ บ้านขุนกลาง บ้านป่าแหม บ้านเมืองอาง บ้านสบหาด บ้านเชิงคอย อำเภอแม่แจ่ม ได้แก่ บ้านป่าแดด อำเภอแม่แตง ได้แก่ บ้านดอนเจียง อำเภอแม่ริม ได้แก่ บ้านแม่สาน้อย อำเภอแม่วง ได้แก่ บ้านขุนวาง อำเภอสันกำแพง ได้แก่ บ้านต้นเปา บ้านบ่อสร้าง บ้านป่าสักน้อย บ้านเหล่า อำเภอสันป่าตอง ได้แก่ บ้านต้นแห่น้อย บ้านดงป่าซาง และอำเภอหางดง ได้แก่ บ้านร้อยจันทร์

2.3) การท่องเที่ยวในชุมชนที่ไม่มีกลุ่ม หมายถึง ชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในชุมชน แต่คนในชุมชนไม่มีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อจัดการการท่องเที่ยว รวมถึงไม่มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว บริการให้กับนักท่องเที่ยว หรือเคยมีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อจัดการการท่องเที่ยวแต่ปัจจุบันไม่มีการจัดการการท่องเที่ยวแล้ว คนในชุมชนอาจจะมิรายได้จนถึงไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชน มีจำนวน 22 ชุมชน ประกอบไปด้วย อำเภอเชียงดาว ได้แก่ บ้านห้วยลึก บ้านใหม่สามัคคี บ้านแม่เมะ

อำเภอไชยปราการ ได้แก่ บ้านถ้ำดับเต่า อำเภอดอยสะเก็ด ได้แก่ บ้านป่าสักงาม อำเภอฝาง ได้แก่ บ้านนอแล อำเภอแม่แจ่ม ได้แก่ บ้านปางหินฝน กลุ่มชุมชน (บ้านปางเกี๊ยะ และบ้านปางอู่) อำเภอแม่แตง ได้แก่ หย่อมบ้านผาแตก (บ้านแม่หลอด) อำเภอแมริม ได้แก่ บ้านผานกกก อำเภอแม่วาง ได้แก่ บ้านแม่สะป๊อก อำเภอแม่ออน ได้แก่ บ้านโป่งนก บ้านตืนตก อำเภอเวียงแหง ได้แก่ กลุ่มชุมชน (บ้านเมืองแหง บ้านปางควาย บ้านป่าไผ่ และบ้านห้วยหก) อำเภอสันกำแพง ได้แก่ บ้านทรายมูล บ้านบวกค่าง บ้านมอญ บ้านป่าแะ และอำเภอหางดง ได้แก่ บ้านทุ่งโป่งใต้ บ้านปง บ้านแม่ขนิ้น บ้านต้นเกว่น

2.4) การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีการจัดการโดยส่วนบุคคล หมายถึง ชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในชุมชน มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวบริการให้กับนักท่องเที่ยว โดยเป็นลักษณะธุรกิจส่วนบุคคล มีจำนวน 9 ชุมชน ประกอบไปด้วย อำเภอเชียงดาว ได้แก่ บ้านนาเลาใหม่ หย่อมบ้านยางปู่โต๊ะ (บ้านเชียงดาว) อำเภอเมือง ได้แก่ บ้านดอยปุย อำเภอแม่แตง ได้แก่ บ้านแม่ใจ อำเภอแมริม ได้แก่ บ้านแม่ก๊ะเปียง อำเภอสันกำแพง ได้แก่ บ้านน้ำจ๋า และอำเภอหางดง ได้แก่ บ้านเก้าเตือ บ้านน้ำซุ่ม บ้านใหม่สันคยะยอม

2.3 ระบบการจัดการฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน กระบวนการศึกษาและพัฒนาฐานข้อมูล ประกอบไปด้วย การสำรวจความต้องการข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่จะใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูล ออกแบบฐานข้อมูล และพัฒนาฐานข้อมูล ผลการพัฒนาทำให้ได้ระบบการจัดการฐานข้อมูล ประกอบไปด้วย

1) ระบบการจัดการ ได้แก่ (1) ฐานข้อมูล ใช้ระบบ MySQL (version 5.7) และเว็บไซต์ใช้ระบบภาษา PHP, AJAX, CSS, JAVASCRIPT, JQUERY ซึ่งจะทำให้การเก็บข้อมูลทั้งหมดในรูปแบบของตารางที่แทนการเก็บข้อมูลทั้งหมดลงในไฟล์เพียงไฟล์เดียว ทำให้ทำงานได้รวดเร็ว และมีความยืดหยุ่น นอกจากนี้ แต่ละตารางที่เก็บข้อมูลสามารถเชื่อมโยงเข้าหากัน ทำให้สามารถรวมหรือจัดกลุ่มข้อมูลได้ตามต้องการ และแจกจ่ายให้ใช้งานแบบ Open Source นั่นคือไม่มีค่าใช้จ่ายใด (2) เว็บไซต์ใช้ระบบ PHP, AJAX, CSS, JAVASCRIPT, JQUERY ด้วยเหตุผลคือ (2.1) ให้บริการฟรี (open source) มีความเร็วสูงรวมถึงประสิทธิภาพการใช้งานได้ดี สามารถใช้ร่วมกับระบบปฏิบัติการอื่นๆ ได้มากมาย (2.2) สามารถใช้ร่วมกับเซิร์ฟเวอร์ได้ทุกค่าย และสามารถเชื่อมฐานข้อมูลได้เกือบทุกแบบ (2.3) เทคโนโลยีภาษาที่เลือกใช้ ยืดหยุ่น สามารถแก้ไขปรับเปลี่ยนโครงสร้างของโปรแกรมได้ง่ายกว่าภาษาอื่นๆ

2) ฐานข้อมูลและการใช้ ประกอบไปด้วย (1) ฐานข้อมูลและการสืบค้น กำหนดหัวข้อในการจัดเก็บข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ต่างๆ ซึ่งมีการจัดเก็บเอกสาร (Documents) (2) การใช้งานของผู้ใช้ มีการกำหนดการเข้าถึง (Access) ในระดับต่างๆ ดังนี้ (2.1) ผู้ควบคุม และจัดการข้อมูล ระบบหลังบ้าน (Back Office) ผู้ใช้มี 2 ระดับคือ ผู้ควบคุม (Administrator) สามารถควบคุมการใช้งานของฐานข้อมูลทั้งหมดและมอบหมายบทบาทหน้าที่ได้ (2.2) ผู้อ่าน (Reader) อนุญาตให้อ่านเอกสาร ในฐานข้อมูล แต่ไม่สร้างหรือแก้ไขเอกสาร โดย reader มีการแบ่งระดับการเข้าถึงข้อมูลที่แสดงในหน้าเว็บไซต์ 2 ระดับคือ reader ที่ลงทะเบียนเป็นสมาชิก (Member)

สามารถอ่าน คัดลอก ดาวน์โหลด และพิมพ์ข้อมูลได้ ซึ่ง Reader ที่ไม่ทำการลงทะเบียนไม่สามารถจัดการข้อมูลได้เท่ากับ Member

3) เว็บไซต์ ใช้โดเมนเนม คือ cbtchiangmai.org โดยกำหนดหมวดหมู่สำคัญที่จะแสดงไว้บนเว็บไซต์ 8 หมวด คือ (1) ฐานข้อมูลชุมชน (2) แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT Concept) (3) ข่าวสารและกิจกรรม (4) สารบทความ (5) เอกสารเผยแพร่(ดาวน์โหลด) (6) สินค้า/บริการ (7) เกี่ยวกับเรา CBT เชียงใหม่ และ (8) ติดต่อ

4) การติดตามผลการเข้าถึงข้อมูลบนเว็บไซต์ <http://cbtchiangmai.org/> สามารถติดตามการเข้าใช้ข้อมูลบนเว็บไซต์ผ่าน Google Analytics ซึ่งเป็นเครื่องมือวิเคราะห์และเก็บข้อมูลเชิงสถิติของผู้เข้าเว็บไซต์ สามารถนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงฐานข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ในพื้นที่อื่นๆ ได้ต่อไป

2.4 การเพื่อเผยแพร่ฐานข้อมูล ประกอบไปด้วย 1) เว็บไซต์เผยแพร่การจัดทำฐานข้อมูลให้กับชุมชน โดยเปิดเวทีชุมชนเพื่อนำเสนอฐานข้อมูลที่ดำเนินการเสร็จแล้ว เพื่อให้ชุมชนได้รับทราบการมีอยู่ของฐานข้อมูล การใช้งาน และเพื่อระดมความคิดเห็นค้นหากลไกการดูแลรักษา/อัปเดตฐานข้อมูลให้มีความเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ 2) เว็บไซต์เผยแพร่ผลการดำเนินงานให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเปิดเวทีนำเสนอฐานข้อมูลที่ดำเนินการเสร็จแล้วให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ หน่วยงานราชการ ธุรกิจเพื่อสังคม ผู้ประกอบการท่องเที่ยว เพื่อให้ได้รับทราบการมีอยู่ของฐานข้อมูล การใช้งาน และเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนา จากนั้นคณะผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะที่สามารถแก้ไขได้ทันทีไปปรับปรุงระบบฐานข้อมูล 3) เผยแพร่เว็บไซต์และฐานข้อมูลเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่สู่สาธารณะ โดยมีตัวแทนชุมชนออกงานวันธรรมดามาน้ำทิพย์ 2018 ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ซึ่งได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว และพบว่ามีการจองโปรแกรมท่องเที่ยว จำนวน 12 ใบจอง (นักท่องเที่ยวจำนวน 34 คน) รวมถึงการออกหนังสือประชาสัมพันธ์กับหน่วยงานต่างๆ โดยได้จัดทำบทสรุปผลการวิจัย และมอบโปสเตอร์แนะนำเว็บไซต์ฐานข้อมูลชุมชนท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่

2.5 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและการศึกษาต่อยอด

1) หน่วยงานต่างๆ ที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ควรใช้ฐานข้อมูลนี้เป็นแหล่งสืบค้นชุมชนที่มีการท่องเที่ยว เพื่อให้การส่งเสริมพัฒนาชุมชนได้อย่างต่อเนื่องและเหมาะสมกับสภาพความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

2) ฐานข้อมูลนี้ควรได้รับการดูแลและพัฒนาเพื่อให้ข้อมูลเป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องจะได้นำไปใช้ประโยชน์ได้จริง อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรมีองค์กรที่เหมาะสมในการดูแลและพัฒนาฐานข้อมูลนี้ต่อไป

3) ควรมีงานวิจัยเพื่อพัฒนาองค์กรที่เหมาะสมในการดูแลและพัฒนาฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้เป็นการพัฒนาที่ต่อเนื่องและยั่งยืนและสามารถเป็นตัวอย่างให้กับจังหวัดอื่นๆ ต่อไป

4) ควรมีงานวิจัยเพื่อพัฒนาฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนของจังหวัดอื่นๆ ที่มีข้อมูลการท่องเที่ยวเพิ่มเติม เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องต่อไป

3. สรุปผลสำเร็จและความคุ้มค่าของงานวิจัย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ โดยมีผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรม ได้แก่

3.1 ข้อมูลสถานภาพและศักยภาพที่เป็นปัจจุบันของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้ฐานข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนตามสถานภาพได้ถูกต้องและเหมาะสม

3.2 ฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ มีระบบการจัดการที่มีความยืดหยุ่น สมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่มีช่องทางการสื่อสารข้อมูลที่ต้องการและเป็นปัจจุบัน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

4. การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

4.1 เกิดการแชร์ข้อมูล Website CBT Chiang Mai ฐานข้อมูลที่จัดทำถูกนำไปใช้ประโยชน์ต่อประชาชนทั่วไป ที่สนใจข้อมูลด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยเจ้าของ Facebook: อยากรมีบ้านนอก เป็นของตนเอง: i need slowlife

4.2 การนำข้อมูลชุมชนท่องเที่ยวจากเว็บไซต์ CBT Chiangmai ไปเผยแพร่ใน Facebook: Let's Go : เหนื่อยต้องเที่ยว ที่มา: https://www.facebook.com/story.php?story_fbid=1643230995783652&id=1468402029933217

f Let's Go : เหนื่อยต้องเที่ยว Savichaya Home 4 4 4 4 ?

Let's Go : เหนื่อยต้องเที่ยว

Home

Posts

Reviews

Videos

Photos

About

Community

Info and Ads

Create a Page

Let's Go : เหนื่อยต้องเที่ยว

September 15 at 1:46 PM · 🌐

Let's Go : ทุ่มชนโหล่บ้านหลวงเหนือ

.....อากาศสบายๆในช่วงปลายฤดูฝน เป็นช่วงเวลาที่น่าออกไปท่องเที่ยวมากๆ ถ้าคุณอยากออกไปพักผ่อน วันนี้เราจะมาแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว ไปอยู่กับธรรมชาติและสัมผัสกับวิถีชีวิตสุดเรียบง่ายของชาวบ้าน พร้อมกับสร้างมิตรภาพใหม่ ๆ กับคนท้องถิ่นกันดีกว่า

.....แต่เพียงไม่กี่นาทีจากตัวเมืองเชียงใหม่ มาเส้นทางหลวงหมายเลข 118 สายเชียงใหม่-เชียงใหม่ สุ.อ. ดอยสะเก็ด ธรรมชาติที่สวยงามรายล้อมไปด้วยภูเขา หมู่บ้านโหล่โลกาที่ซ่อนตัวอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ บ้านหลวงเหนือ ทุ่มชนโหล่เที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่ก่อตั้งด้วยความรักในถิ่นกำเนิด รักในรากเหง้าของตัวเอง

.....ชาวโหล่มีงานหัตถศิลป์ที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์หลายอย่าง เช่น การทอผ้า การตัดเย็บเสื้อผ้า ซึ่งใครไปเยี่ยมก็จะประหลาดใจตั้งแต่แรกเห็น เพราะเจ้าบ้านจะแต่งกายอย่างงดงามมาต้อนรับแขกที่ไปเยือน หากอยากลองเป็นชาวโหล่ ก็มีเสื้อผ้าให้สวมใส่เปลี่ยนกายให้เหมือนคนท้องถิ่น

.....นอกจากนี้ยังมีบ้านหลวงเหนือมีศึกดาไม้ นายโด สิ้นคำ OTOP งานหัตถศิลป์ชิ้นชื่อของหมู่บ้าน เป็นการนำวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของคนในชุมชน มารวมกับความคิดสร้างสรรค์และการออกแบบ สร้างศึกดาไม้ที่มีเอกลักษณ์ไม่เหมือนใคร มีทั้งศึกดาไม้โหล่ ศึกดาไม้รูปสัตว์ และศึกดาไม้อื่น ๆ อีกมากมาย มีกิจกรรมลงลึกศึกดา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถทำได้ทั้งครอบครัวอีกด้วย

พิกัดบ้านหลวงเหนือ
<https://goo.gl/maps/hPFNZSB7Thy>

CBT Tailue Loungue
 เบอร์โทรศัพท์ผู้ประสานงาน
 086-919 1915 (เนทนม)
 081-952 0177 (น้าชาย)
 fb : CBT Tailue Loungue
<http://cbtchiangmai.org/detail.php?id=17>

#เหนื่อยต้องเที่ยว #สสนิยมดี #AmazingInไทยเท #เที่ยวไทยเท #TATChiangmai #เที่ยวเทเก๋ไก๋สไตล์เชียงใหม่ #ChiangMai

Send Message

5.0 5 out of 5 Based on the opinion of 2 people

Community See All

👤 Invite your friends to like this Page

👍 6,908 people like this

🔔 7,119 people follow this

👤 Nared Sajai and 14 other friends like this

About See All

📞 081 776 4539

🗨️ Typically replies within a few hours

Send Message

📝 Blogger

✍️ Suggest Edits

Team Members

Mong Palam

Related Pages

กานพยอมพานิช
Coffee Shop

👍 Like

TAT Chiang Mai

👍 Like

ชื่อโครงการ : การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน
จังหวัดเชียงใหม่

Information System Development for Chiang Mai Community Based
Tourism Network Management

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประเภท : ทุนมุ่งเป้า ประจำปี 2560 จำนวนเงิน 776,600 บาท

ระยะเวลาทำการวิจัย : 1 พฤษภาคม 2560 ถึง 31 พฤษภาคม 2561

ชื่อผู้วิจัย : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงพร อ่อนหวาน¹ สมภพ ยี่จ่อหอ²

สวิชญา ศุภอุดมฤกษ์ ตริรัตน์³ นินนาท อ่อนหวาน¹ พุทธิพิทธ์ พลอยสงศรี⁴

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน
จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและศักยภาพของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยว
โดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ 2) พัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดย
ชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ 3) เผยแพร่ฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ชุมชนที่มีข้อมูลปรากฏในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน
จังหวัดเชียงใหม่ว่ามีประชาชนรวมตัวกันเพื่อจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ และ
จากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสิ้น 95 ชุมชน ใช้เครื่องมือวิจัย ประกอบไปด้วย การระดม
สมอง (Brain Storming) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) แบบประเมินสถานภาพชุมชนที่มี
การท่องเที่ยว สำหรับประเมินชุมชนที่ลงเก็บข้อมูล และแบบสำรวจข้อมูล (Survey Form)

ผลจากการศึกษา พบสภาพและศักยภาพที่เป็นปัจจุบันของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยว
โดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ จำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community
Based Tourism : CBT) จำนวน 30 ชุมชน และ 2) การท่องเที่ยวในชุมชน (Tourism In
Community : TIC) จำนวน 65 ชุมชน และได้พัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่าย
การท่องเที่ยวโดยชุมชน ประกอบไปด้วย 1) ระบบการจัดการ และ 2) ฐานข้อมูลและการใช้ เพื่อ
ใช้สำหรับการจัดเก็บข้อมูล จากนั้นได้เผยแพร่ฐานข้อมูลให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบไปด้วย
1) ชุมชนที่เป็นสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อให้รับทราบการมีอยู่ของฐานข้อมูล
การใช้งาน และเพื่อระดมความคิดเห็นค้นหากลไกการดูแลรักษา/อัปเดตฐานข้อมูลให้มีความเป็น
ปัจจุบันอยู่เสมอ 2) เผยแพร่ผลการดำเนินงานให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเปิดเวทินำเสนอ
ฐานข้อมูลที่ดำเนินการเสร็จแล้วให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้ได้

¹ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่

² สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน

³ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

⁴ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

รับทราบการมีอยู่ของฐานข้อมูล การใช้งาน และเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนา และ 3) เผยแพร่เว็บไซต์และฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่สู่สาธารณะ

คำสำคัญ: ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ การท่องเที่ยวโดยชุมชน

ABSTRACT

A study on the development of information management system for Chiang Mai Community Based Tourism network. This study aims to; 1) to study on the status and potential of members of Chiang Mai Community Based Tourism network; 2) to develop a database management system for members of Chiang Mai Community Based Tourism network; 3) To publicize the database of Chiang Mai Community Based Tourism network. The population used in this study was a group of people who had managed tourism in the community and information appeared community tourism network in Chiang Mai as well as from various agencies, totaling 95 communities. Brainstorming of key informants; assessment form and survey form were used to collect the data in this study.

The results of the study shows that Members of the tourist network of the Chiang Mai Tourism Community, with a total of 95 communities from 20 districts divided into 1) Northern Zone, 6 Districts, 19 Communities, 2) Central Zone, 8 Districts, 46 Communities, 3) Southern Zone, 6 Districts, 30 Communities. The current status and potential of members of Chiang Mai community tourism network can be classified into 2 categories; 1) Community Based Tourism (CBT), which had 30 communities, and 2) Tourism in Community (TiC), which had 65 communities. Development of database management system for members of the community tourism network consists of; 1) management system and 2) database and application. The database has been distributed to all stakeholders including; 1) community members who are members of the community tourism network, to be aware of the existence of the database, to use and to brainstorm, always find out the mechanism of keeping / updating information, 2) Presenting the results to the relevant agencies in order to gain an understanding of the existence of the database, to use and to receive comments for improvement and development, and 3) Promote community-based tourism websites and databases.

Keywords: Management Information System, Chiang Mai Community Based Tourism Network, Community Based Tourism

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ข
บทคัดย่อ	ฅ
ABSTRACT	๗
สารบัญ	๘
สารบัญตาราง	๓
สารบัญภาพ	๓
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ	3
1.3 กรอบขั้นตอนการวิจัย	4
1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	4
1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย	5
1.5.1 ด้านเนื้อหาการวิจัย	5
1.5.2 ด้านพื้นที่	6
1.5.3 ด้านระยะเวลา	6
1.5.4 ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	6
1.5.5 เครื่องมือวิจัย	6
1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล และการแปลผล	6
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 การทบทวนเอกสาร และวรรณกรรม	8
2.1 แนวคิด ทฤษฎีและเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1.1 ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information System: MIS)	8
2.1.2 กระบวนการพัฒนาระบบ (Systems Development Life Cycle: SDLC)	8
2.1.3 ฐานข้อมูล (DATA BASED)	9
2.1.4 แนวทางการพัฒนาระบบฐานข้อมูล	9

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.1.5 แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพของการท่องเที่ยวชุมชน	11
2.1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
2.2 กรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย	17
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย	19
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	19
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	22
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	23
3.4 การวิเคราะห์ และตรวจสอบข้อมูล	23
3.5 การแปลผลข้อมูล	26
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย	28
4.1 สภาพและศักยภาพของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน	28
4.1.1 การพัฒนาเครื่องมือในการศึกษาสภาพและศักยภาพชุมชนที่มีการท่องเที่ยว	28
4.1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว	29
4.1.3 สภาพของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน	32
4.2 ระบบการจัดการฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน	46
4.2.1 กระบวนการศึกษาและพัฒนาฐานข้อมูล	46
4.2.2 ระบบการจัดการฐานข้อมูล	51
4.2.3 การเผยแพร่ฐานข้อมูล	58
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	63
5.1 สรุปผลการวิจัย	63
5.1.1 สภาพและศักยภาพของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน	63
5.1.2 ระบบการจัดการฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน	68
5.2 อภิปรายผล	71
5.2.1 สภาพและศักยภาพของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน	71
5.2.2 ระบบการจัดการฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน	73
5.3 ข้อเสนอแนะ	76
บรรณานุกรม	77

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	79
ภาคผนวก ก แบบประเมินสถานภาพชุมชนที่จัดการการท่องเที่ยว	80
ภาคผนวก ข แบบสำรวจข้อมูลชุมชนที่จัดการการท่องเที่ยว	81
ภาคผนวก ค ภาพการดำเนินกิจกรรมแผนกิจกรรมของโครงการวิจัย	89
ภาคผนวก ง สถานภาพชุมชนที่มีการท่องเที่ยว	95
ภาคผนวก จ แบบตอบรับจากหน่วยงาน	95

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 รายชื่อชุมชนท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่	19
ตารางที่ 2 รายชื่อข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว	29
ตารางที่ 3 รายชื่อชุมชนในพื้นที่โซนเหนือ	33
ตารางที่ 4 รายชื่อชุมชนในพื้นที่โซนกลาง	35
ตารางที่ 5 รายชื่อชุมชนในพื้นที่โซนใต้	37
ตารางที่ 6 การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพชั้นสูง	40
ตารางที่ 7 การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพชั้นกลาง	41
ตารางที่ 8 การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพชั้นต้น	41
ตารางที่ 9 การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีกลุ่มจัดการท่องเที่ยว	42
ตารางที่ 10 การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีกลุ่มแต่ไม่ได้จัดการท่องเที่ยว	44
ตารางที่ 11 การท่องเที่ยวในชุมชนที่ไม่มีกลุ่ม	44
ตารางที่ 12 การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีการจัดการโดยส่วนบุคคล	46

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบขั้นตอนการวิจัย	4
ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดของแผนการวิจัย	18
ภาพที่ 3 แสดงฟอร์มการเก็บข้อมูลในเว็บไซต์	48
ภาพที่ 4 ตัวอย่างการแสดงผลของฐานข้อมูลบนเว็บไซต์	49
ภาพที่ 5 การแสดงผลของฐานข้อมูลชุมชนบนหน้าแรกของเว็บไซต์	50
ภาพที่ 6 การแสดงข้อมูลเชิงกายภาพบนเว็บไซต์	50
ภาพที่ 7 การแสดงผลของข้อมูลชุมชนในฐานข้อมูล	51
ภาพที่ 8 ตัวกรองข้อมูล (QUERY) บนเว็บไซต์	53
ภาพที่ 9 แสดงการกำหนดบทบาทผู้ใช้ USER ในการเข้าถึงและแก้ไขข้อมูลในฐานข้อมูลชุมชน	54
ภาพที่ 10 แสดงหมวดหมู่ข้อมูลที่แสดงบนเว็บไซต์	54
ภาพที่ 11 หน้าสำหรับแสดงชุมชนท่องเที่ยว	55
ภาพที่ 12 หน้าสำหรับแสดงข่าวสาร/กิจกรรม	55
ภาพที่ 13 หน้าสำหรับแสดงสารบทความ	55
ภาพที่ 14 หน้าสำหรับแสดงแนวคิด/หลักการ CBT	56
ภาพที่ 15 หน้าสำหรับแสดงสินค้าและบริการจากเครือข่าย CBT เชียงใหม่	56
ภาพที่ 16 หน้าสำหรับแสดงเอกสาร/สื่อ เพื่อการเผยแพร่	57
ภาพที่ 17 หน้าสำหรับแสดงเกี่ยวกับเครือข่าย CBT เชียงใหม่	57
ภาพที่ 18 หน้าสำหรับแสดงติดต่อเรา	57
ภาพที่ 19 หน้าสำหรับผู้ดูแลระบบ	58
ภาพที่ 20 GOOGLE ANALYTICS เพื่อการติดตามผลการเข้าถึงข้อมูลบนเว็บไซต์	58
ภาพที่ 21 การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ FACEBOOK	60
ภาพที่ 22 การประชาสัมพันธ์ผ่านเวทินำเสนอผลจากแผนงานวิจัย	61
ภาพที่ 23 ประชาสัมพันธ์ในงานวันธรรมดามาน่าเที่ยว 2018	61
ภาพที่ 24 กระบวนการศึกษาและพัฒนาฐานข้อมูล	68
ภาพที่ 25 การพัฒนาเครื่องมือในการศึกษาสภาพและศักยภาพชุมชนที่มีการท่องเที่ยว	71
ภาพที่ 26 การวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว	72
ภาพที่ 27 กระบวนการศึกษาและพัฒนาฐานข้อมูล	74
ภาพที่ 28 ระบบการจัดการฐานข้อมูล	75
ภาพที่ 29 ประชุมทีมวิจัย	89
ภาพที่ 30 เวทีประชุมระดมความคิดเห็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	89
ภาพที่ 31 การลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนโซนเหนือ	90
ภาพที่ 32 การลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนโซนกลาง	91
ภาพที่ 33 การลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนโซนใต้	92
ภาพที่ 34 การประชุมทีมงานออกแบบเพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูล	92

สารบัญญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 35 การประชุมทีมงานออกแบบเพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูล	93
ภาพที่ 36 แนะนำระบบฐานข้อมูลสมาชิกและฝึกปฏิบัติการจัดการฐานข้อมูลด้วย	93
ภาพที่ 37 นำเสนอฐานข้อมูลเครือข่ายให้กับหน่วยงานในจังหวัดเชียงใหม่	94

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

พฤติกรรมผู้บริโภคในการใช้และเข้าถึงข้อมูลสารสนเทศได้เปลี่ยนแปลงไป ผ่านการใช้สื่อทางการตลาดออนไลน์และแอปพลิเคชันต่างๆ ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการมากขึ้น โดยในปี 2554 พบว่ามีจำนวนผู้ใช้ Google ในการค้นหาข้อมูล มากกว่า 1 พันล้านคนต่อเดือน และมีผู้ใช้งานเครือข่ายออนไลน์ Facebook กว่า 800 ล้านคนทั่วโลก (ข้อมูลจาก comScore ซึ่งเป็นบริษัทวัดข้อมูลทางการตลาดดิจิทัลระดับโลก และจาก Google Analytics) และเมื่อพิจารณาภาวะการใช้งานอินเทอร์เน็ตของประเทศไทยมีจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในปี 2553 มากกว่า 21 ล้านคน (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ: NECTEC) จากข้อมูลด้านสถิติดังกล่าวทำให้ผู้ให้บริการธุรกิจด้านต่างๆ หันมาให้ความสนใจพัฒนาสื่อออนไลน์เพื่อตอบสนอง และสามารถดึงดูดผู้บริโภคออนไลน์มากขึ้นในบทความของอัศวิน จิตต์จำนง (2559) กล่าวถึงแนวโน้มและศักยภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวโดยเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทสำคัญในชีวิตและสังคมของไทยมากขึ้นเรื่อยๆ ไม่ว่าจะเป็นการทำงาน สื่อสาร การนัดหมายและการเดินทางท่องเที่ยว เรียกได้ว่ากิจกรรมในชีวิตประจำวันต่างๆ ล้วนแล้วแต่มีเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาเกี่ยวข้องอยู่ด้วย เราจึงไม่สามารถปฏิเสธความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งมีอิทธิพลต่อผู้คนมากมายในปัจจุบันได้ โดยเฉพาะในด้านการท่องเที่ยวที่ในปัจจุบันนักท่องเที่ยว หรือผู้ที่เตรียมตัวจะเดินทางท่องเที่ยวจำนวนมากใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ตในการค้นหาข้อมูลเพื่อเตรียมตัวในการเดินทาง รวมไปถึงการจองเที่ยวบิน โรงแรม ร้านอาหาร และการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นรายการท่องเที่ยว หรือรถเช่า

จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวด้วยทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวทั้งทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี และวิถีชีวิตของคนเมืองรวมถึงและชาติพันธุ์อีกหลากหลายอีกทั้งจังหวัดเชียงใหม่ยังมีจุดเด่นในเรื่องของความสะดวกในการเดินทางทั้งทางอากาศ และทางบก มีผลิตภัณฑ์ทั้งภาคบริการด้านการท่องเที่ยวและแหล่งซื้อผลิตภัณฑ์หัตถกรรมมากมาย ตลอดจนมีที่พักเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว สามารถเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวไปยังจังหวัดต่างๆ ได้ง่าย โดยแหล่งท่องเที่ยวจะแบ่งออกเป็นการท่องเที่ยวที่มีลักษณะเชิงวัฒนธรรมประเพณีและแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (คณะกรรมการการอุตสาหกรรมและการท่องเที่ยว, 2552) ศักยภาพและความพร้อมด้านการท่องเที่ยวดังกล่าวส่งผลให้พื้นที่หลากหลายอำเภอในจังหวัดเชียงใหม่เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางในหมู่นักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ด้วยเหตุที่อำเภอเหล่านั้นเป็นที่ตั้งของสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง อาทิ อำเภอเมืองเป็นที่ตั้งของวัดสำคัญและสวยงามจำนวนมาก อำเภอแมริมเป็นที่รู้จักด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและผจญภัย อำเภอจอมทองเป็นที่ตั้งของอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ เป็นต้น นอกจากนี้จังหวัดเชียงใหม่ยังมียุทธศาสตร์ที่จะพัฒนาด้านการท่องเที่ยวในทุกอำเภอ ด้วยการสนับสนุนให้ทุกอำเภอกำหนดอัตลักษณ์เรื่องการพัฒนาหมู่บ้านวัฒนธรรมล้านนาเพื่อการท่องเที่ยว

เนื่องจากการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นมีส่วนเข้าไปกระทบกับวิถีชีวิตของคนไทย รวมถึงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากจะเป็นทางด้านบวกแล้ว ยังเกิดผลกระทบทางด้านลบต่อวิถีชีวิตและวัฒนธรรม จึงเกิดแนวคิดในการพัฒนา ‘การท่องเที่ยวโดยชุมชน’ (Community Based Tourism) การท่องเที่ยวที่ไม่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิต วัฒนธรรม และประเพณี ซึ่งสามารถสร้างความยั่งยืนให้แก่การท่องเที่ยวในประเทศไทยได้ จากกระแสการพัฒนาการท่องเที่ยว 3 ประการคือ 1) ความต้องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่สนใจการท่องเที่ยวเพื่อการเรียนรู้และ 3) ความต้องการในการพัฒนาคนและการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น (พจนานุกรม, 2546) เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งให้ความสำคัญกับการดูแลฐานทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมากกว่าการลงทุนจากภายนอก และใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือที่ทำให้ชุมชนท้องถิ่นเกิดความเข้มแข็ง แล้วมีผลพลอยได้คือรายได้เสริมจากกิจกรรม ซึ่งมีชุมชนที่จัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนและใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนและคนในชุมชนมากกว่า 10 ปี จังหวัดเชียงใหม่เป็นจังหวัดที่มีชุมชนที่จัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชนจำนวนมากที่สุดทั้งชุมชนที่เป็นคนเมือง เช่น บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่ออน บ้านไร่กองขิง อำเภอหางดง และบ้านปาง-ห้วยลาน อำเภอสันกำแพง เป็นต้น ชุมชนที่เป็นชาติพันธุ์ เช่น บ้านม้งดอยปุย อำเภอเมือง บ้านแม่กลางหลวง อำเภอจอมทอง และบ้านวัดจันทร์ อำเภอภักดีพัฒนา เป็นต้น ชุมชนที่จัดการการท่องเที่ยวเหล่านี้มีจุดเริ่มต้นที่ต่างกัน มีทั้งที่ดำเนินกิจกรรมมานานและเพิ่งเริ่มต้น มีทั้งที่ประสบความสำเร็จอย่างต่อเนื่องและไม่ประสบความสำเร็จ แตกต่างกันไป

ในปี พ.ศ.2547 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ได้สนับสนุนทุนวิจัยเพื่อการพัฒนา รูปแบบเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนระดับจังหวัดเชียงใหม่ขึ้นจนสามารถจัดตั้งเป็นเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ที่ในระยะแรกจะเป็นการรวมตัวของชุมชนที่มีฐานจากงานวิจัยเพื่อท้องถิ่นของสกว. ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ได้มีการขับเคลื่อนงานและมีพัฒนาการมาโดยลำดับ แต่ในจังหวัดเชียงใหม่มีหน่วยงานจัดตั้งเครือข่ายชุมชนทางการท่องเที่ยวขึ้นอีกหลายเครือข่าย การมีหลายเครือข่ายการท่องเที่ยวทำให้ขาดความชัดเจนและเป็นเอกภาพของพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนของจังหวัดเชียงใหม่ เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่และสถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีบทบาทเป็นพี่เลี้ยงและที่ปรึกษาของเครือข่าย เห็นปัญหาความซ้ำซ้อนของเครือข่ายจึงร่วมกันเข้าพบหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และชุมชนในเครือข่ายต่างๆ เพื่อพูดคุยและสร้างความเข้าใจร่วมกัน จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2554 ได้มีการผนวกรวมชุมชนท่องเที่ยวจากเครือข่ายต่างๆ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 80 ชุมชน และมีการจัดตั้งเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ และในปี พ.ศ.2555 ได้มีการลงนามรับรองคณะกรรมการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ชุดแรกนี้โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ในสมัยของ มล.ปนัดดา ดิศกุล โดยมีนายธีรเมศร์ ขจรพัฒนภิรมย์ จากบ้านแม่กำปอง เป็นประธานเครือข่ายฯ

การดำเนินงานที่ผ่านมาของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนเชียงใหม่ ภายใต้การทำงานของคณะกรรมการเครือข่ายฯ และที่ปรึกษา เป็นการทำงานร่วมกันด้วยระบบจิตอาสาอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ได้รับงบประมาณสนับสนุนอย่างชัดเจนในการขับเคลื่อน จึงยังไม่สามารถขับเคลื่อนไปได้ตามทิศ

ทางการพัฒนาที่ได้กำหนดไว้ในการจัดตั้งเครือข่าย 3 เรื่องหลัก ได้แก่ 1) การพัฒนาศักยภาพของคนในชุมชน 2) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน และ 3) การส่งเสริมสิทธิชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยว ในปี พ.ศ.2559 ได้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการชุดใหม่เป็นชุดที่สองและได้รับการแต่งตั้งจากผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ คณะกรรมการชุดใหม่ได้ประชุมเพื่อวิเคราะห์และสรุปบทเรียนการดำเนินงานของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ที่ผ่านมา พบว่า สถานการณ์ด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดเชียงใหม่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วแต่เครือข่ายฯ ขาดเป้าหมายในการขับเคลื่อนเครือข่ายที่ชัดเจน ส่งผลให้การดำเนินงานกิจกรรมที่ผ่านมาไม่สามารถตอบสนองการพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรเครือข่ายและสมาชิกเครือข่ายได้ จึงขอรับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่นในปี พ.ศ.2558 เรื่องแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ โดยการมีส่วนร่วมของภาคี ซึ่งจากกระบวนการวิจัยทำให้คณะกรรมการเครือข่ายฯ ได้เข้าพบและพูดคุยกับภาคีเครือข่ายระดับต่างๆ จึงรับทราบปัญหาที่ไม่มีฐานข้อมูลชุมชนที่จัดการการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ที่เป็นเอกภาพและเป็นปัจจุบัน ที่หน่วยงานต่างๆ สามารถนำไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาชุมชนที่จัดการการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพและกว้างขวางมากยิ่งขึ้นได้ ฉะนั้นการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่จะเป็นกระบวนการที่สำคัญที่จะช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและคณะกรรมการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน สามารถใช้เป็นฐานในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ได้ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1) เพื่อศึกษาสภาพและศักยภาพของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่
- 2) เพื่อพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่
- 3) เพื่อเผยแพร่ฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่

1.3 กรอบขั้นตอนการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบขั้นตอนการวิจัย

1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ คือ การรวมตัวของหมู่บ้านท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ มีกระบวนการขับเคลื่อนของกลุ่มจนมีการจัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายขึ้น โดยมีพี่เลี้ยงคือสถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน และมีการลงนามแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ชุดที่ 1 ในปี พ.ศ. 2555 และชุดที่ 2 ในปี พ.ศ. 2559 โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ และมีข้อมูลหมู่บ้านท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 83 หมู่บ้าน

สมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ คือ ชุมชนที่มีข้อมูลปรากฏในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ว่ามีประชาชนรวมตัวกันเพื่อจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 83 หมู่บ้าน ได้มาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) และสำนักงานการท่องเที่ยว

และกีฬาจังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงได้ข้อมูลเพิ่มเติมจาก สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงาน เกษตรจังหวัด ศูนย์พัฒนาราชภัฏรบนพื้นที่สูงจังหวัด

ฐานข้อมูล คือ กลุ่มของข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เก็บรวบรวมไว้อย่างเป็น หมวดหมู่ ได้แก่ 1) บริบทของชุมชน ประกอบด้วย ประวัติการจัดตั้ง ระยะเวลาการจัดตั้ง ที่ตั้ง การ เดินทาง และจุดเด่นของชุมชน 2) การท่องเที่ยว ประกอบด้วย โปรแกรมการท่องเที่ยว กิจกรรมการ ท่องเที่ยว และฐานเรียนรู้ 3) การให้บริการ ประกอบด้วย ที่พัก อาหาร รถบริการ และอื่นๆ 4) การ จัดการ ประกอบด้วย คณะกรรมการ รูปแบบการบริหารจัดการ การจัดสรรรายได้ และผู้ประสานงาน

ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ คือ ระบบคอมพิวเตอร์ที่ช่วยในการจัดเก็บฐานข้อมูลที่ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งถูกจัดเก็บอย่างเป็นระบบ ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็นอุปกรณ์หลัก ในการจัดการข้อมูล โดยนำเสนอทั้งในแบบ ตัวอักษร ตาราง รูปภาพ ทำให้ผู้ใช้สามารถเข้าถึงและใช้ งานได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

ศักยภาพของสมาชิกเครือข่าย คือ ความสามารถในการจัดการการท่องเที่ยวตาม องค์กรประกอบหลักของการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ประกอบไปด้วย 1) การจัดการการท่องเที่ยว 2) องค์กรชุมชน 3) ทรัพยากรการท่องเที่ยว และ 4) กิจกรรมการเรียนรู้ โดยพิจารณาตามเกณฑ์ที่ กำหนดจากนั้นจำแนกระดับศักยภาพออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพชั้น สูง การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพชั้นกลาง และการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพชั้นต้น

1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เพื่อให้ได้ ฐานข้อมูลในการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัด เชียงใหม่ และบรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ขอบเขตของการวิจัยมีดังนี้

1.5.1 ด้านเนื้อหาการวิจัย

1.5.1.1 การศึกษาสภาพและศักยภาพของเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัด เชียงใหม่

1.5.1.2 การศึกษาสภาพและศักยภาพของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัด เชียงใหม่ ประกอบด้วย

- 1) บริบทของชุมชนประกอบด้วยประวัติการจัดตั้งระยะเวลาการจัดตั้งที่ตั้ง การ เดินทางและจุดเด่นของชุมชน
- 2) การท่องเที่ยวประกอบด้วยโปรแกรมการท่องเที่ยวกิจกรรมการท่องเที่ยวและ ฐานเรียนรู้
- 3) การให้บริการประกอบด้วยที่พักอาหารรถบริการและอื่นๆ
- 4) การจัดการประกอบด้วยคณะกรรมการรูปแบบการบริหารจัดการการจัดสรร รายได้และผู้ประสานงาน

1.5.2 ด้านพื้นที่

ชุมชนที่มีการท่องเที่ยว ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

1.5.3 ด้านระยะเวลา

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาในการดำเนินการวิจัย 12 เดือน ตั้งแต่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2560 – 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2561

1.5.4 ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ทำการศึกษาจากประชากรทั้งหมด คือ ชุมชนที่มีข้อมูลปรากฏในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่ามีประชาชนรวมตัวกันเพื่อจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน ได้แก่ สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) และสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงใหม่ทั้งหมด 83 ชุมชน

1.5.5 เครื่องมือวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้เครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก ประกอบไปด้วย การสร้างความเข้าใจกับผู้ให้ข้อมูล โดยใช้การระดมสมอง (Brain Storming) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) ซึ่งเป็นผู้รู้เรื่องที่จะศึกษาดี เพื่อการระดมความคิดจากองค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียที่จะเป็นผู้ใช้ประโยชน์ฐานข้อมูล แบบประเมินสถานภาพชุมชนที่มีการท่องเที่ยว สำหรับประเมินชุมชนที่ลงเก็บข้อมูล และแบบสำรวจข้อมูล (Survey Form) สำหรับเก็บข้อมูลชุมชน รวมถึงการออกแบบกระบวนการเก็บข้อมูลชุมชน ทั้งข้อมูลเอกสาร และภาพถ่าย/ภาพเคลื่อนไหว ทบทวนเอกสารข้อมูลทุติยภูมิของแต่ละชุมชน เปรียบเทียบกับกรอบประเด็นในการเก็บข้อมูล เป็นการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น

1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล การตรวจสอบข้อมูล และการแปลผล

เมื่อได้ข้อมูลต่างๆ ตามการดำเนินกิจกรรม ที่วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก คือ 1) ข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว โดยนำข้อมูลที่ได้ออกตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ จัดหมวดหมู่ ตามกรอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตรวจสอบข้อมูลสอบทานกับการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เคยมี และสังเคราะห์ข้อมูลออกมาเป็นกรอบหลักเกณฑ์ในการจัดเก็บข้อมูลในฐานข้อมูล 2) ฐานข้อมูลสื่อสารสนเทศ โดยวิเคราะห์ความเที่ยงตรงของการแสดงผล ความเร็ว และการเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งองค์กร/หน่วยงานต่างๆ มาจัดหมวดหมู่ นำมาวิเคราะห์สรุปเป็นรูปแบบกลไกการบริหารฐานข้อมูล และขอมติจากเวทีประชุมของแต่ละพื้นที่ และเพื่อให้เห็น ค้นหา กลไกการดูแลรักษาและอัปเดตฐานข้อมูลให้มีความเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ รวมถึงการวิเคราะห์หาแนวทางในการปรับปรุงระบบฐานข้อมูลทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 มีข้อมูลสถานภาพและศักยภาพที่เป็นปัจจุบันของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่

1.7.2 มีฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ที่มีระบบการจัดการที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

1.7.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนตามสถานภาพได้ถูกต้องและเหมาะสม

1.7.4 สมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่มีช่องทางการสื่อสารข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันของชุมชน

บทที่ 2

การทบทวนเอกสาร และวรรณกรรม

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและศักยภาพของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ 3) เพื่อเผยแพร่ฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ มีการทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

2.1 แนวคิด ทฤษฎีและเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information System: MIS)

สิริชัย ดีเลิศ (2558) ระบบสารสนเทศประกอบด้วยระบบ (System) ที่เป็นการทำงานขององค์ประกอบหรือกิจกรรมที่มีความสัมพันธ์กันเพื่อวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายมีขอบเขตของระบบ และมีระบบย่อย(subsystem)ที่มีความสัมพันธ์กันระบบสารสนเทศจึงประกอบด้วยองค์ประกอบต่างๆที่มีความสัมพันธ์กันเพื่อสร้างสารสนเทศสำหรับพนักงานขององค์กรหรือผู้ใช้ในแต่ละระดับโดยมีองค์ประกอบได้แก่ ข้อมูล ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ คน กระบวนการ และการสื่อสาร

ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Information System: MIS) หมายถึงระบบที่รวบรวมและจัดเก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆทั้งภายในและภายนอกองค์กรอย่างมีหลักเกณฑ์เพื่อนำมาประมวลผลและจัดรูปแบบให้ได้สารสนเทศที่ช่วยสนับสนุนการทำงานและการตัดสินใจในด้านต่างๆของผู้บริหารเพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพหน้าที่ของระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการมี 2 หน้าที่หลักๆ คือ 1) สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆทั้งจากภายในและภายนอกองค์กรมาไว้ด้วยกันอย่างเป็นระบบ 2) สามารถทำการประมวลผลข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้ได้สารสนเทศที่ช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานและการบริหารงานของผู้บริหารเป็นระบบที่ทำหน้าที่ให้สารสนเทศหรือข่าวสารเพื่อช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารในการบริหารจัดการองค์กร เช่น การวางแผนการจ้ดองค์กร และการควบคุมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เน้นการตัดสินใจในแต่ละระดับการจัดการมากกว่าขั้นตอน การประมวลผล แหล่งข้อมูลเป็นทั้งแหล่งข้อมูลภายในและภายนอกระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ

2.1.2 กระบวนการพัฒนาระบบ (Systems Development Life Cycle: SDLC)

การพัฒนาระบบสารสนเทศใช้กระบวนการพัฒนาเป็นขั้นตอนเป็นลำดับตั้งแต่ต้นจนเสร็จเป็นระบบที่ใช้งานได้ ซึ่งนักวิเคราะห์ระบบประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ

1) การกำหนดปัญหา (Problem Definition) เป็นขั้นตอนแรกในวงจรของการพัฒนาเพื่อที่จะค้นหาวิธีการทำงานที่มีประสิทธิภาพ และมุ่งหวังที่จะใช้แทนวิธีการทำงานแบบเดิม ปรับปรุงวิธีการทำงานหรือเพื่อสร้างรูปแบบบริการแบบใหม่ๆ

2) การวิเคราะห์ปัญหา (Analysis) เมื่อผ่านขั้นตอนการกำหนดที่จะทำการพัฒนาแล้ว ขั้นตอนต่อไปก็ต้องนำเอาสิ่งที่ได้จากขั้นตอนแรกมาทำการวิเคราะห์โดยนักวิเคราะห์ระบบจะต้องทำการวิเคราะห์ระบบจากการทำงานระบบเดิมและระบบใหม่ที่ต้องการ

3) การออกแบบ (Design) จะเป็นการนำเอาสิ่งที่ได้จากการวิเคราะห์มาออกแบบเป็นระบบงานใหม่ สำหรับการพัฒนาในขั้นตอนถัดไป เช่น การออกแบบฟอร์ม รายงาน การนำข้อมูลเข้าการใช้เทคนิคจากเทคโนโลยีต่างๆ การออกแบบฐานข้อมูล กระบวนการ เป็นต้น

4) การพัฒนาระบบงาน (Development) ขั้นตอนนี้จะเป็นขั้นตอนที่นำเอาสิ่งที่ได้จากการออกแบบระบบมาทำการสร้างตัวระบบงานขึ้นมาใช้งานจริงด้วยการเข้ารหัสคอมพิวเตอร์ (Coding) โดยทีมโปรแกรมเมอร์ (Programmer)

5) การทดสอบ (Testing) เมื่อได้ระบบแล้วจึงทำการทดสอบระบบเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของระบบงานที่สร้างขึ้นมาว่าตรงตามกับความต้องการจริงๆ หรือไม่

6) การติดตั้ง (Deployment) เป็นการติดตั้งระบบใหม่ที่ได้พัฒนาไปแล้วในสภาพการทำงานจริง พร้อมทั้งอบรมผู้ใช้งานและทำการประเมินผลระบบ

7) การบำรุงรักษา (Maintenance) ในขั้นตอนนี้มีความสำคัญเนื่องจากระบบจะมีการเปลี่ยนแปลงตามกาลเวลาและความต้องการที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาตามความเหมาะสมของงาน ทำให้ระบบต้องบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถใช้อย่างยั่งยืน

2.1.3 ฐานข้อมูล (DATA BASED)

วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี (2559) ฐานข้อมูลประกอบด้วยกลุ่มการจัดการข้อมูลสำหรับผู้ใช้หนึ่งคนหรือหลายๆ คน โดยทั่วไปมักอยู่ในรูปแบบดิจิทัล วิธีการแบ่งชนิดของฐานข้อมูลได้รูปแบบหนึ่งคือแบ่งตามชนิดของเนื้อหา เช่น บรรณานุกรม เอกสารตัวอักษรสถิติ โดยฐานข้อมูลดิจิทัลจะถูกจัดการโดยใช้ระบบจัดการฐานข้อมูลซึ่งเก็บเนื้อหาฐานข้อมูล โดยอนุญาตให้สร้างดูแลรักษาค้นหา และการเข้าถึงในรูปแบบอื่นๆ

2.1.4 แนวทางการพัฒนาระบบฐานข้อมูล

การออกแบบระบบสารสนเทศจำเป็นต้องให้ความสำคัญต่อการออกแบบฐานข้อมูลด้วย ฐานข้อมูลที่ได้รับการออกแบบอย่างเหมาะสมจะสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งานภายในหน่วยงานต่างๆ ได้อย่างดี ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น เป็นผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุนเพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลภายในองค์กร (วิไลภรณ์ ศรีไพศาล, ระบบออนไลน์, ม.ป.ป.)

ขั้นตอนการพัฒนาระบบงานโดยทั่วไป มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1) วางแผนงาน / โครงการเป็นขั้นตอนแรกในการพัฒนาระบบงานโดยเริ่มจากการศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility Study) ทั้งนี้ การวางแผนการพัฒนาระบบฐานข้อมูลจะต้องเป็นส่วนหนึ่งของแผนกลยุทธ์ขององค์กรเพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ ขององค์กร โดยไม่ต้องประเมินระบบการปฏิบัติงานในปัจจุบันว่ามีจุดแข็งและจุดอ่อนอย่างไร สามารถสร้างโอกาสทางการแข่งขันให้องค์กรมากน้อยเพียงใด และสามารถลดภัยคุกคามจากภายนอกได้ คือแผนงาน/โครงการที่จะพัฒนา

ระบบงานขึ้นใหม่จะรองรับกระบวนการในการปฏิบัติงานใดขององค์กร ในปัจจุบันมีบุคลากรและทรัพยากรเท่าใดที่สามารถสนับสนุนแผนงาน/โครงการให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพ และพิจารณางบประมาณในการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการ เช่นเงินลงทุนตามค่าใช้จ่ายในด้านระบบคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ ค่าบำรุงรักษา ค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม และค่าใช้จ่ายในการถ่ายโอนข้อมูลจากระบบเดิมสู่ระบบใหม่

2) กำหนดขอบเขตการดำเนินการ เป็นการระบุความจำเป็นในการพัฒนาระบบใหม่อย่างคร่าวๆ โดยยังไม่กำหนดรายละเอียด เพื่อเป็นการพิจารณาในเบื้องต้นว่า การพัฒนาระบบงานใหม่มีความสำคัญแค่ไหน (เป็นภารกิจหลักของหน่วยงานหรือใหม่) และมีผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างไร (พิจารณาความต้องการของผู้ใช้บริการ) โดยวิเคราะห์โครงสร้างองค์กรและกระบวนการในการปฏิบัติงาน การแยกแยะกระบวนการในการปฏิบัติงานออกเป็นส่วนย่อย เพื่อหาคุณสมบัติหน้าที่ และสภาพทั่วไปในการทำงาน

3) การรวบรวมและวิเคราะห์ความต้องการ (Requirement Collection and Analysis) โดยกำหนดปัญหาและเงื่อนไขของผู้ใช้งาน เพื่อให้ทราบปัญหาของระบบงานเดิม และความต้องการของระบบงานใหม่ เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ของระบบงานให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้โดยสามารถตอบโจทย วัตถุประสงค์ของการจัดทำระบบงาน ผู้ใช้ระบบงานต้องเชื่อมต่อกับระบบอื่นๆ ที่มีอยู่ในองค์กรหรือไม่และระบบงานมีการใช้ข้อมูลร่วมกับระบบหรือผู้ใช้อื่นหรือไม่

ทั้งนี้ การรวบรวมและวิเคราะห์ความต้องการจะเป็นการนำขอบเขตการดำเนินการที่กำหนดไว้ในขั้นตอนก่อนหน้านี มาวิเคราะห์และกำหนดรายละเอียดต่างๆ ให้มีความชัดเจนมากขึ้น โดยอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลและผู้ปฏิบัติการทดสอบสอบถามไปยังผู้ให้บริการหลัก

4) การออกแบบ (Design) สามารถจำแนกได้ 2 วิธี

4.1) การออกแบบจากล่างขึ้นบน (Bottom – up Design)

4.2) การออกแบบฐานข้อมูลจากบนลงล่าง (Top – down Design)

5) การทดสอบระบบ และนำระบบไปใช้งาน ระบบจะต้องได้รับการทดสอบในทุกๆด้านที่จะสามารถทำการทดสอบได้ เพื่อให้เกิดความแน่ใจว่าระบบงานจะทำงานได้ถูกต้องและเป็นไปตามความต้องการ รวมทั้งกำหนดให้ผู้ใช้งานหลายๆ คน ร่วมดำเนินการทดสอบ เพื่อให้ระบบสามารถทำงานได้ถูกต้องและครบถ้วนที่สุด เมื่อผ่านขั้นตอนการทดสอบ เพื่อการยอมรับระบบแล้ว ต้องจัดให้มีการอบรมผู้ใช้ให้มีความเข้าใจในการทำงานของระบบและสามารถใช้งานได้โดยไม่มีปัญหา อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเป็นระบบงานที่พัฒนาขึ้นใหม่ ผู้ใช้อาจยังไม่มีความคุ้นเคยในการใช้งาน จึงต้องจัดให้มีบุคลากรที่จะทำหน้าที่ตอบข้อซักถามและให้คำแนะนำเมื่อผู้ใช้เกิดปัญหาในการใช้ระบบงาน

6) การบำรุงรักษา เป็นขั้นตอนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบสารสนเทศ เนื่องจากเป็นการดำเนินการเมื่อมีการนำระบบไปใช้งานจริงแล้วเมื่อระบบได้เริ่มดำเนินการ จะต้องมีการเตรียมการบำรุงรักษาฐานข้อมูลโดยการสำรองข้อมูล (Data Backup) และการกู้คืนระบบ (Data Recovery) ในกรณีเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้ระบบไม่สามารถทำงานต่อไปได้ นอกจากนี้ต้องมีการปรับปรุงระบบ เพื่อแก้ไขระบบให้ถูกต้อง สามารถคืนสู่สภาวะปกติได้โดยเร็ว โดยเพิ่มตารางข้อมูลเปลี่ยนแปลงความสัมพันธ์ของตารางข้อมูล ฯลฯ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่เกิดขึ้นระหว่างการใช้งานระบบ

ฐานข้อมูลจริงเพื่อบำรุงรักษาให้ระบบฐานข้อมูลทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นขั้นตอนของการแก้ไข และปรับปรุงระบบฐานข้อมูล ในกรณีที่มีการเพิ่มหรือเปลี่ยนแปลงความต้องการของผู้ใช้ที่ส่งผลกระทบต่อระบบฐานข้อมูล

2.1.5 แนวคิดเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชน

เฉลิมชัย ปัญญาดี และเทพ พงษ์พานิช (2545: 5) ได้ให้นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการไว้ในการวิจัยและพัฒนาศักยภาพชุมชนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศไว้ว่า “ศักยภาพชุมชนท้องถิ่น หมายถึง ความพร้อมของสมาชิกในชุมชนหรือองค์กรในชุมชนในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในชุมชน ทั้งในด้านการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว การสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว และการมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์โดยเฉพาะด้านรายได้จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน” และผลการวิจัยในครั้งนี้ เฉลิมชัย ปัญญาดี และเทพ พงษ์พานิช (2545: 3) ได้กล่าวถึงศักยภาพชุมชนไว้ว่า “โดยภาพรวมชุมชนมีศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพิ่มขึ้น มีขีดความสามารถในการจัดการท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมในชุมชน การสร้างความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวในชุมชน โดยเฉพาะด้านการอำนวยความสะดวก การดูแลความปลอดภัย และการกำหนดระเบียบการท่องเที่ยวในชุมชน”

การศึกษาถึงศักยภาพของชุมชนหรือองค์กร โดยสุวิทย์ อังใน ชาตชาย มณี กาญจน์ (2538: 36) กล่าวว่าศักยภาพของชุมชน หมายถึง ขีดความสามารถในอันที่จะตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาของคนส่วนใหญ่ในชุมชน รวมทั้งความสามารถของชุมชนในการประสานความร่วมมือการดำเนินงานกับคนภายในชุมชน ขณะเดียวกันก็ดำเนินการแก้ไขปัญหาที่มาจากภายนอกชุมชน ทั้งนี้ด้วยจุดมุ่งหมายเพื่อความปกติสุขในการอยู่ร่วมกันของคนในชุมชน องค์กรประกอบที่ทำให้ชุมชนเกิดศักยภาพในการดำเนินงานใดๆ นั้น ได้แก่ โครงสร้างของประชาชน ระบบเครือญาติ ทรัพยากรธรรมชาติ ระบบนิเวศวิทยา โครงสร้างและระบบการปกครอง อาชีพ และระบบการผลิต ปัจจัยในการผลิตและระบบความเชื่อ

การพัฒนาวันนี้มีฐานคิดใหม่ ไม่ได้อยู่บนหลักคิดที่ว่าผู้คน “โง่ จน เจ็บ” อีกต่อไปแต่อยู่บนฐานของความเข้าใจเรื่อง “ศักยภาพ” ที่ต้องเข้าใจว่าชุมชนมีคน ความรู้ ทรัพยากร และสามารถทำให้เกิด “คุณภาพ” ได้โดยการเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยทั้งสามของชุมชน คือ คนสัมพันธ์กับความรู้ มีการเรียนรู้ก็เกิดความรู้ มีกระบวนการเรียนรู้ต่อเนื่อง คนสัมพันธ์กับทรัพยากร มีการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยความรู้ ความรู้สัมพันธ์กับทรัพยากร คือการพัฒนา เป็นประสบการณ์ในการพัฒนา (เสรี พงศ์พิศ 2548 : 17)

2.1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

2.1.6.1 ระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว

สุมาลี ภาวสุทธิไพศิฐ (2541) ระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ บริเวณอุทยานแห่งชาติ เขาชะเมา-เขาวงการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ บริเวณอุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง เป็นการดำเนินการเพื่อจัดระบบข้อมูลใน 2 ส่วน

หลัก คือ ส่วนของข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวและส่วนของข้อมูลพื้นฐานทั่วไป โดยในส่วนของข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวจะเป็นการออกแบบระบบเพื่อจัดทำฐานข้อมูลทั้งในเชิงปริมาณและ คุณภาพ ซึ่งสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ในทางสถิติ เพื่อติดตามและประเมิน แนวโน้มและทิศทางของนักท่องเที่ยวที่มีต่ออุทยานแห่งนี้ โดยใช้รูปแบบของแบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการวิจัย ในส่วนนี้จะออกแบบโดยใช้โปรแกรม Microsoft Access สามารถวิเคราะห์เชื่อมโยงและโต้ตอบกับผู้ใช้ (User Interface) ได้อย่างต่อเนื่อง สำหรับในส่วนของข้อมูลพื้นฐานทั่วไป จะเป็นการจัดทำฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ อันได้แก่ ข้อมูลกายภาพ ชีวภาพ และข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยใช้โปรแกรม ArcView เป็นเครื่องมือในการพัฒนา ระบบสารสนเทศดังกล่าวได้ออกแบบเพื่อรองรับผู้ใช้ใน 2 กลุ่มหลัก คือ นักท่องเที่ยวและเจ้าหน้าที่อุทยานฯ โดยนักท่องเที่ยวจะใช้ข้อมูลจากส่วนที่ 1 เพื่อ ได้ตอบสนองความคิดเห็น และส่วนที่ 2 เพื่อศึกษาข้อมูลโดยทั่วไปของอุทยานฯ โดย เจ้าหน้าที่อุทยานฯ จะเป็นผู้จัดการระบบทั้งสองส่วน เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุง แก้ไข และวิเคราะห์ พร้อมนำไปใช้ในการจัดการการท่องเที่ยวของอุทยานต่อไป

วรรณช โขติวิทยธานินทร์ (2542) การพัฒนาระบบการสืบค้นสารสนเทศทางด้านการท่องเที่ยวบน World Wide Web กองสารสนเทศ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ทำหน้าที่วิเคราะห์ และออกแบบระบบสารสนเทศทางด้านการท่องเที่ยวและโฮมเพจของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (<http://www.tat.or.th>) ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน จากการศึกษากระบวนการทำงานของกองสารสนเทศ อย่างละเอียดพบว่า ข้อมูลสารสนเทศด้านการท่องเที่ยวทั้งสองดังกล่าว ยังไม่มีการเชื่อมโยงกัน ผ่านระบบอินเทอร์เน็ตในลักษณะ Dynamic เพื่อนำฐานข้อมูลสารสนเทศทางด้านการท่องเที่ยว ที่มีอยู่นำเสนอบน World Wide Web ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการประชาสัมพันธ์สารสนเทศทางด้าน การท่องเที่ยวบน World Wide Web ที่ทำให้นักท่องเที่ยวทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศได้ รับประทานบริการข้อมูลที่ถูกต้อง ทันสมัย รวดเร็วและน่าสนใจ การวิจัยนี้เป็นการนำระบบสารสนเทศทางด้านการท่องเที่ยวที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน นำมาวิเคราะห์ และพัฒนาให้เหมาะสมกับการนำเสนอบน World Wide Web สร้างต้นแบบโปรแกรมการสืบค้นระบบ สารสนเทศทางด้านการท่องเที่ยวบน World Wide Web ในรูปแบบกราฟฟิกระบบอินเตอร์เฟซ (Graphic User Interface : GUI) ด้วยสถาปัตยกรรมแบบ Three-tiered architecture โดยใช้ Oracle 7.3.4.0.0(TM) Server เป็นระบบการจัดการฐานข้อมูล ส่วน Application Server ใช้ Developer/2000(TM) 2.1 Server และ Oracle Web Server(TM) 2.1 บนระบบปฏิบัติการ Windows NT 4.0 Server ส่วนของ Client ใช้ Internet Explorer 4.0 เป็นเว็บเบราว์เซอร์ โปรแกรม Plug-in ใช้ Java Plug-in(TM) 1.1.1 บนระบบปฏิบัติการ Windows 95 ต้นแบบโปรแกรมเพื่อการสืบค้นสารสนเทศทางด้านการท่องเที่ยวประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้ คือ แผนที่ประเทศและข้อมูลจังหวัด สายการบิน สถานชูดและกงสุล ธนาคาร บริการเช่ารถ บริษัท นำเที่ยว สนามกอล์ฟ สถานที่ท่องเที่ยว สถานที่พัก ภัตตาคารร้านอาหาร สถานบันเทิง ร้านขายของที่ระลึก งานเทศกาลและสำนักงาน ททท.ภายในประเทศ ผลการประเมินโปรแกรมในส่วนที่ติดต่อกับ ผู้ใช้ (User interface design) สามารถเข้ากับการทำงานของผู้ใช้ได้ในระดับดี

อุมาภรณ์ บุญหนัก (2544) การออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับธุรกิจท่องเที่ยววิทยานิพนธ์ฉบับนี้นำเสนอการออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งสนองความต้องการ การใช้สารสนเทศสำหรับผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว โดยการออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับธุรกิจท่องเที่ยวนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาขั้นตอนการทำงานของธุรกิจการท่องเที่ยว ตั้งแต่ขั้นตอนการจัดรายการท่องเที่ยว การรับจองรายการท่องเที่ยวการจัดสรรพนักงาน การรับจองโรงแรมที่พัก ตลอดจนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์รายการท่องเที่ยวโดยระบบสารสนเทศที่ได้ออกแบบและพัฒนาขึ้นนี้เพื่อสนับสนุนการทำงานในขั้นตอนต่างๆ ข้างต้นให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ พนักงานบริการลูกค้าทั้งในและต่างประเทศ พนักงานฝ่ายดำเนินการ พนักงานดูแลระบบ และผู้บริหาร รวมทั้งนักท่องเที่ยวและผู้สนใจทั่วไป ซึ่งระบบสารสนเทศดังกล่าวได้ครอบคลุมการทำงานในส่วนการจัดรายการท่องเที่ยว การคิดคำนวณค่าใช้จ่ายในการเดินทาง การปรับปรุงจำนวนห้องพักให้ทันสมัย การออกเอกสารสำคัญ การเข้าพักโรงแรม การจัดสรรพนักงานเพื่อปฏิบัติงาน การพิมพ์ใบสั่งงาน การดูแลข้อมูลพื้นฐานการรักษาความปลอดภัยของระบบ การแสดงข้อมูลสถิติและรายงานต่างๆ และการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์รายการท่องเที่ยว ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และออกแบบระบบโดยใช้เทคโนโลยีเชิงวัตถุตามแบบวิธีการออกแบบเจ็ทออบเจ็ทรีลไต์ดิสเต็มส์เอ็นจีเนียริง พัฒนาระบบโดยใช้ระบบจัดการฐานข้อมูลเชิงสัมพันธ์ของอราเคิล รุ่น 8.1.5 และสภาพแวดล้อมการเขียนโปรแกรมภาษาเดสไพล์ รุ่น 5.0 ซึ่งผลการทดสอบระบบงานที่ได้ออกแบบและพัฒนาพบว่าสามารถปฏิบัติงานได้ตามวัตถุประสงค์ครบถ้วน

กิ่งแก้ว ปะติตั้งโช สมหมาย ปะติตั้งโช และจิตรี ภูตระกูล (2550) การศึกษาการใช้และความต้องการสารสนเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศในกลุ่มอีสานใต้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการใช้สารสนเทศของนักท่องเที่ยวในกลุ่มอีสานใต้ 2) เพื่อศึกษาความต้องการสารสนเทศของนักท่องเที่ยวในกลุ่มอีสานใต้ 3) ศึกษาปัญหาการใช้สารสนเทศของนักท่องเที่ยวในกลุ่มอีสานใต้ 4) ศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการใช้สารสนเทศของนักท่องเที่ยวในกลุ่มอีสานใต้ 5) เพื่อหายุทธศาสตร์เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งการพัฒนาและการจัดการท่องเที่ยวเชิงพื้นที่กลุ่มอีสานใต้สู่ความยั่งยืนและเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ ซึ่งเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 398 คน โดยแจกแบบสอบถามสำหรับชาวต่างประเทศเก็บข้อมูลด้วยการแจกแบบสอบถามจำนวน 100 ชุด และสัมภาษณ์เชิงลึก 42 คน ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า รูปแบบของสารสนเทศประเภทสื่อตีพิมพ์ที่นักท่องเที่ยวชาวไทยใช้และต้องการในระดับมาก คือ หนังสือ สื่อสารสนเทศไม่ตีพิมพ์ที่ใช้และต้องการ คือ ภาพถ่าย สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้และต้องการระดับมาก คือ อินเทอร์เน็ต เนื้อหาของสารสนเทศที่นักท่องเที่ยวชาวไทยใช้ในระดับมาก คือ เรื่องเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของสถานที่ท่องเที่ยว รองลงมาคือ สถานที่ตั้ง และต้องการสารสนเทศเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวและเส้นทาง รองลงมาคือ เนื้อหาเกี่ยวกับประวัติความเป็นมา นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ ค้นหาและต้องการสารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศที่เป็นสถาบัน คือ ศูนย์ข้อมูลประจำสถานที่ท่องเที่ยว โดยใช้และต้องการในระดับมาก รองลงมาคือ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย แหล่งสารสนเทศบุคคลที่นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ใช้มากที่สุดซึ่ง อยู่ในระดับมาก คือ การสนทนากับเพื่อนร่วมงาน นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่

ต้องการสารสนเทศในระดับมาก คือ ทรัพยากรสารสนเทศส่วนตัว เช่น หนังสือส่วนตัว สมุดบันทึก หนังสือพิมพ์เป็นแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชนที่นักท่องเที่ยวชาวไทยใช้และต้องการในระดับมาก ภาษาของสารสนเทศที่นักท่องเที่ยวชาวไทยใช้และต้องการในระดับมากที่สุด คือ ภาษาไทย รองลงมาเป็นภาษาอังกฤษ ปัญหาของการใช้สารสนเทศที่นักท่องเที่ยวชาวไทยพบคือ ปัญหาการใช้สารสนเทศด้านรูปแบบได้แก่ ไม่ทราบวิธีใช้สิ่งพิมพ์บางประเภท เป็นปัญหาระดับปานกลาง ด้านเนื้อหาของสารสนเทศพบปัญหา คือ สารสนเทศที่มีไม่ตรงกับความต้องการ ด้านแหล่งสารสนเทศ พบว่า แหล่งสารสนเทศที่ให้บริการเฉพาะสารสนเทศเกี่ยวกับการท่องเที่ยวมีน้อย ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง ด้านภาษาที่นักท่องเที่ยวชาวไทยพบในระดับปานกลาง คือ ไม่เข้าใจข้อมูลหรือความรู้ที่เป็นภาษาต่างประเทศ

อิสระ ศิริไสยาสน์ วัชรพงษ์ ณ เชียงใหม่ วาฐิตา ณ เชียงใหม่ (2550) การบริหารระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ สืบเนื่องจากการประชุมสรุปบทเรียนการดำเนินงานโครงการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาระบบสารสนเทศ (ระบบบริการข้อมูล) เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์” เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2549 ณ ห้องประชุม อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ หน่วยงานที่เข้าร่วมประชุมต่างเห็นประโยชน์จากเว็บไซต์ www.doiinthanon.com ว่าเปรียบเสมือนประตูทางออกของการท่องเที่ยว ทำให้คนได้รู้จักอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ และเข้าใจถึงการเตรียมตัวและวางแผนมาท่องเที่ยวได้เหมาะสมและถูกต้องตามแนวทางการอนุรักษ์ อีกทั้งยังส่งผลให้เกิดความร่วมมือในการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในแบบบูรณาการในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ โดยการประสานความร่วมมือในการจัดทำฐานข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ สำหรับนักท่องเที่ยว ชุมชน สื่อมวลชน และเจ้าหน้าที่อุทยานฯ อินทนนท์ ดังนั้นในที่ประชุมจึงเกิดแนวคิดที่ว่าควรใช้ประโยชน์จากงานวิจัยเดิม โดยการดูแลและพัฒนา www.doiinthanon.com เพื่อใช้ในการบริหารระบบฐานข้อมูลสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ให้เกิดประโยชน์ต่อไปให้เพิ่มมากขึ้น ด้วยการนำเสนอข้อมูลการท่องเที่ยวซึ่งเกิดจากการบริหารจัดการของชุมชนในพื้นที่ที่ทาง สกว. สำนักงานภาค ให้การสนับสนุนอยู่ทั้ง 4 โครงการได้แก่ โครงการการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชนบ้านแม่กลางหลวง ดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่”, โครงการการท่องเที่ยวเชิงศึกษานิเวศน์และวัฒนธรรมแบบยั่งยืนโดยชุมชนบ้านผาหมอน ดอยอินทนนท์ จ.เชียงใหม่” โครงการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านหนองหล่ม และโครงการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านอังก้าน้อย เพื่อให้เป็นทางเลือกของนักท่องเที่ยวในการวางแผนการท่องเที่ยวของตนเองได้ นอกจากนั้น ยังมีแนวความคิดในการปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากกว่าโครงการที่แล้ว โดยการเพิ่มช่วงเวลาในการบริการข้อมูล 24 ชม. ซึ่งเป็นการร่วมมือระหว่างอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ และทีมงานโครงการวิจัย จากเดิมที่มีการบริการเฉพาะช่วงเทศกาลปีใหม่ จำนวน 15 วัน ให้เพิ่มขึ้นอีก 2 ช่วง รวมเป็น 3 ช่วง เพิ่มการประชาสัมพันธ์ในส่วน of สื่อมวลชนในแขนงอื่นๆ และเพิ่มช่องทางการประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ จากหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่อุทยานฯ จัดทำระบบเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถบริการข้อมูลการท่องเที่ยวผ่านระบบ GPRS เพื่อให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้จากโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่รองรับบริการนี้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารข้อมูลการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ให้มากที่สุด ในท้ายที่สุด หลังจากเทศกาล

ปีใหม่โครงการนี้จะทำการเตรียมความพร้อมในการส่งมอบเว็บไซต์ www.doiinthanon.com ให้กับหน่วยงานที่มีความเหมาะสม โดยการจัดอบรมบุคลากรในเรื่องการใช้งานเว็บไซต์ และการปรับปรุงข้อมูลในส่วนต่างๆ ของเว็บไซต์ เพื่อให้งานวิจัยนี้เป็นศูนย์กลางในการกระจายข้อมูลการท่องเที่ยวให้กับหน่วยงานอุทยานฯ รวมถึงการท่องเที่ยวโดยชุมชน และหน่วยงานอื่นๆ ในพื้นที่ ด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นปัจจุบันที่สุด เพื่อเกิดประโยชน์อย่างยั่งยืนตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ 1) เพื่อประมวลข้อมูลความรู้ ในรูปของฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ 2) เพื่อพัฒนาข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ให้เป็นฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ 3) เพื่อเผยแพร่ฐานข้อมูลในรูปของ Website : www.doiinthanon.com 4) เพื่อให้นักท่องเที่ยว เจ้าหน้าที่ ชุมชน และสื่อมวลชนได้ใช้ประโยชน์จาก www.doiinthanon.com มากที่สุด 5) เพื่อให้บุคลากรของอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์สามารถดูแล website ได้เองภายหลังการถ่ายโอนงานแล้ว

ไพศาล กาญจนวงศ์ สวิขญา ศุภอุดมฤกษ์ ตรีรัตน์ ศรีกุล นันทะชมพู และอาบทิพย์ กาญจนวงศ์ (2557) การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของโฮมสเตย์ ซึ่งปัจจุบันนักท่องเที่ยวรุ่นใหม่ให้ความสนใจการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ประกอบกับนโยบายของประเทศที่ส่งเสริมให้ชุมชนพัฒนาโฮมสเตย์เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน จึงทำให้การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ได้รับความนิยมมากขึ้น ในขณะที่การประชาสัมพันธ์ข้อมูลโฮมสเตย์พบว่ายังมีน้อย ทั้งนี้เพราะชุมชนโฮมสเตย์ยังไม่สามารถดำเนินการดังกล่าวได้เองจากการศึกษาบริบทของโฮมสเตย์ในจังหวัดภาคเหนือตอนบนจำนวน 36 แห่งพบว่า มีเพียงร้อยละ 19.4 ที่มีเว็บไซต์เป็นของตนเอง ร้อยละ 22.2 ใช้เฟสบุ๊คเพื่อการประชาสัมพันธ์ร้อยละ 25.0 ใช้อีเมลเพื่อการติดต่อสื่อสาร และร้อยละ 97.2 ใช้โทรศัพท์เพื่อการติดต่อสื่อสาร การพัฒนาระบบสารสนเทศของบ้านพักโฮมสเตย์จึงเป็นเครื่องมือหนึ่งในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของโฮมสเตย์วงจรการพัฒนากระบวนการพัฒนามาใช้เพื่อการพัฒนากระบวนการทำให้ได้ระบบสารสนเทศที่ทำงานแบบฐานข้อมูลบนเว็บ ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลที่สำคัญ 7 กลุ่ม ได้แก่ ข้อมูลโฮมสเตย์บ้านพัก ห้องพัก กิจกรรมในชุมชน การได้รับรางวัล คณะกรรมการ และแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง โดยใช้โปรแกรมจัดการฐานข้อมูลไมโครซอฟท์แอสคิวแอลเซฟเวอร์ และใช้รหัสโปรแกรมภาษาเอเอสพีคอตเน็ต แล้วนำระบบงานใหม่ไปทดลองใช้จริงในโฮมสเตย์ 12 แห่ง มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 63 คน ได้แก่ เจ้าของบ้านพักร้อยละ 39.7 กรรมการชุมชนร้อยละ 30.2 และเยาวชน ร้อยละ 19.0 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 60.3) มีอายุอยู่ระหว่าง 15 - 76 ปีและมีอายุเฉลี่ย 43 ปีสำหรับผลการประเมินความพึงพอใจต่อระบบสารสนเทศของบ้านพักโฮมสเตย์ พบว่าโดยรวมมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.51) โดยเฉพาะด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้งานจริงมีความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.69) รองลงมาคือด้านมีประสิทธิภาพ ($\bar{x}$ = 4.46) และด้านการใช้ประโยชน์ ($\bar{x}$ = 4.38) ตามลำดับ

จากการผลการศึกษาวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของการใช้เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่มีการพัฒนารูปแบบอย่างต่อเนื่องในทุกๆ ระดับของการท่องเที่ยว ธุรกิจทุกระดับปรับตัวให้ทันต่อการแข่งขันที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง การพัฒนาฐานข้อมูลเพื่อเป็นสารสนเทศในการจัดการการท่องเที่ยวมีแนวทางและวิธีการหลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความ

ต้องการของผู้ใช้แต่ละประเภท เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงและโต้ตอบกับผู้ใช้ (User Interface) ได้อย่างต่อเนื่องและทันทีทันใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการธุรกิจหรือกิจการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี

2.1.6.2 ศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

วรรณวิมล ภู่นาค (2558) ได้ศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา ผลการวิจัยพบว่า ศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ชุมชนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ในด้านสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการเมือง พบว่า ไม่สามารถดำเนินการจัดการอย่างเป็นระบบและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจนได้ ด้านเศรษฐกิจ พบว่า ชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่า มีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างชุมชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว เพื่อตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของวิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ พบว่า ชุมชนขาดการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการได้รับประโยชน์ พบว่า ชุมชนไม่มีการรวมตัวกันเพื่อประกอบธุรกิจร่วมกัน และส่วนใหญ่ชุมชนจะมีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยว ผลกระทบเชิงบวกด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ผลกระทบเชิงบวกด้านสังคม ส่งผลให้คุณภาพชีวิตของชุมชนดีขึ้น มีสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้น ผลกระทบเชิงบวกด้านเศรษฐกิจ พบว่า ชุมชนมีการประกอบอาชีพหลากหลายมากขึ้นและเศรษฐกิจชุมชนดีขึ้น ผลกระทบเชิงลบด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า ก่อให้เกิดปัญหาน้ำเสีย ทรัพยากรทางธรรมชาติลดน้อยลง ผลกระทบเชิงลบด้านเศรษฐกิจ พบว่า สินค้าและบริการ ค่าครองชีพต่างๆ ในชุมชนสูงขึ้น ผลกระทบเชิงลบด้านสังคม พบว่า เกิดการอพยพย้ายถิ่นของชุมชนริมคลองในตลาดน้ำและเกิดปัญหาการขัดผลประโยชน์ของคนในชุมชน จากการศึกษาทำให้พบผลการวิจัยที่เป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนของตลาดน้ำอัมพวา ได้แก่ การรักษาอัตลักษณ์ชุมชน การรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม การเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลิตภัณฑ์ชุมชน การวางแผนการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในระยะยาว และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชน

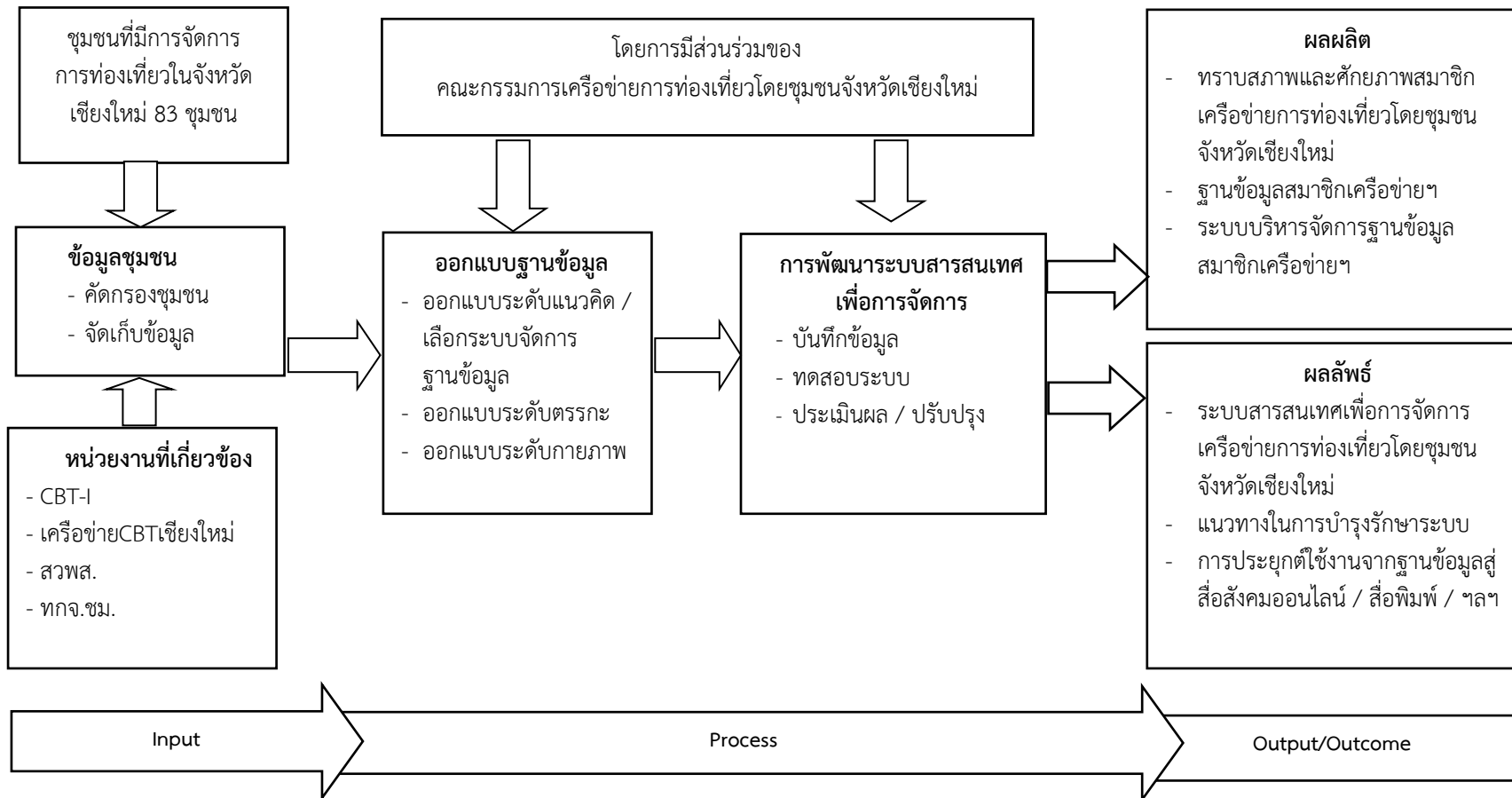
กาญจนา สุระ (2558) ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่เหมาะสมที่สุดของท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่คือการท่องเที่ยวเพื่อสัมผัสและเที่ยวชมศิลปะ ประเพณีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดเชียงใหม่และเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาเที่ยวชมและทำกิจกรรมร่วมกับคนในท้องถิ่น ในส่วนของศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าศักยภาพของผู้นำและการบริหารจัดการองค์กรมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากจนถึงปานกลาง ศักยภาพด้านการเงินและบัญชีมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางศักยภาพการบริหารจัดการด้านการตลาดอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และศักยภาพด้านการผลิตและการให้บริการอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ดังนั้น แนวทางการยกระดับ การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประกอบไปด้วย 1) แนวทางการเตรียมความพร้อมของทุนมนุษย์ต่ออุปทานการท่องเที่ยว ได้แก่ การจัดระบบการบริหารจัดการภายในองค์กร ให้มีความชัดเจน มีการแบ่งคนทำงาน

ให้ตรงกับความรู้และความสามารถให้ความสำคัญกับระบบการบันทึกบัญชีและการเงิน โดยมีการจัดทำบัญชีที่ได้มาตรฐาน มีการคิดต้นทุนและผลตอบแทน ในส่วนของการบริหารจัดการด้านการผลิต และการให้บริการจะต้องให้ชุมชนพยายามดึงเอาทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนมาจัดทำเป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย เตรียมความพร้อมฝึกฝนทักษะในด้านการใช้ภาษาเพื่อการติดต่อสื่อสาร 2) แนวทางการรักษาศักยภาพและดูแลฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนด้านการผลิตและการให้บริการโดยสำรวจศักยภาพ และฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จัดแบ่งประเภทเพื่อจะได้มาจัดทำเป็นโปรแกรมการท่องเที่ยวของชุมชนได้ ขณะเดียวกันสร้างความรู้ความเข้าใจปลูกฝังความรักและหวงแหนทรัพยากรการท่องเที่ยวให้เกิดขึ้นกับคนในชุมชน พร้อมกับการจัดเตรียมคน งบประมาณ แผนการดำเนินงานที่จะดูแลและรักษาฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน 3) กระบวนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ชุมชนและหน่วยงานในท้องถิ่น จะต้องประสานและขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่ออนุรักษ์และรักษาฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวให้เห็นเป็นเชิงประจักษ์ การเปิดโอกาสให้ภาคีเครือข่ายซึ่งเป็นหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและภาคเอกชนเข้ามาเป็นที่ปรึกษาหรือคณะกรรมการของชุมชน การท่องเที่ยวที่จะให้คำแนะนำตลอดจนการจัดหางบประมาณมาสนับสนุนการดำเนินงาน และให้ความรู้แก่ชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

จากผลการศึกษาวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบของศักยภาพในการเป็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน คือ 1) ทูมนมนุษย์ที่จะต้องมีความพร้อมในการจัดการการท่องเที่ยวด้วยตนเอง และมีกรอบดำเนินงานที่ชัดเจน รวมถึงการแบ่งหน้าที่ และความโปร่งใสในการทำงาน กระจายรายได้สู่ชุมชน 2) ศักยภาพของทรัพยากรท่องเที่ยวที่เป็นจุดขาย และช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น 3) การมีส่วนร่วมของคนในชุมชนและการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก ซึ่งจะช่วยขับเคลื่อนกลุ่มการท่องเที่ยวไปได้อย่างต่อเนื่อง

2.2 กรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยได้ใช้แนวคิดการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นสำคัญ เพื่อให้ฐานข้อมูลที่ได้จัดเก็บเกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้ข้อมูลมากที่สุด จึงมีการออกแบบแบบเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ โดยจัดทำร่างแบบเก็บข้อมูลเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน เครือข่าย CBT เชียงใหม่ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงใหม่ รวมถึงผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน จากนั้นจึงนำแบบเก็บข้อมูลที่ได้ไปออกแบบฐานข้อมูลและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อรองรับการบันทึกข้อมูล ในขณะเดียวกันดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล นำมาจำแนกสภาพและวิเคราะห์ศักยภาพสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ โดยจัดเก็บและบันทึกข้อมูลลงในระบบสารสนเทศที่ออกแบบไว้ และทดสอบการใช้งานโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้วิธีการเข้าถึงและการปรับปรุงแก้ไขข้อมูลชุมชนตนเองได้ เพื่อให้เกิดการร่วมกันบำรุงรักษาและปรับปรุงข้อมูลให้มีความเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดของแผนการวิจัย

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและศักยภาพของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ 3) เพื่อเผยแพร่ฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ มีวิธีการดำเนินงานการวิจัยดังต่อไปนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ทำการศึกษาจากประชากรทั้งหมด คือ ชุมชนที่มีข้อมูลปรากฏในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่ามีประชาชนรวมตัวกันเพื่อจัดการการท่องเที่ยวในชุมชน ได้แก่ สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) และสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงใหม่ทั้งหมด 83 ชุมชน ดังแสดงในตารางที่ 1 ด้านล่าง

ตารางที่ 1 รายชื่อชุมชนท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่

อำเภอ	ชื่อชุมชน/กลุ่ม
แม่แตง	1) แม่ใจบ้านดิน
แม่แตง	2) บ้านปง 3
แม่แตง	3) บ้านกีดช้าง
แม่แตง	4) ชุมชนบ้านผาแตก
แม่แตง	5) ชุมชนม่อนเงาะ
เวียงแหง	6) การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านเวียงแหง
ไชยปราการ	7) บ้านถ้ำหนองเป็ด
แม่เมาะ	8) บ้านหมอกจ๋าม (วังไผ่)
แม่เมาะ	9) บ้านปู่หมื่นใน
ฝาง	10) บ้านอแล
เชียงดาว	11) บ้านถ้ำเชียงดาว
เชียงดาว	12) บ้านหัวทุ่ง
เชียงดาว	13) เครือข่ายการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน ยางปู่โต๊ะ
เชียงดาว	14) ปางแดงใน ผาสาย
เชียงดาว	15) บ้านหนองเขียว
เชียงดาว	16) บ้านห้วยลึก
เชียงดาว	17) บ้านปางมะโอ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

อำเภอ	ชื่อชุมชน/กลุ่ม
เมือง	18) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านดอยปุย
เมือง	19) บ้านสันลมจอย
เมือง	20) ชุมชนศรีสุพรรณ
หางดง	21) กลุ่มท่องเที่ยวชุมชนตำบลหนองควาย (บ้านไร่กองซิง)
หางดง	22) บ้านต้นแก้ว
หางดง	23) บ้านร้อยจันทร์
หางดง	24) บ้านเหมืองกุง
หางดง	25) บ้านตองกาย
หางดง	26) บ้านปง
หางดง	27) แก้วเตื่อ หมู่3
หางดง	28) บ้านทุ่งโป่ง หมู่4
หางดง	29) บ้านแม่ขนิน
หางดง	30) บ้านน้ำซุ้ม
หางดง	31) บ้านทุ่งโป่งหมู่ 9 (ห้วยเสี้ยว)
หางดง	32) บ้านใหม่สันคะยอมหมู่ 10
สันทราย	33) บ้านสันต้นเปาชมรมโสมสแตย์สันทราย
สันทราย	34) บ้านโป่ง
กัลยาณิวัฒนา	35) กลุ่มเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนหล่อซอ
กัลยาณิวัฒนา	36) ห้วยบะบ้า
กัลยาณิวัฒนา	37) วัดจันทร์
กัลยาณิวัฒนา	38) ห้วยปู
กัลยาณิวัฒนา	39) บ้านดงสามหมื่น
แม่ริม	40) บ้านปงไคร้
แม่ริม	41) บ้านแม่ก๊ะเปียง
แม่ริม	42) ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้านชนเผ่าม้ง (บ้านแม่สาใหม่)
แม่ริม	43) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมผานกกก
สันกำแพง	44) บ้านน้ำจ่า
สันกำแพง	45) บ้านป่าตาล
สันกำแพง	46) บ้านป่าสักน้อย
สันกำแพง	47) กลุ่มกระตาศาบ้านต้นเปา
สันกำแพง	48) บ้านบ่อสร้าง
สันกำแพง	49) ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน-ไทเขิน บ้านทรายมูล
สันกำแพง	50) กลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปง-ห้วยลาน
สันกำแพง	51) บ้านเหล่า

ตารางที่ 1 (ต่อ)

อำเภอ	ชื่อชุมชน/กลุ่ม
สันกำแพง	52) ชุมชนหัตถกรรมตีลายแผ่นแร่บ้านป่าสักขวาง
สันกำแพง	53) กลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกษตรพอเพียงบ้านม่วงเขียว
สันกำแพง	54) ป่าดงปงไหว
สันกำแพง	55) กลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนวัฒนธรรมชาวยองบ้านบวกค้ำ
สันกำแพง	56) บ้านมอญเหนือ
สันกำแพง	57) บ้านบวกค้ำ
แม่ออน	58) บ้านโป่งนก
แม่ออน	59) บ้านตีนตก
แม่ออน	60) บ้านแม่กำปอง
ดอยสะเก็ด	61) บ้านหลวงเหนือ
ดอยสะเก็ด	62) บ้านป่าสักงาม
สันป่าตอง	63) บ้านกิวแลน้อย
สันป่าตอง	64) บ้านดงป่าซาง
สันป่าตอง	65) กลุ่มแม่บ้านและเยาวชนหัตถกรรม
สันป่าตอง	66) บ้านต้นแห่น้อย
จอมทอง	67) การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านผาหมอน
จอมทอง	68) บ้านหนองหล่ม
จอมทอง	69) กลุ่มท่องเที่ยวบ้านแม่กลางหลวง
จอมทอง	70) บ้านหนองอาบช้าง
จอมทอง	71) บ้านสบหาด
จอมทอง	72) บ้านขุนกลาง
แม่ว่าง	73) วิสาหกิจชุมชน ชมรมการท่องเที่ยวบ้านสบวิน
แม่ว่าง	74) บ้านขุนวาง
แม่ว่าง	75) ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะป๊อก
แม่แจ่ม	76) บ้านป่าแดด
แม่แจ่ม	77) บ้านปางหินฝน
แม่แจ่ม	78) บ้านห้วยผักกูด
แม่แจ่ม	79) บ้านปางอู้ง
แม่แจ่ม	80) บ้านแม่แฮเหนือ
อมก๋อย	81) บ้านมูเซอปากทาง
อมก๋อย	82) ตำบลแม่ตื่น
สะเมิง	83) บ้านโป่งกวาว

ที่มา : โครงการวิจัย “แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ โดยการมีส่วนร่วมของภาคี” โดยเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้ใช้เครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพเป็นหลัก ประกอบไปด้วย

3.2.1 การประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ให้กับกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้ฐานข้อมูล อาทิ ชุมชน นักพัฒนา นักวิชาการ นักวิจัย นักการตลาด นักพัฒนาฐานข้อมูล ผู้ประกอบการท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน รวมจำนวน 15 คน ประกอบไปด้วย สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงใหม่ นักวิชาการจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น องค์กรเขียว สวย หอม ตัวแทนชุมชนที่เป็นสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยว โดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ และตัวแทนคณะกรรมการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่

3.2.2 ระดมสมอง (Brain Storming) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (key informant) ซึ่งเป็นผู้รู้เรื่องที่จะศึกษาตี ในประเด็นที่เกี่ยวข้องดังนี้

3.2.2.1 ประเด็นข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว ได้แก่ ชนิดข้อมูล และความต้องการใช้ฐานข้อมูลเพื่อที่แตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้ฐานข้อมูล รวมจำนวน 15 คน ประกอบไปด้วย สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงใหม่ นักวิชาการจากมหาวิทยาลัยแม่โจ้ นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น องค์กรเขียว สวย หอม ตัวแทนชุมชนที่เป็นสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ และตัวแทนคณะกรรมการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ได้สร้างเครื่องมือไปให้พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมแล้วให้ตอบกลับคืนมา จำนวน 6 คน ได้แก่ 1) สมาคมไทยท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ 2) บริษัท จี แอ็ดเวนเจอร์ส เอเชีย จำกัด 3) ทัวร์เมิงไต 4) Trek with Jame 5) บริษัทเวียเวเคชั่น 6) Siam Rise Travel

3.2.2.2 ประเด็นการออกแบบฐานข้อมูล โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกิจกรรมระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้ฐานข้อมูล มาวิเคราะห์ร่วมกับนักออกแบบฐานข้อมูล เพื่อออกแบบฐานข้อมูลในระดับแนวคิด การออกแบบฐานข้อมูลในระดับนี้เป็นการกำหนดโครงสร้าง (Schema) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายโครงสร้างหลักๆ ของข้อมูลภายในระบบฐานข้อมูล เลือกระบบจัดการฐานข้อมูลออกแบบในระดับตรรกะ และออกแบบระดับกายภาพ

3.2.2.3 เปิดเวทีชุมชนเพื่อนำเสนอฐานข้อมูลที่ดำเนินการเสร็จแล้ว เพื่อให้ชุมชนได้รับทราบการมีอยู่ของฐานข้อมูล และเพื่อระดมความคิดเห็นค้นหากลไกการดูแลรักษา/อัปเดตฐานข้อมูล ให้มีความเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ในการระดมความคิดเห็นใช้วิธีการระดมสมอง (Brain Storming) ทั้งในส่วนของการค้นหาตัวแทน/ผู้ประสานงานด้านฐานข้อมูลของแต่ละโซน และกลไกในการดูแล/อัปเดตฐานข้อมูลเครือข่ายอย่างมีส่วนร่วม

3.2.2.4 เปิดเวทีเพื่อนำเสนอฐานข้อมูลต่อองค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียกับการใช้ฐานข้อมูล นำเสนอประเภทของข้อมูลบนฐานข้อมูล วิธีการใช้ รวมไปถึงกลไกการดูแลฐานข้อมูลและองค์กรเจ้าภาพในการดูแลรักษาและอัปเดตข้อมูล -- เปิดให้มีการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการดูแลรักษา/พัฒนาฐานข้อมูลต่อไป

3.2.3 แบบประเมินสถานภาพชุมชนที่มีการท่องเที่ยว สำหรับประเมินสภาพและศักยภาพชุมชนที่มีการท่องเที่ยว

3.2.4 แบบสำรวจข้อมูล (Survey Form) สำหรับเก็บข้อมูลชุมชน และออกแบบกระบวนการเก็บข้อมูลชุมชน ทั้งข้อมูลเอกสาร และภาพถ่าย/ภาพเคลื่อนไหว ทบทวนเอกสารข้อมูล ทัศนียภาพของแต่ละชุมชน เปรียบเทียบกับกรอบประเด็นในการเก็บข้อมูล เป็นการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น

3.2.5 การประสานงานกับองค์กร/หน่วยงานต่างๆ เพื่อขอความร่วมมือในการช่วยประชาสัมพันธ์ฐานข้อมูล เช่น การเพิ่มลิงค์/banner บนเว็บไซต์ การลงข่าวประชาสัมพันธ์ในสื่อสังคมออนไลน์ เช่น ททท. ทกจ. และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะวิจัยได้ออกแบบกิจกรรมการวิจัย ดังนี้

3.3.1 จัดประชุมกลุ่มระดมความคิดเห็นเพื่อรวบรวมประเด็น ชนิดของข้อมูล ความต้องการในการใช้ฐานข้อมูลอย่างมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสีย

3.3.2 จัดเก็บข้อมูลชุมชน รวมทั้งการประเมินสถานภาพชุมชน

3.3.3 ออกแบบฐานข้อมูล

3.3.4 พัฒนารฐานข้อมูลบนสื่อสารสนเทศ

3.3.5 จัดเวทีเผยแพร่ผลการดำเนินงานและเผยแพร่การจัดทำฐานข้อมูลให้กับชุมชน 3 เวที คือเวทีเชียงใหม่โซนเหนือ⁵ โซนกลาง⁶ และโซนใต้⁷ เพื่อระดมความคิดเห็น ค้นหากลไกการดูแลรักษา และอัพเดทฐานข้อมูลให้มีความเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

3.3.6 จัดเวทีเผยแพร่ฐานข้อมูลให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้ฐานข้อมูล

3.3.7 กิจกรรมประสานขอความร่วมมือในการเผยแพร่ข่าวสารฐานข้อมูลกับสื่อและองค์กร/หน่วยงานต่างๆ

3.4 การวิเคราะห์ และตรวจสอบข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลต่างๆ ตามการดำเนินกิจกรรม ที่วิจัยได้ทำการวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูลซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ มีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.4.1 ประเด็นชนิดของข้อมูล ความต้องการในการใช้ฐานข้อมูลอย่างมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยนำข้อมูลที่ได้มาจัดหมวดหมู่ ตามกรอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ตรวจสอบข้อมูลสอบทานกับการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เคยมี และสังเคราะห์ข้อมูลออกมาเป็นกรอบหลักเกณฑ์ในการจัดเก็บข้อมูล

⁵ โซนเหนือ ประกอบไปด้วย อำเภอเชียงดาว อำเภอไชยปราการ อำเภอฝาง อำเภอแม่แตง อำเภอแม่อาย อำเภอเวียงแหง

⁶ โซนกลาง ประกอบไปด้วย อำเภอดอยสะเก็ด อำเภอเมือง อำเภอแมริม อำเภอแม่ออน อำเภอสะเมิง อำเภอสันกำแพง อำเภอสันทราย อำเภอหางดง

⁷ โซนใต้ ประกอบไปด้วย อำเภอกัลยาณิวัฒนา อำเภอจอมทอง อำเภอแม่แจ่ม อำเภอแม่วาง อำเภอสันป่าตอง อำเภออมก๋อย

3.4.2 ประเมินสถานภาพชุมชน โดยการวิเคราะห์สภาพและศักยภาพของชุมชนตามกรอบการประเมินสถานภาพที่กำหนดไว้ โดยมีเกณฑ์ในการจำแนกดังนี้

เกณฑ์การพิจารณาชุมชนที่มีการท่องเที่ยวโดยจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ ระหว่างการท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism: CBT) และการท่องเที่ยวในชุมชน (Tourism in Community: TIC) ใช้เกณฑ์การพิจารณาตามหลักการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนประกอบไปด้วย 1) การจัดการการท่องเที่ยว 2) องค์กรชุมชน 3) ทรัพยากรการท่องเที่ยว และ 4) กิจกรรมการเรียนรู้ จากแบบประเมินสถานภาพชุมชนที่จัดการการท่องเที่ยว (ภาคผนวก ก) และแบบสำรวจข้อมูลชุมชนที่จัดการการท่องเที่ยว (ภาคผนวก ข) ประกอบกับการใช้คำถามเพิ่มเติมด้วยวิธีการสัมภาษณ์ โดยมีขั้นตอนในการพิจารณาดังนี้

ขั้นที่ 1 การจำแนกระหว่างการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT) และการท่องเที่ยวในชุมชน (TIC) พิจารณาจากผลการประเมินตามแบบประเมินสถานภาพชุมชนที่จัดการการท่องเที่ยว โดยให้ความสำคัญในด้านการจัดการการท่องเที่ยวเป็นหลัก โดยมี 6 ประเด็นหลักเป็นเกณฑ์ในการจำแนกลักษณะดังนี้

6 ประเด็นหลักที่ใช้ในการพิจารณา

ประเด็นที่ 1 ชุมชนมีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อดำเนินการด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะ

ประเด็นที่ 2 กลุ่มมีโครงสร้างการทำงานที่มีองค์ประกอบเป็นคนในชุมชน

ประเด็นที่ 3 กลุ่มมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบแต่ละหน้าที่

ประเด็นที่ 4 กลุ่มมีเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ในการจัดการการท่องเที่ยว ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

ประเด็นที่ 5 กลุ่มมีกฎระเบียบข้อตกลงในการทำงานร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

ประเด็นที่ 6 กลุ่มมีการจัดสรรรายได้จากการท่องเที่ยวเข้ากองทุนเพื่อการพัฒนาชุมชนหรือกลุ่มการท่องเที่ยว ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

มีเกณฑ์ในการพิจารณาจำแนกลักษณะของชุมชนที่มีการท่องเที่ยวดังนี้

<u>เกณฑ์พิจารณา</u>	<u>ลักษณะของชุมชนที่มีการท่องเที่ยว</u>
มีครบทุกประเด็นหลัก	การท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT)
มีไม่ครบทุกประเด็นหลัก	การท่องเที่ยวในชุมชน (TIC)

ขั้นที่ 2 การจัดระดับศักยภาพของกลุ่มที่เป็นการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT) พิจารณาจากแบบสำรวจข้อมูลชุมชน โดยมี 1 ประเด็นหลัก และประเด็นคำถามเพิ่มเติม 4 ข้อ เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาจัดระดับศักยภาพ ดังนี้

1 ประเด็นหลักที่ใช้ในการพิจารณา

ประเด็นที่ 1 กลุ่มมีนักสื่อความหมายที่เป็นคนในชุมชนที่มีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษได้

4 ประเด็นคำถามเพิ่มเติม

คำถาม 1 กลุ่มมีสมาชิกที่เป็นคนในชุมชนสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อการรับรองโปรแกรมจากนักท่องเที่ยวหรือบริษัททัวร์ต่างประเทศได้หรือไม่

คำถาม 2 กลุ่มมีประสบการณ์รับนักท่องเที่ยวเองโดยไม่มีพี่เลี้ยงช่วยเหลือหรือไม่

คำถาม 3 กลุ่มมีการวางแผนกระบวนการรับนักท่องเที่ยวเองหรือไม่

คำถาม 4 กลุ่มสามารถออกแบบกิจกรรมและกำหนดเป็นโปรแกรมท่องเที่ยวเองหรือไม่

มีเกณฑ์ในการพิจารณาจัดระดับศักยภาพของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนดังนี้

<u>เกณฑ์พิจารณา</u>	<u>ระดับศักยภาพของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชน</u>
มีประเด็น 1 มีคำถามข้อ 1, 2, 3 และ 4	การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพขั้นสูง
ไม่มีประเด็น 1 ไม่มีคำถามข้อ 1 มีคำถามข้อ 2, 3 และ 4	การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพขั้นกลาง
ไม่มีประเด็น 1 ไม่มีคำถามข้อ 1 ไม่มีหรือมีไม่ครบคำถามข้อ 2, 3 และ 4	การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพขั้นต้น

ขั้นที่ 3 การจำแนกลักษณะของการท่องเที่ยวในชุมชน (TIC) พิจารณาจากแบบสำรวจข้อมูลชุมชน โดยจำแนกตามลักษณะของการจัดการแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ ได้ดังนี้

<u>ลักษณะ</u>	<u>ลักษณะของการท่องเที่ยวในชุมชน</u>
ลักษณะที่ 1	การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีกลุ่มจัดการท่องเที่ยว
ลักษณะที่ 2	การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีกลุ่มแต่ไม่ได้จัดการท่องเที่ยว
ลักษณะที่ 3	การท่องเที่ยวในชุมชนที่ไม่มีกลุ่ม
ลักษณะที่ 4	การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีการจัดการโดยส่วนบุคคล

3.4.3 จัดเก็บข้อมูลชุมชน โดยตรวจสอบข้อมูลทุติยภูมิของชุมชน ความเป็นปัจจุบัน ความถูกต้องของข้อมูล โดยจัดหมวดหมู่ข้อมูลตามกรอบการเก็บข้อมูล ตรวจสอบความครบถ้วน

3.4.4 ออกแบบฐานข้อมูล โดยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลของกิจกรรมระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้ฐานข้อมูลมาวิเคราะห์ว่าฐานข้อมูลที่จะนำมาใช้มีโครงสร้างข้อมูลแบบไหนมีโครงสร้างของการนำไปใช้แบบใดระบบจัดการฐานข้อมูลแบบไหนที่เหมาะสมและการกำหนดข้อมูลที่จะจัดเก็บลงฐานข้อมูลจริง วิธีในการเข้าถึงข้อมูล

3.4.5 พัฒนาฐานข้อมูลบนสื่อสารสนเทศ โดยวิเคราะห์ความเที่ยงตรงของการแสดงผล ความเร็ว และการเชื่อมโยงสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล

3.4.6 จัดเวทีเผยแพร่ผลการดำเนินงานและเผยแพร่การจัดทำฐานข้อมูลให้กับชุมชน 3 เวที คือเวทีเชียงใหม่โซนเหนือ โซนกลาง และโซนใต้ เพื่อระดมความคิดเห็น ค้นหากลไกการดูแลรักษา และอัปเดตฐานข้อมูลให้มีความเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการระดมความคิดเห็นของชุมชนในแต่ละโซน มาวิเคราะห์สรุปเป็นรูปแบบกลไกการบริหารฐานข้อมูล และขอมติจากเวทีประชุมของแต่ละโซน

3.4.7 จัดเวทีเผยแพร่ฐานข้อมูลให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้ฐานข้อมูล โดยรวบรวมข้อคิดเห็นและข้อเสนอขององค์กร/หน่วยงานต่างๆ มาจัดหมวดหมู่ และวิเคราะห์หาแนวทางในการปรับปรุงระบบฐานข้อมูลทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

3.4.8 กิจกรรมประสานขอความร่วมมือในการเผยแพร่ข่าวสารฐานข้อมูลกับสื่อและองค์กร/หน่วยงานต่างๆ โดยรวบรวมผลการตอบรับจากการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของฐานข้อมูลเพื่อนำมาจัดกลุ่ม/หมวดหมู่ เพื่อวิเคราะห์และค้นหาแนวทางในการเผยแพร่ฐานข้อมูลให้มีประสิทธิภาพต่อไป

3.5 การแปลผลข้อมูล

เมื่อนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพแล้ว จึงทำการแปลผลข้อมูลข้อมูลดังนี้

3.5.1 ลักษณะของชุมชนที่มีการท่องเที่ยว จำแนกออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้

3.5.1.1 การท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT) คือ ลักษณะของชุมชนท่องเที่ยวที่มีการจัดการใน 6 ประเด็นหลัก ประกอบไปด้วย การจัดตั้งกลุ่มเพื่อดำเนินการด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ มีโครงสร้างการทำงานที่มีองค์ประกอบเป็นคนในชุมชน มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบแต่ละหน้าที่ มีเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ในการจัดการการท่องเที่ยว ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร มีกฎระเบียบข้อตกลงในการทำงานร่วมกันของสมาชิกกลุ่ม ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร และมีการจัดสรรรายได้จากการท่องเที่ยวเข้ากองทุนเพื่อการพัฒนาชุมชนหรือกลุ่มการท่องเที่ยว ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

3.5.1.2 การท่องเที่ยวในชุมชน (TiC) คือ ลักษณะของชุมชนท่องเที่ยวที่มีการจัดการไม่ครบทั้ง 6 ประเด็นหลักที่กล่าวข้างต้น (ในข้อ 3.5.1.1)

3.5.2 ระดับศักยภาพของกลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT) จำแนกออกเป็น 3 สามารถอภิปรายแต่ละระดับได้ดังนี้

3.5.2.1 การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพขั้นสูง คือ ชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชน มีความพร้อมสามารถให้บริการการท่องเที่ยวได้ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทย

และชาวต่างประเทศ โดยสามารถบริหารจัดการได้ด้วยคนในชุมชนเองตั้งแต่การรับจองและการติดต่อประสานกับนักท่องเที่ยวได้ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ

3.5.2.2 การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพชั้นกลาง คือ ชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชน มีความพร้อมสามารถให้บริการการท่องเที่ยวได้ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ คนในชุมชนสามารถบริหารจัดการตั้งแต่การรับจองและการติดต่อประสานได้เฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทย

3.5.2.3 การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพชั้นต้น คือ ชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชน มีความพร้อมสามารถให้บริการการท่องเที่ยวได้ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ แต่ยังมีพี่เลี้ยงช่วยเหลือในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอาจจะตั้งแต่การรับจอง หรือการติดต่อประสานกับนักท่องเที่ยว หรือการวางแผนจัดการการท่องเที่ยว

3.5.3 ลักษณะของการท่องเที่ยวในชุมชน (TIC) จำแนกออกเป็น 4 ลักษณะ สามารถอภิปรายแต่ละลักษณะได้ดังนี้

3.5.3.1 การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีกลุ่มจัดการท่องเที่ยว คือ ชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในชุมชน มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน มีกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นอย่างชัดเจนหรือไม่ชัดเจน โดยการจัดการจากคนในชุมชนเองหรือจากองค์กรในพื้นที่หรือองค์กรนอกพื้นที่

3.5.3.2 การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีกลุ่มแต่ไม่ได้จัดการท่องเที่ยว คือ ชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในชุมชน มีกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นอย่างชัดเจนหรือไม่ชัดเจน แต่ไม่มีการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว คนในชุมชนมีรายได้จากการมาศึกษาดูงานโดยไม่มีการกำหนดราคาที่ชัดเจน และ/หรือมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในชุมชนให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชน

3.5.3.3 การท่องเที่ยวในชุมชนที่ไม่มีกลุ่ม คือ ชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในชุมชน แต่คนในชุมชนไม่มีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อจัดการการท่องเที่ยว รวมถึงไม่มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว บริการให้กับนักท่องเที่ยว หรือเคยมีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อจัดการการท่องเที่ยวแต่ปัจจุบันไม่มีการจัดการการท่องเที่ยวแล้ว คนในชุมชนอาจจะมีรายได้จนถึงไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชน

3.5.3.4 การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีการจัดการโดยส่วนบุคคล คือ ชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในชุมชน มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวบริการให้กับนักท่องเที่ยว โดยเป็นลักษณะธุรกิจส่วนบุคคล

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย

โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพและศักยภาพของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ และ 3) เพื่อเผยแพร่ฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ผลการดำเนินการกิจกรรมตามแผนของโครงการวิจัยสามารถอธิบายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

4.1 สภาพและศักยภาพของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน

4.1.1 การพัฒนาเครื่องมือในการศึกษาสภาพและศักยภาพชุมชนที่มีการท่องเที่ยว

4.1.1.1 สร้างแบบประเมินสถานภาพชุมชนที่มีการท่องเที่ยว

คณะผู้วิจัยทบทวนงานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ คู่มือมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน (พจนา สวนศรี และสมภพ ยี่จ่อหอ, 2556) และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ (ภาคีเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่, 2559) รวบรวมส่วนที่เกี่ยวข้องมารวบรวมกันตรวจสอบ ปรับและเพิ่มให้เหมาะสม จนได้เป็นแบบประเมินสถานภาพชุมชนที่มีการท่องเที่ยว (ภาคผนวก ก)

4.1.1.2 สร้างเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว

1) ร่างเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว คณะผู้วิจัยทบทวนงานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง คือ โครงการวิจัยเรื่องการศึกษาเงื่อนไขและข้อจำกัดของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่มาตรฐานไทย ภายใต้แผนงานวิจัยเรื่องพัฒนาฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนสำหรับภูมิภาคอาเซียนสู่ความเป็นสากล (พจนา สวนศรี และคณะ, 2556) นำข้อมูลส่วนที่เกี่ยวข้องมารวบรวมกันตรวจสอบ ปรับและเพิ่มให้เหมาะสม จนได้เป็นแบบเก็บข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว

2) สำรวจความต้องการข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เมื่อสรุปออกมาเป็นร่างเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลชุมชนแล้ว ได้จัดเวทีประชุมกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้ฐานข้อมูล เพื่อร่วมกันพิจารณาร่างแบบเก็บข้อมูลชุมชนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ **ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่**เข้าร่วมการพิจารณาร่าง ได้แก่ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงใหม่ คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้ นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น องค์กรเขียว สวย หอม เชียงใหม่ประชารัฐ **ตัวแทนชุมชนที่เป็นสมาชิก**เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ และ**ตัวแทนคณะกรรมการเครือข่ายการท่องเที่ยว**โดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ **ประกอบไปด้วย** บ้านสันลมจอย บ้านลวงเหนือ บ้านปาง-ห้วยลาน แม่โจ้ บ้านดิน บ้านไร่กองซิง บ้านแม่กลางหลวง บ้านแม่กำปอง และบ้านผาหมอน ส่วนผู้ประกอบการด้าน

การท่องเที่ยว ได้ส่งร่างเครื่องมือไปให้พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมแล้วให้ตอบกลับคืนมา จำนวน 6 ราย ได้แก่ 1) สมาคมไทยท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ 2) บริษัท จี แอ็ดเวนเจอร์ส เอเชีย จำกัด 3) ทัวร์เมิง ไต 4) Trek with Jame 5) บริษัทวิทยาวะเคชั่น 6) Siam Rise Travel

3) **ปรับปรุงเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยวตามความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์** ผลจากกิจกรรมทำให้ได้ข้อเสนอแนะในการปรับและเพิ่มเติมข้อความในแบบสำรวจข้อมูลชุมชน ซึ่งคณะผู้วิจัยได้นำข้อความเพิ่มเติมจากกิจกรรม คือ ในฐานข้อมูลแต่ละชุมชนควรเพิ่มข้อมูลในด้านงานวิจัยว่าชุมชนนั้นๆ เคยเป็นพื้นที่ทำงานวิจัยเรื่องใดมาบ้าง เพื่อให้ นักวิชาการหรือผู้สนใจได้ศึกษาและถ้าประสงค์จะทำงานวิจัย จะได้ทำงานวิจัยได้ต่อเนื่องกับงานวิจัยเดิมที่เคยทำผ่านมาแล้ว และข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงและจัดลำดับในแบบสำรวจข้อมูลชุมชนที่จัดการการท่องเที่ยวของชุมชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น (ภาคผนวก ข)

4.1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว

4.1.2.1 ประชุมสรุปข้อมูลรายชื่อชุมชนที่มีการท่องเที่ยว

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลชุมชนที่มีข้อมูลปรากฏในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ว่ามีประชาชนรวมตัวกันเพื่อจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 83 ชุมชน รวมถึงได้สำรวจข้อมูลเพิ่มเติมจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด ศูนย์พัฒนาราชภูมรบนพื้นที่สูงจังหวัด ได้ข้อมูลเพิ่มเติมอีก 16 ชุมชน รวมทั้งสิ้น 99 ชุมชน รายชื่อแสดงในตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 รายชื่อข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	บ้าน/ชื่อกลุ่ม
1	กัลยาณิวัฒนา	แจ่มหลวง	บ้านเสาแดง
2	กัลยาณิวัฒนา	แจ่มหลวง	บ้านห้วยบะบ้า
3	กัลยาณิวัฒนา	บ้านจันทร์	กลุ่มเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนหล่อซอ
4	กัลยาณิวัฒนา	บ้านจันทร์	เครือข่ายเส้นทางเสด็จพระราชดำเนินรัชกาลที่ 9
5	กัลยาณิวัฒนา	บ้านจันทร์	บ้านวัดจันทร์
6	กัลยาณิวัฒนา	แม่แดด	บ้านดงสามหมื่น
7	กัลยาณิวัฒนา	แม่แดด	บ้านห้วยปู
8	จอมทอง	บ้านหลวง	กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านแม่กลางหลวง
9	จอมทอง	บ้านหลวง	การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านผาหมอน
10	จอมทอง	บ้านหลวง	บ้านขุนกลาง
11	จอมทอง	บ้านหลวง	บ้านสบหาด
12	จอมทอง	บ้านหลวง	บ้านหนองหล่ม
13	จอมทอง	บ้านหลวง	ป่าแฉม
14	จอมทอง	บ้านหลวง	เมืองอาง
15	จอมทอง	สบเตี๊ยะ	บ้านเชิงดอย

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	บ้าน/ชื่อกลุ่ม
16	จอมทอง	สบเตี๊ยะ	บ้านหนองอาบช้าง
17	เขียงดาว	เขียงดาว	กลุ่มโฮมสเตย์บ้านปางแดงใน
18	เขียงดาว	เขียงดาว	เครือข่ายการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน ยางปู่โตะ
19	เขียงดาว	เขียงดาว	บ้านถ้ำเขียงดาว
20	เขียงดาว	เขียงดาว	บ้านนาเลา
21	เขียงดาว	เขียงดาว	บ้านหัวทุ่ง
22	เขียงดาว	ปิงโค้ง	บ้านหัวล็ก
23	เขียงดาว	เมืองนะ	กลุ่มท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโฮมสเตย์บ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น
24	เขียงดาว	แม่่นะ	บ้านแม่แ่มะ
25	ไชยปราการ	ศรีดงเย็น	บ้านถ้ำหนองเปี้ย
26	ดอยสะเก็ด	ลวงเหนือ	บ้านป่าสักงาม
27	ดอยสะเก็ด	ลวงเหนือ	บ้านลวงเหนือ
28	ฝาง	แม่่งอน	บ้านนอแล
29	เมือง	ท่าศาลา	ชุมชนสล่าศรีป็นคร้ว
30	เมือง	พระสิงห์	ชุมชนพวกแต้ม
31	เมือง	สุเทพ	การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านดอยปุ๋ย
32	เมือง	สุเทพ	ชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านสันลมจอย
33	เมือง	หายยา	ชุมชนสล่านันทาราม
34	เมือง	หายยา	ชุมชนสล่าศรีสุพรรณ
35	เมือง	หายยา	ชุมชนสล่าหมื่นสาร
36	แม่แจ่ม	ปางหินฝน	บ้านปางหินฝน
37	แม่แจ่ม	ท่าผา	บ้านป่าแดด
38	แม่แจ่ม	แม่่นาจร	บ้านแม่แฮเหนือ
39	แม่แจ่ม	แม่ศึก	บ้านปางอู่ และบ้านปางเกี๊ยะ
40	แม่แจ่ม	แม่ศึก	บ้านหัวฝักกูด
41	แม่แตง	ก๊ิดช้าง	บ้านเมืองก๊ิด
42	แม่แตง	บ้านเป้า	บ้านแม่ใจ
43	แม่แตง	เมืองก่าย	บ้านเหล่าพัฒนา และบ้านม่อนเงาะ
44	แม่แตง	สบเปิง	บ้านดอนเจียง
45	แม่แตง	สบเปิง	หอย่อมบ้านผาแตก (บ้านแม่หลอด)
46	แม่แตง	อินทขิล	โฮมสเตย์บ้านปง 3
47	แม่ริม	โป่งแยง	การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมผานกกก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	บ้าน/ชื่อกลุ่ม
48	แมริม	โป่งแยง	บ้านปงไครั
49	แมริม	โป่งแยง	บ้านแม่सान้อย
50	แมริม	โป่งแยง	ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้านชนเผ่าม้งบ้านแม่สาใหม่
51	แมริม	สะलग	บ้านแม่กะเปียง
52	แม่วาง	แม่วิน	บ้านขุนวาง
53	แม่วาง	แม่วิน	บ้านโป่งน้อยใหม่
54	แม่วาง	แม่วิน	วิสาหกิจชุมชนชมรมการท่องเที่ยวบ้านสบวิน
55	แม่วาง	แม่วิน	บ้านแม่สะปือก
56	แม่ออน	บ้านสหกรณ์	บ้านโป่งนก
57	แม่ออน	ห้วยแก้ว	บ้านตีนตก
58	แม่ออน	ห้วยแก้ว	บ้านแม่กำปอง
59	แม่ออน	ออนเหนือ	บ้านออนหลวย
60	แม่เอย	ท่าตอน	บ้านวังไผ่
61	แม่เอย	แม่สาว	ดอยปู่หมื่นลาหุโฮมสเตย์
62	เวียงแหง	เมืองแหง	การท่องเที่ยวโดยชุมชนเวียงแหง
63	สะเมิง	สะเมิงเหนือ	บ้านโป่งกวาว
64	สันกำแพง	ต้นเปา	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มกระตาศาเซียงใหม่
65	สันกำแพง	ต้นเปา	บ้านบ่อสร้าง
66	สันกำแพง	ทรายมูล	ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน-ไทเขิน บ้านทรายมูล
67	สันกำแพง	บวกค้ำ	วัดบวกค้ำ
68	สันกำแพง	บวกค้ำ	บ้านบวกค้ำ
69	สันกำแพง	บวกค้ำ	บ้านป่าตาล
70	สันกำแพง	แม่ปู้คา	บ้านป่าสักน้อย
71	สันกำแพง	ร้องวัวแดง	กลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกษตรพอเพียงบ้านม่วงเขียว
72	สันกำแพง	ร้องวัวแดง	บ้านน้ำจ๋า
73	สันกำแพง	ร้องวัวแดง	ป่าดงปงไหว
74	สันกำแพง	สันกลาง	บ้านมอญ
75	สันกำแพง	สันกำแพง	ชุมชนหัตถกรรมตีลายแผ่นแร่บ้านป่าสักขวาง
76	สันกำแพง	สันกำแพง	บ้านเหล่า
77	สันกำแพง	ออนใต้	กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านปง-ห้วยลาน
78	สันกำแพง	ออนใต้	บ้านป่าแยะ
79	สันทราย	ป่าไผ่	ชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์บ้านโป่ง
80	สันทราย	สันป่าเปา	สันทรายโฮมสเตย์
81	สันป่าตอง	ท่าวังพร้าว	บ้านต้นแห่น้อย

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	บ้าน/ชื่อกลุ่ม
82	สันป่าตอง	น้ำบ่อหลวง	บ้านจอมแจ้ง
83	สันป่าตอง	บ้านแม่	บ้านกิวแลน้อย
84	สันป่าตอง	มะขุนหวาน	กลุ่มแม่บ้านและเยาวชนที่ตถกรรม
85	สันป่าตอง	มะขุนหวาน	บ้านดงป่าซาง
86	หางดง	บ้านปง	บ้านเก้าเตื่อ
87	หางดง	บ้านปง	บ้านทุ่งโป่ง
88	หางดง	บ้านปง	บ้านทุ่งโป่งใต้
89	หางดง	บ้านปง	บ้านน้ำซุ่ม
90	หางดง	บ้านปง	บ้านปง
91	หางดง	บ้านปง	บ้านแม่ขนิน
92	หางดง	บ้านปง	บ้านใหม่สันคะยอม
93	หางดง	หนองควาย	ชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านไร่กองซิง
94	หางดง	หนองควาย	บ้านต้นแก้ว
95	หางดง	หนองควาย	บ้านตองกายเหนือ
96	หางดง	หนองควาย	บ้านร้อยจันทร์
97	หางดง	หนองควาย	บ้านเหมืองกุง
98	อมก๋อย	ม่อนจอง	วิสาหกิจชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวดอยม่อนจอง
99	อมก๋อย	แม่ตื่น	วิสาหกิจชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวตำบลแม่ตื่น

4.1.2.2 การจัดแบ่งพื้นที่และการเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว

คณะวิจัยได้จัดแบ่งพื้นที่ชุมชนจำนวน 99 ชุมชน จาก 20 อำเภอ ออกตามสภาพของพื้นที่ได้เป็น 3 โซน ได้แก่

- 1) โซนเหนือ 6 อำเภอ จำนวน 20 ชุมชน
- 2) โซนกลาง 8 อำเภอ จำนวน 47 ชุมชน
- 3) โซนใต้ 6 อำเภอ จำนวน 32 ชุมชน

และคณะนักวิจัยลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวแทนของแต่ละชุมชนด้วยวิธีการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม รวมถึงการเก็บภาพถ่ายประกอบ

4.1.3 สภาพของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนด้วยแบบสำรวจข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว (ภาคผนวก ข) และใช้แบบประเมินสถานภาพชุมชนที่มีการท่องเที่ยว (ภาคผนวก ก) ของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีรายชื่อทั้งหมด 99 ชุมชน (ข้อ 4.1.2) จาก 20 อำเภอ พบว่ามีชุมชนที่มีรายชื่อซ้ำซ้อน จำนวน 4 ชุมชน จึงทำการคัดทิ้ง ทำให้เหลือจำนวนชุมชนเพียง 95 ชุมชน (ภาคผนวก ง) แบ่งออกตามโซน ได้แก่

- 1) โชนเหนือ 6 อำเภอ จำนวน 19 ชุมชน
- 2) โชนกลาง 8 อำเภอ จำนวน 46 ชุมชน
- 3) โชนใต้ 6 อำเภอ จำนวน 30 ชุมชน

มีรายละเอียดจำแนกตามโชนดังนี้

4.1.3.1 พื้นที่โชนเหนือ

พื้นที่โชนเหนือประกอบไปด้วย 6 อำเภอ จำนวน 19 ชุมชน และมีชื่อตัวแทนชุมชนผู้ให้ข้อมูลดังแสดงในตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 รายชื่อชุมชนในพื้นที่โชนเหนือ

ลำดับ	อำเภอ	บ้าน	ชื่อกลุ่ม	ชื่อผู้ให้ข้อมูล
1	เชียงดาว	บ้านปางแดงใน	กลุ่มโฮมสเตย์บ้านปางแดงใน	น.ส.จิราภา บังอิหล้า นายนันตา อาซุง นายชาติ จันทร์ธา
2	เชียงดาว	ห่อมบ้านยางปู่ โต๊ะ (บ้านเชียง ดาว)	เครือข่ายการพัฒนาการ ท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน ยางปู่โต๊ะ	นายสุธี วงศ์งาม นางจันทร์สม ปี่เมือง
3	เชียงดาว	บ้านถ้ำเชียงดาว	กลุ่มรักษ์ดอยหลวงเชียงดาว	นายประจักษ์ คำแดง
4	เชียงดาว	บ้านนาเลาใหม่	กลุ่มวิสาหกิจกลุ่มเพื่อการ ท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์	นายอาทิตย์ นิภัทร์โกภา นายสุรพล
5	เชียงดาว	บ้านหัวทุ่ง	การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้าน หัวทุ่ง	นางจิตต์วันต์ เลมาชูเรีย
6	เชียงดาว	บ้านห้วยลึก	-	นายรัชพงษ์ ภูมิบริบูรณ์ นายทศพล เลาหาง นายไชย เกติวรกุล นายวุฒิ เลาหาง นายภู เลาหาง นายปา เลาหาง
7	เชียงดาว	บ้านใหม่สามัคคี	กลุ่มท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม โฮมสเตย์บ้านใหม่สามัคคี คະ ฉິນ	น.ส.วารารณ ชันสินธุ์ นายอนุชาติ ลาพา
8	เชียงดาว	บ้านแม่เมะ	-	นายบุศเลิศ ศิริปัญญา นายณัฐพัชร์ ศิริปัญญา นายสมนึก บุญเกิด น.ส.จිරันท์ ยะมะโน
9	ไชยปราการ	บ้านถ้ำตับเต่า	-	นายคำมูล เภาใส

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	บ้าน	ชื่อกลุ่ม	ชื่อผู้ให้ข้อมูล
10	ฝาง	บ้านนอแล	-	นายพุทธรักษ์ ลายเฮิง นายอายุ นหมื่นเฮิง นายอาทวย คำมาต
11	แม่แตง	บ้านเมืองกีด	-	นายสมศาสตร์ สมมะณี
12	แม่แตง	บ้านแม่ใจ	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มโฮมสเตย์แม่ใจบ้านดิน	นางทองใบ เล็กนาม ณรงค์
13	แม่แตง	บ้านเหล่าพัฒนา และบ้านม่อนเงาะ	เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลเมืองกาย	นายเกรียงศักดิ์ นามวงศ์ พรหม นายหื้อ เสง่หล้า นางพิจิตร เพชรพลอยศรี
14	แม่แตง	บ้านดอนเจียง	เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ลุ่มน้ำฮาว	นางวินัส สมจักร
15	แม่แตง	หย่อมบ้านผาแตก (บ้านแม่หลอด)	-	น.ส.จันทร์เพ็ญ คำเก
16	แม่แตง	บ้านปาง	โฮมสเตย์ปาง 3	นางอนงค์ จันเจริญ นางบัวผิน จานะธรรม นางบานเย็น วงษ์น้ำ นายอุ๊ต กันธวงค์
17	แม่เอย	บ้านวังไผ่	กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีชีวิตไทลื้อบ้านวังไผ่	นายแล่ง วงศ์ใหญ่ นายศุภชัย ศรีโสภา นายจ๋อม วังแล่ง นางแสงจ้อย ศรีโสภา นางชนิดาภา วงศ์ใหญ่
18	แม่เอย	บ้านดอยปู่หมื่น	ดอยปู่หมื่นลาหู่โฮมสเตย์	นายเจริญชัย ไชยกอ
19	เวียงแหง	บ้านเมืองแหง บ้านปางควาย บ้านป่าไผ่ และบ้านห้วยหก	การท่องเที่ยวโดยชุมชนเวียงแหง	นางสุรภีร์ พงษ์พงษ์, นางอัมพร จำปา

4.1.3.2 พื้นที่โซนกลาง

พื้นที่โซนกลางประกอบไปด้วย 8 อำเภอ จำนวน 46 ชุมชน และมีชื่อตัวแทนชุมชนผู้ให้ข้อมูลดังแสดงในตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 รายชื่อชุมชนในพื้นที่โซนกลาง

ลำดับ	อำเภอ	บ้าน	ชื่อกลุ่ม	ชื่อผู้ให้ข้อมูล
1	ดอยสะเก็ด	บ้านป่าสักงาม	กลุ่มอนุรักษ์ป่าและพัฒนา บ้านป่าสักงาม	นายมณเฑียร บุญช้างเผือก
2	ดอยสะเก็ด	บ้านลวงเหนือ	กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนไต ลือบ้านลวงเหนือ	รต.ณัฐนัยวิฑิต ไบสุพันธ์ นางพรรษา บัวมะลิ น.ส.พัชรนันท์ บัวมะลิ
3	เมือง	ชุมชนวัดศรีปิ่น คร้ว	ชุมชนสล่าศรีปิ่นคร้ว	นายประสิทธิ์ คำยะปัน
4	เมือง	ชุมชนวัดพวกแต้ม	ชุมชนพวกแต้ม	นายอาณัติ คลังวิเชียร
5	เมือง	บ้านดอยปุย	การท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมบ้านดอยปุย	นายยิ่งยศ หวังวนวัฒน์
6	เมือง	บ้านสันลมจอย	ชมรมส่งเสริมการ ท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้าน สันลมจอย	นายสุรเชษฐ์ ตาคำมา
7	เมือง	ชุมชนวัดนันทา ราม	ชุมชนสล่านันทาราม	นางนิตยา ชัยชนะ
8	เมือง	ชุมชนวัดศรี สุพรรณ	ชุมชนสล่าศรีสุพรรณ	นายสมชาย ใจคำบุญเรือง
9	เมือง	ชุมชนวัดหมื่นสาร	ชุมชนสล่าหมื่นสาร	นายสุภาพ เจริญภักดี
10	แมริม	บ้านผานกก	การท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมผานกก	นายมนตรี ทิพย์พานันท์
11	แมริม	บ้านปงไคร้	กลุ่มอนุรักษ์และการ ท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้าน ปงไคร้	นายปิ่นแก้ว ตะติยา
12	แมริม	บ้านแม่สาบ่อย	-	นายบรรพต รัตนติลกกุล
13	แมริม	บ้านแม่สาใหม่	ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญา พื้นบ้านชนเผ่าม้งบ้านแม่ สาใหม่	นายเศกสิทธิ์ ปกรณ์สิทธิ์
14	แมริม	บ้านแม่กะเปียง	-	นายถนอมศักดิ์ เตอแฮ
15	แม่ฮอน	บ้านโปงน	-	นายพิชัย กันตีมูล
16	แม่ฮอน	บ้านตีนต	-	น.ส.ชินรัตน์ อนันท์กุล
17	แม่ฮอน	บ้านแม่กำปอง	หมู่บ้านท่องเที่ยวโดย ชุมชนและโฮมสเตย์แม่กำ ปอง	นายประดิษฐ์ ถมมา, น.ส.นงลักษณ์ สมมติ
18	แม่ฮอน	บ้านออนหลวย	โฮมสเตย์บ้านออนหลวย	นายวรพงษ์ สุภามูล

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	บ้าน	ชื่อกลุ่ม	ชื่อผู้ให้ข้อมูล
19	สระเม็ง	บ้านโป่งกวาว	โฮมสเตย์หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านโป่งกวาว	นายบดินทร์ สาขาทอง
20	สันกำแพง	บ้านต้นเปา	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มกระดาศาเชียงใหม่	นายวิจิตร ยี่นาง
21	สันกำแพง	บ้านบ่อสร้าง	-	นายสุรเชษฐ์ เรืองจันทร์
22	สันกำแพง	บ้านทรายมูล	-	นายเจริญ ติปัญญา
23	สันกำแพง	บ้านบวค้ำ	วัดบวค้ำ	นายสำเนียง วิริยะ
24	สันกำแพง	บ้านป่าตาล	การท่องเที่ยวโดยชุมชน หมู่ 4 ป่าตาล	นางอุษณีย์ คำแสง
25	สันกำแพง	บ้านป่าสักน้อย	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าฝ้าย เย็บปักถักร้อย แม่ปูคา	นางทองศรี ชัยเทพ
26	สันกำแพง	บ้านม่วงเขียว	กลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกษตรพอเพียงบ้านม่วงเขียว	นายบุญทรง ยุติธรรม
27	สันกำแพง	บ้านน้ำจ้ำ	วัดน้ำจ้ำ	-
28	สันกำแพง	บ้านมอญ	วัดบ้านมอญ	นางเกสร ศรีงาม
29	สันกำแพง	บ้านป่าสักขวาง	ชุมชนหัตถกรรมตีลายแผ่นแร่บ้านป่าสักขวาง	นายมนตรี ไส้เสี้ยว
30	สันกำแพง	บ้านเหล่า	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าทอเดินเชือกบ้านเหล่า	นางณัฐรดา มณีจักร์
31	สันกำแพง	บ้านปง	กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านปง-ห้วยลาน	นางจินดา ยะคำ นางวรรณ แก้วสุภาคี
32	สันกำแพง	บ้านป่าแจะ	กลุ่มอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านป่าแจะ	นายเริ่ม โปธิเรือน
33	สันทราย	บ้านโปง	ชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์บ้านโปง	นางมิ่งขวัญ แดงสุวรรณ
34	สันทราย	บ้านสันต้นเปา	โฮมสเตย์สันทราย	นางลาวัลย์ เปี้ยไธสง
35	หางดง	บ้านเก้าเตื่อ	-	นายสมบูรณ์ แก้วฉวีรัตน์
36	หางดง	บ้านทุ่งโป่ง	-	นางนงนุช ยาบุญนะ
37	หางดง	บ้านทุ่งโป่งใต้	-	นายวิเชียร แสนซัง นายขันธิ แซ่ฟาง
38	หางดง	บ้านน้ำซุ่ม	-	นายเลอศักดิ์ แซ่จาง
39	หางดง	บ้านปง	วัดบ้านปง (วัดอรัญญวาส)	นางนุชจรินทร์ ปิมปา
40	หางดง	บ้านแม่ขนิน	-	น.ส.เบญจวรรณ บุญหลง

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	บ้าน	ชื่อกลุ่ม	ชื่อผู้ให้ข้อมูล
41	หางดง	บ้านใหม่สันคะ ยอม	-	นายสุนทร แก้วกาวิณ
42	หางดง	บ้านไร่กองชิง	ชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยชุมชนบ้านไร่กองชิง	นายสมศักดิ์ อินทะชัย
43	หางดง	บ้านต้นแก้ว	วัดต้นแก้ว	นายอุทร ศิริวัฒน์
44	หางดง	บ้านตอประกาย เหนือ	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้าน ตอประกายเหนือ	นายสุรพงษ์ คำสร้อย
45	หางดง	บ้านร้อยจันทร์	-	นายบุญศรี เรือนเหล็ก
46	หางดง	บ้านเหมืองกุง	วิสาหกิจชุมชนกลุ่ม หัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา บ้านเหมืองกุง	นายวัชร สัจจันทร์

4.1.3.3 พื้นที่โซนใต้

พื้นที่โซนใต้ประกอบไปด้วย 6 อำเภอ จำนวน 30 ชุมชน และมีชื่อตัวแทนชุมชนผู้ให้ข้อมูลดังแสดงในตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 5 รายชื่อชุมชนในพื้นที่โซนใต้

ลำดับ	อำเภอ	บ้าน	ชื่อกลุ่ม	ชื่อผู้ให้ข้อมูล
1	กัลยาณิวัฒนา	บ้านเสาแดง	กลุ่มการท่องเที่ยวโดย ชุมชนบ้านเสาแดง	นายธีรศักดิ์ หลักศิลา
2	กัลยาณิวัฒนา	บ้านห้วยบะบ้า	กลุ่มการท่องเที่ยวโดย ชุมชนบ้านห้วยบะบ้า	นายทองแก้ว ลีลามิทรัพย์
3	กัลยาณิวัฒนา	บ้านห้วยฮ่อม บ้านดอยตุง และ บ้านห้วยครก	กลุ่มเครือข่ายการ ท่องเที่ยวโดยชุมชน หล่อซอ	นายฤทธิศักดิ์ ศรีวันเพ็ญ
4	กัลยาณิวัฒนา	บ้านหนองเจ็ด หน่วย	เครือข่ายเส้นทางเสด็จ พระราชดำเนินรัชกาลที่ 9	นางทุส่วยพอ พรรณงาม
5	กัลยาณิวัฒนา	บ้านวัดจันทร์	กลุ่มการท่องเที่ยวโดย ชุมชนบ้านวัดจันทร์	นางฉวีวรรณ กงมะลิ
6	กัลยาณิวัฒนา	บ้านดงสามหมื่น	กลุ่มการท่องเที่ยวโดย ชุมชนดงสามหมื่น	นายธงชัย แซ่เซ็ง
7	กัลยาณิวัฒนา	บ้านห้วยปู	กลุ่มการท่องเที่ยวโดย ชุมชนบ้านห้วยปู	น.ส.ศิราพร พรวิทย์รัตน์

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	บ้าน	ชื่อกลุ่ม	ชื่อผู้ให้ข้อมูล
8	จอมทอง	บ้านแม่กลาง หลวง	กลุ่มการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์บ้านแม่กลางหลวง	นายพงษ์ศักดิ์ พนาลัย นิเวศ
9	จอมทอง	บ้านผาหมอน และบ้านหนอง หล่ม	การท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านผาหมอน	นายองอาจ คามศิริวงศ์
10	จอมทอง	บ้านขุนกลาง	-	นายจักรพันธ์ จันทาสี
11	จอมทอง	บ้านสบหาด	กลุ่มทอผ้าแม่บ้าน สสอ. บ้านสบหาด	นายศรีวัน ถิ่นพนานิยม
12	จอมทอง	บ้านป่าแวม	-	น.ส.กัญฐ์ธมล ดวงวิโรจน์
13	จอมทอง	บ้านเมืองอาง	กลุ่มผู้ผลิตพืชอินทรีย์ บ้านเมืองอาง	นายวัชรินทร์ พจน บัณฑิต
14	จอมทอง	บ้านเชิงดอย	-	น.ส.ทัญญานัญ ยานะโส
15	จอมทอง	บ้านหนองอาบ ข้าง	โฮมสเตย์บ้านหนองอาบ ข้าง	นางอาภาพร ปัญญานาน นางบุปผา ธรรมะใจ
16	แม่แจ่ม	บ้านปางหินฝน	-	นายประเสริฐ ทาลี
17	แม่แจ่ม	บ้านป่าแดด	กลุ่มทอผ้าบ้านป่าแดด	นายสุกิจ เพ็ญธรรม
18	แม่แจ่ม	บ้านแม่แฮเหนือ	กลุ่มโฮมสเตย์บ้านแม่แฮ เหนือ-ป่าเกี๊ยะน้อย	นางบุศยารัตน์ อินทรา ชัย
19	แม่แจ่ม	บ้านปางเกี๊ยะ และบ้านปางอู่	-	นายสุพจน์ ใจพันธ์
20	แม่แจ่ม	บ้านห้วยผักกูด	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ ข้างบ้านห้วยผักกูด	นายสินชัย เจริญบรรพต
21	แม่วาง	บ้านขุนวาง	-	นายชาติชาย แซ่ย่าง
22	แม่วาง	บ้านโป่งน้อยใหม่	กลุ่มโฮมสเตย์บ้านโป่งน้อย ใหม่	นายจิราพันธ์ นิเปยนิ
23	แม่วาง	บ้านสบวิน	วิสาหกิจชุมชนชมรมการ ท่องเที่ยวบ้านสบวิน	นายนิคม ออนแก้ว
24	แม่วาง	บ้านแม่สะปোক	-	น.ส.มยุรินทร์ ยอด ศรีวรรณ
25	สันป่าตอง	บ้านต้นแห่น้อย	ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม บ้านต้นแห่น้อย	นายเอนก ปวงคำ
26	สันป่าตอง	บ้านจอมแจ้ง	การท่องเที่ยวสีเขียวบ้าน จอมแจ้ง	นายทรงสุข บุญทาวงค์

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	บ้าน	ชื่อกลุ่ม	ชื่อผู้ให้ข้อมูล
27	สันป่าตอง	บ้านกิวแลน้อย	ศูนย์หัตถกรรมไม้แกะสลัก บ้านกิวแลน้อย	นางอำพร สีหาดา
28	สันป่าตอง	บ้านดงป่าซาง	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านดง ป่าซาง	นายวงศพันธ์ ต๊ะมา
29	อมก๋อย	บ้านมูเซอปาก ทาง	วิสาหกิจชุมชนเพื่อการ ท่องเที่ยวดอยม่อนจอง	น.ส.สุธิดา ศานติบุรณ์ พงษ์ น.ส.รัตนา จะเตาะ
30	อมก๋อย	บ้านใหม่ บ้านแม่ตึ้นน้อย บ้านขุนตึ้นน้อย และบ้านแม่แวแม่ เทย	วิสาหกิจชุมชนเพื่อการ ท่องเที่ยวตำบลแม่ตึ้น	น.ส.นุชนภภัทร จาระ นายพะหม่อที เค้นเดือน นายเก๋บอ แห่ทุ นายชินภัทร อาชา สามัคคี นางแสงจันทร์ เรืองคำ น.ส.แสงคำ มูลละ นายวุฒิกกร อัสนีฉาย น.ส.กาญจนา ดวงตัน

4.1.4 ศักยภาพของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว จำนวน 95 ชุมชน คณะผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบเก็บข้อมูลและแบบประเมินสถานภาพชุมชน พบสภาพและศักยภาพที่เป็นปัจจุบันของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ สามารถจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

4.1.4.1 การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism : CBT)

การท่องเที่ยวโดยชุมชน หมายถึง ชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชน ภายในชุมชนมีการจัดตั้งกลุ่มขึ้นมาเพื่อบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชนอย่างชัดเจนและอย่างมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีรายได้จากการท่องเที่ยวและมีการกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง มีจำนวน 30 ชุมชน ซึ่งการท่องเที่ยวโดยชุมชนเหล่านี้ยังสามารถจำแนกตามศักยภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่

- 1) การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพขั้นสูง จำนวน 12 ชุมชน
- 2) การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพขั้นกลาง จำนวน 10 ชุมชน
- 3) การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพขั้นต้น จำนวน 8 ชุมชน

โดยมีรายละเอียดจำแนกตามระดับดังนี้

1) การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพขั้นสูง

การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพขั้นสูง หมายถึง ชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชน มีความพร้อมสามารถให้บริการการท่องเที่ยวได้ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยสามารถบริหารจัดการได้ด้วยคนในชุมชนเองตั้งแต่การรับรองและการติดต่อประสานกับนักท่องเที่ยวได้ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ มีจำนวน 12 ชุมชน มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพขั้นสูง

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	บ้าน	ชื่อกลุ่ม
1	จอมทอง	บ้านหลวง	บ้านผาหมอน และ บ้านหนองหล่ม	การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านผาหมอน
2	จอมทอง	บ้านหลวง	บ้านแม่กลางหลวง	กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านแม่กลางหลวง
3	เชียงใหม่	เชียงใหม่	บ้านถ้ำเชียงใหม่	กลุ่มรักษ์ดอยหลวงเชียงใหม่
4	เชียงใหม่	เชียงใหม่	บ้านหัวทุ่ง	การท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านหัวทุ่ง
5	ดอยสะเก็ด	ลวงเหนือ	บ้านลวงเหนือ	กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนไต้ลื้อบ้านลวงเหนือ
6	เมือง	สุเทพ	บ้านสันลมจอย	ชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านสันลมจอย
7	แม่แจ่ม	แม่ศึก	บ้านห้วยผักกูด	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนอนุรักษ์ช้างบ้านห้วยผักกูด
8	แม่ฮ่องสอน	ห้วยแก้ว	บ้านแม่กำปอง	หมู่บ้านท่องเที่ยวโดยชุมชนและโฮมสเตย์แม่กำปอง
9	แม่ฮ่องสอน	แม่สว	บ้านดอยปู่หมื่น	ดอยปู่หมื่นลาหู่โฮมสเตย์
10	สันทราย	สันป่าเปา	บ้านสันตันเปา	โฮมสเตย์สันทราย
11	หางดง	หนองควาย	บ้านไร่กองขิง	ชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านไร่กองขิง
12	อมก๋อย	ม่อนจอง	บ้านมูเซอปากทาง	วิสาหกิจชุมชนเพื่อการท่องเที่ยวโดยดอยม่อนจอง

2) การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพขั้นกลาง

การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพขั้นกลาง หมายถึง ชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชน มีความพร้อมสามารถให้บริการการท่องเที่ยวได้ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ คนในชุมชนสามารถบริหารจัดการตั้งแต่การรับรองและการติดต่อประสานได้เฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทย มีจำนวน 10 ชุมชน มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพชั้นกลาง

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	บ้าน	ชื่อกลุ่ม
1	กัลยาณิวัฒนา	แจ่มหลวง	บ้านเสาแดง	กลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านเสาแดง
2	กัลยาณิวัฒนา	บ้านจันทร์	บ้านวัดจันทร์	กลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านวัดจันทร์
3	กัลยาณิวัฒนา	บ้านจันทร์	บ้านห้วยฮ่อม บ้านดอยตุง และบ้านห้วยครก	กลุ่มเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนเหลือขอ
4	กัลยาณิวัฒนา	แม่แดด	บ้านห้วยปู	กลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านห้วยปู
5	แม่แตง	เมืองกาย	บ้านเหล่าพัฒนา และบ้านม่อนเงาะ	เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลเมืองกาย
6	แมริม	โป่งแยง	บ้านปงไคร้	กลุ่มอนุรักษ์และการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านปงไคร้
7	แมริม	โป่งแยง	บ้านแม่สาใหม่	ศูนย์การเรียนรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้านชนเผ่าม้งบ้านแม่สาใหม่
8	สะเมิง	สะเมิงเหนือ	บ้านโป่งกวาว	โฮมสเตย์หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงบ้านโป่งกวาว
9	สันกำแพง	ออนใต้	บ้านปง	กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บ้านปง-ห้วยลาน
10	สันป่าตอง	น้ำบ่อหลวง	บ้านจอมแจ้ง	การท่องเที่ยวสีเขียวบ้านจอมแจ้ง

3) การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพขั้นต้น

การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพขั้นต้น หมายถึง ชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชน มีความพร้อมสามารถให้บริการการท่องเที่ยวได้ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ แต่ยังคงมีพี่เลี้ยงช่วยเหลือในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวอาจจะตั้งแต่การรับรอง หรือการติดต่อประสานกับนักท่องเที่ยว หรือการวางแผนจัดการการท่องเที่ยว มีจำนวน 8 ชุมชน มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพขั้นต้น

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	บ้าน	ชื่อกลุ่ม
1	กัลยาณิวัฒนา	แจ่มหลวง	บ้านห้วยบะบ้า	กลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนบ้านห้วยบะบ้า
2	กัลยาณิวัฒนา	แม่แดด	บ้านดงสามหมื่น	กลุ่มการท่องเที่ยวโดยชุมชนดงสามหมื่น
3	จอมทอง	สบเตี๊ยะ	บ้านหนองอาบช้าง	โฮมสเตย์บ้านหนองอาบช้าง
4	เชียงดาว	เมืองนะ	บ้านปางแดงใน	กลุ่มโฮมสเตย์บ้านปางแดงใน

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	บ้าน	ชื่อกลุ่ม
5	แม่วาง	แม่วิน	บ้านโป่งน้อยใหม่	กลุ่มโฮมสเตย์บ้านโป่งน้อยใหม่
6	แม่เมาะ	ท่าตอน	บ้านวังไผ่	กลุ่มการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมวิถีชีวิต ไทลื้อบ้านวังไผ่
7	สันทราย	ป่าไผ่	บ้านโป่ง	ชมรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์บ้านโป่ง
8	หางดง	บ้านปง	บ้านทุ่งโป่ง	-

4.1.3.2 การท่องเที่ยวในชุมชน (Tourism In Community : TIC)

การท่องเที่ยวในชุมชน หมายถึง ชุมชนที่มีนักท่องเที่ยวเข้าไปในชุมชน แต่คนในชุมชนไม่ได้จัดตั้งกลุ่มขึ้นมาเพื่อบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชนเองอย่างชัดเจนและหรืออย่างมีส่วนร่วมของคนในชุมชน รวมถึงความไม่ชัดเจนของการมีรายได้จากการท่องเที่ยวและการกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวให้กับคนในชุมชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม มีจำนวน 65 ชุมชน ยังสามารถจำแนกตามลักษณะการจัดการได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

- 1) การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีกลุ่มจัดการท่องเที่ยว จำนวน 18 ชุมชน
- 2) การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีกลุ่มแต่ไม่ได้จัดการท่องเที่ยว จำนวน 16 ชุมชน
- 3) การท่องเที่ยวในชุมชนที่ไม่มีกลุ่ม จำนวน 22 ชุมชน
- 4) การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีการจัดการโดยส่วนบุคคล จำนวน 9 ชุมชน

โดยมีรายละเอียดจำแนกตามกลุ่มดังนี้

1) การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีกลุ่มจัดการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีกลุ่มจัดการท่องเที่ยว หมายถึง ชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในชุมชน มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน มีกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นอย่างชัดเจนหรือไม่ชัดเจน โดยการจัดการจากคนในชุมชนเองหรือจากองค์กรในพื้นที่หรือองค์กรนอกพื้นที่ มีจำนวน 18 ชุมชน มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีกลุ่มจัดการท่องเที่ยว

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	บ้าน	ชื่อกลุ่ม/ชื่อสถานที่ท่องเที่ยว
1	กัลยาณิวัฒนา	บ้านจันทร์	บ้านหนองเจ็ดหน่วย	เครือข่ายเส้นทางเสด็จพระราช ดำเนินรัชกาลที่ 9
2	เมือง	ท่าศาลา	ชุมชนวัดศรีปิ่นคร้ว	ชุมชนสล่าศรีปิ่นคร้ว
3	เมือง	พระสิงห์	ชุมชนวัดพุกแต้ม	ชุมชนพุกแต้ม
4	เมือง	หายยา	ชุมชนวัดนันทาราม	ชุมชนสล่านันทาราม
5	เมือง	หายยา	ชุมชนวัดศรีสุพรรณ	ชุมชนสล่าศรีสุพรรณ
6	เมือง	หายยา	ชุมชนวัดหมื่นสาร	ชุมชนสล่าหมื่นสาร

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	บ้าน	ชื่อกลุ่ม/ชื่อสถานที่ท่องเที่ยว
7	แม่แจ่ม	แม่นาจร	บ้านแม่แฮเหนือ	กลุ่มโฮมสเตย์บ้านแม่แฮเหนือ-ป่า เกี๊ยะน้อย
8	แม่แตง	กี้ดช้าง	บ้านเมืองกี้ด	โฮมสเตย์บ้านเมืองกี้ด
9	แม่แตง	อินทขิล	บ้านปง 3	โฮมสเตย์ปง 3
10	แม่วาง	แม่วิน	บ้านสบวิน	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนชมรมการ ท่องเที่ยวบ้านสบวิน
11	แม่ออน	ออนเหนือ	บ้านออนหลวย	โฮมสเตย์บ้านออนหลวย
12	สันกำแพง	บวกค่าง	บ้านป่าตาล	การท่องเที่ยวโดยชุมชน หมู่ 4 ป่า ตาล
13	สันป่าตอง	บ้านแม่	บ้านกิวแลน้อย	ศูนย์หัตถกรรมไม้แกะสลักบ้านกิวแล น้อย
14	สันกำแพง	ร้องวัวแดง	บ้านม่วงเขียว	กลุ่มท่องเที่ยวโดยชุมชนเกษตร พอเพียงบ้านม่วงเขียว
15	สันกำแพง	สันกำแพง	บ้านป่าสักขวาง	ชุมชนหัตถกรรมตีลายแผ่นแร่บ้านป่า สักขวาง
16	หางดง	หนองควาย	บ้านตองกายเหนือ	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านตองกาย เหนือ
17	หางดง	หนองควาย	บ้านเหมืองกุง	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มหัตถกรรม เครื่องปั้นดินเผาบ้านเหมืองกุง
18	อมก๋อย	แม่ตื่น	บ้านใหม่ บ้านแม่ตื่นน้อยบ้าน ขุนตื่นน้อยและบ้าน แม่แม่เทย	วิสาหกิจชุมชนเพื่อการท่องเที่ยว ตำบลแม่ตื่น

2) การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีกลุ่มแต่ไม่ได้จัดการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีกลุ่มแต่ไม่ได้จัดการท่องเที่ยว หมายถึง ชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในชุมชน มีกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นอย่างชัดเจนหรือไม่ชัดเจน แต่ไม่มีการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยว ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว คนในชุมชนมีรายได้จากการมาศึกษาดูงานโดยไม่มีการกำหนดราคาที่ชัดเจน และ/หรือมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในชุมชนให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชน มีจำนวน 16 ชุมชน มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีกลุ่มแต่ไม่ได้จัดการท่องเที่ยว

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	บ้าน	ชื่อกลุ่ม/ชื่อสถานที่ท่องเที่ยว
1	จอมทอง	บ้านหลวง	บ้านขุนกลาง	ตลาดม้ง
2	จอมทอง	บ้านหลวง	บ้านป่าแหม	ตลาดป่าเกอญอ
3	จอมทอง	บ้านหลวง	บ้านเมืองอาง	กลุ่มผู้ผลิตพืชอินทรีย์บ้านเมืองอาง
4	จอมทอง	บ้านหลวง	บ้านสบหาด	กลุ่มทอผ้าแม่บ้าน สสอ. บ้านสบหาด
5	จอมทอง	สบเตี๊ยะ	บ้านเชิงดอย	-
6	แม่แจ่ม	ท่าผา	บ้านป่าแดด	กลุ่มทอผ้าบ้านป่าแดด
7	แม่แตง	สบเปิง	บ้านดอนเจียง	เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ลุ่มน้ำฮาว
8	แมริม	โป่งแยง	บ้านแม่सान้อย	-
9	แม่วาง	แม่วิน	บ้านขุนวาง	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวาง
10	สันกำแพง	ต้นเปา	บ้านต้นเปา	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มกระดาษสา เชียงใหม่
11	สันกำแพง	ต้นเปา	บ้านบ่อสร้าง	บ่อสร้าง
12	สันกำแพง	แม่ปุกา	บ้านป่าสักน้อย	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าฝ้าย เย็บ ปักถักร้อย แม่ปุกา
13	สันกำแพง	สันกำแพง	บ้านเหล่า	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผ้าทอเดินเชือก บ้านเหล่า
14	สันป่าตอง	ท่าวังพร้าว	บ้านต้นแห่น้อย	ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านต้นแห่น้อย
15	สันป่าตอง	มะขุนหวาน	บ้านดงป่าซาง	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านดงป่าซาง
16	หางดง	หนองควาย	บ้านร้อยจันทร์	วัดร้อยจันทร์

3) การท่องเที่ยวในชุมชนที่ไม่มีกลุ่ม

การท่องเที่ยวในชุมชนที่ไม่มีกลุ่ม หมายถึง ชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในชุมชน แต่คนในชุมชนไม่มีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อจัดการการท่องเที่ยว รวมถึงไม่มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว บริการให้กับนักท่องเที่ยว หรือเคยมีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อจัดการการท่องเที่ยวแต่ปัจจุบันไม่มีการจัดการการท่องเที่ยวแล้ว คนในชุมชนอาจจะมียรายได้จนถึงไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชน มีจำนวน 22 ชุมชน มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 การท่องเที่ยวในชุมชนที่ไม่มีกลุ่ม

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	บ้าน	ชื่อกลุ่ม/ชื่อสถานที่ท่องเที่ยว
1	เชียงดาว	เชียงดาว	บ้านห้วยลึก	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยลึก
2	เชียงดาว	เมืองนะ	บ้านใหม่สามัคคี	กลุ่มท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโฮมสเตย์ บ้านใหม่สามัคคีคะฉิ่น
3	เชียงดาว	แม่นะ	บ้านแม่เมะ	บ้านต้นไม้แม่เมะ

ตารางที่ 11 (ต่อ)

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	บ้าน	ชื่อกลุ่ม/ชื่อสถานที่ท่องเที่ยว
4	ไชยปราการ	ศรีดงเย็น	บ้านถ้ำดับเต่า	วัดถ้ำดับเต่า
5	ดอยสะเก็ด	ลวงเหนือ	บ้านป่าสักงาม	กลุ่มอนุรักษ์ป่าและพัฒนาบ้านป่าสักงาม
6	ฝาง	แม่งอน	บ้านนอแล	ดอยอ่างขาง
7	แม่แจ่ม	ปางหินฝน	บ้านปางหินฝน	-
8	แม่แจ่ม	แม่ศึก	บ้านปางเกี๋ยง และ บ้านปางอุ้ง	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางอุ้ง
9	แม่แตง	สบเปิง	ห้วยอมบ้านผาแตก (บ้านแม่หลอด)	น้ำตกหมอกฟ้า
10	แม่ริม	โป่งแยง	บ้านผานกกก	การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมผานกกก
11	แม่ว้าง	แม่วิน	บ้านแม่สะปोक	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่สะปोक
12	แม่ฮอน	บ้านสหกรณ์	บ้านโป่งนก	น้ำพุร้อนสันกำแพง
13	แม่ฮอน	ห้วยแก้ว	บ้านตีนตก	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงตีนตก
14	เวียงแหง	เมืองแหง	บ้านเมืองแหง บ้าน ปางควาย บ้านป่าไผ่ และบ้านห้วยหก	การท่องเที่ยวโดยชุมชนเวียงแหง
15	สันกำแพง	ทรายมูล	บ้านทรายมูล	วัดทรายมูล
16	สันกำแพง	บวกค้ำ	บ้านบวกค้ำ	วัดบวกค้ำ
17	สันกำแพง	สันกลาง	บ้านมอญ	วัดบ้านมอญ
18	สันกำแพง	ออนใต้	บ้านป่าแยะ	กลุ่มอนุรักษ์ป่าชุมชนบ้านป่าแยะ
19	หางดง	บ้านปง	บ้านทุ่งโป่งใต้	-
20	หางดง	บ้านปง	บ้านปง	วัดบ้านปง (วัดอรัญญวาส)
21	หางดง	บ้านปง	บ้านแม่ชนิน	ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเริง
22	หางดง	หนองควาย	บ้านต้นแก้ว	วัดต้นแก้ว

4) การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีการจัดการโดยส่วนบุคคล

การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีการจัดการโดยส่วนบุคคล หมายถึง ชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในชุมชน มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวบริการให้กับนักท่องเที่ยว โดยเป็นลักษณะธุรกิจส่วนบุคคล มีจำนวน 9 ชุมชน มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีการจัดการโดยส่วนบุคคล

ลำดับ	อำเภอ	ตำบล	บ้าน	ชื่อกลุ่ม/ชื่อสถานที่ท่องเที่ยว
1	เชียงดาว	เชียงดาว	บ้านนาเลาใหม่	กลุ่มวิสาหกิจกลุ่มเพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการเกษตรบ้านนาเลา
2	เชียงดาว	เชียงดาว	หย่อมบ้านยางปู่โต๊ะ (บ้านเชียงดาว)	เครือข่ายการพัฒนาการท่องเที่ยวชุมชนอย่างยั่งยืน ยางปู่โต๊ะ
3	เมือง	สุเทพ	บ้านดอยปุย	การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบ้านดอยปุย
4	แม่แตง	บ้านเป้า	บ้านแม่ใจ	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มโฮมสเตย์แม่ใจบ้านดิน
5	แม่ริม	สะลวง	บ้านแม่ก๊ะเปียง	-
6	สันกำแพง	ร่องวัวแดง	บ้านน้ำจាំ	วัดน้ำจាំ
7	หางดง	บ้านปง	บ้านเก้าเตื่อ	-
8	หางดง	บ้านปง	บ้านน้ำซุ้ม	-
9	หางดง	บ้านปง	บ้านใหม่สันคะยอม	-

4.2 ระบบการจัดการฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน

4.2.1 กระบวนการศึกษาและพัฒนาฐานข้อมูล

4.2.1.1 สํารวจความต้องการข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ในการประชุมรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียฐานข้อมูล มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับฐานข้อมูลที่จะเกิดขึ้นจากกระบวนการวิจัยของโครงการวิจัย มีสาระสำคัญดังนี้

- 1) ฐานข้อมูลต้องเป็นระบบ ONLINE
- 2) ฐานข้อมูลต้องเป็น website ที่เผยแพร่แบบเปิดกว้างไม่เป็นฐานข้อมูลที่เก็บเป็นความลับ
- 3) ระบบการ Log in ต้องออกแบบให้เหมาะสม ที่ทำให้คนอยากเข้าไปได้ใช้งาน
- 4) ผู้วิจัยพึงระวังและควรคัดกรองข้อมูลจากการ Review ของผู้เข้ามาใช้ฐานข้อมูล
- 5) ควรมีระบบการเก็บข้อมูลการนำข้อมูลจากฐานข้อมูลไปใช้ประโยชน์ว่าไปใช้ทำอะไรเพื่ออะไร
- 6) ใครจะเป็นคนดูแลระบบฐานข้อมูล
- 7) ใครจะเป็นผู้อัปเดตข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน
- 8) ข้อมูลบางอย่างต้องได้รับการอนุญาตจากชุมชนในการเผยแพร่

4.2.1.2 ออกแบบฐานข้อมูล

ในการออกแบบฐานข้อมูลชุมชนท่องเที่ยวเชียงใหม่ นั้น มีกระบวนการขั้นตอน ดังนี้

- 1) ศึกษาแบบสำรวจชุมชน เพื่อตรวจสอบโครงสร้างของชุดข้อมูล จัดหมวดหมู่ของชุดข้อมูลที่ต้องการบรรจุไว้ในฐานข้อมูล
- 2) นำข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มาเป็นข้อพิจารณาในการออกแบบระบบฐานข้อมูล
- 3) นำผลการศึกษาและข้อพิจารณาต่างๆ มาหารือกับนักออกแบบฐานข้อมูล และนักเขียนโปรแกรม เพื่อออกแบบ พัฒนาฐานข้อมูล และระบบเว็บไซต์

4.2.1.3 พัฒนาระบบฐานข้อมูล

ในกระบวนการพัฒนาระบบฐานข้อมูลชุมชนท่องเที่ยวเชียงใหม่ นั้น มีกระบวนการขั้นตอน ดังนี้

- 1) ออกแบบระบบการจัดการหลังบ้าน (Back Office)
- 2) สร้างร่างแบบฟอร์มในการกรอกข้อมูล ตามชุดแบบสำรวจชุมชน
- 3) เขียนโปรแกรม Database เพื่อรองรับและจัดเก็บข้อมูล
- 4) ทดลองกรอกข้อมูลในแบบฟอร์ม
- 5) ปรับแก้ให้มีความเหมาะสมกับชุดข้อมูล
- 6) ออกแบบและพัฒนาระบบเว็บไซต์ เพื่อรองรับการแสดงผลของฐานข้อมูล

จากผลการออกแบบ แบบฟอร์มในการกรอกข้อมูลชุมชน ได้แบบฟอร์ม และทำการจัดกลุ่มเพื่อร่างฟอร์มในการกรอกข้อมูล ทำให้ได้หัวข้อกลุ่มข้อมูล ซึ่งประกอบไปด้วย 22 หัวข้อ ครอบคลุมทุกประเด็นข้อมูลจากแบบสำรวจข้อมูลชุมชน จากนั้นทำการเขียนโปรแกรม เพื่อรองรับการกรอกข้อมูล จึงได้ฟอร์มการเก็บข้อมูลตามรายละเอียดในภาพที่ 3 ด้านล่าง และเมื่อทำการแก้ไขข้อมูลในครั้งต่อไป จะมีการเพิ่มหัวข้อที่ 23 เพื่อระบุผู้ทำการแก้ไขข้อมูล ดังแสดงในภาพที่ 4 จากนั้นออกแบบเว็บไซต์เพื่อรองรับการแสดงผลของฐานข้อมูล ทำการทดลองกรอกข้อมูล และตรวจสอบการแสดงผล ปรับแก้ทั้งในส่วนของแบบฟอร์มในการกรอกข้อมูล และการแสดงผลผ่านเว็บไซต์ จนมีความเสถียรในระดับหนึ่ง

CM-CBT BackOffice

หน้าแรก / เพิ่มข้อมูลแบบสำรวจ

เพิ่มข้อมูลแบบสำรวจ

กรุณากรอกรายละเอียดก่อนการบันทึก

แบบสำรวจข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว โครงการวิจัย "การพัฒนากระบวนการขับเคลื่อนการจัดการท่องเที่ยวชุมชน จัดตั้งเชิงนโยบาย ภายใต้แผนงานวิจัย

"การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับชุมชนเศรษฐกิจฐานรากของจังหวัดราชบุรีบนพื้นฐานการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวิทยาโดยชุมชน"

สนับสนุนทุนวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ปีงบประมาณ 2560 ทุนแม่เจ้าฟ้าโครงการท่องเที่ยว

- ชื่อชุมชน/ชื่อกลุ่ม
- สถานที่ตั้งชุมชน
- ลักษณะทั่วไปของชุมชน
- ประวัติความเป็นมาของชุมชน
- ประวัติศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว
- การท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชน
- ทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน
- กิจกรรมการท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และแผนที่จุดท่องเที่ยวในชุมชน
- โปรแกรมการท่องเที่ยว / ราคาต่อคน/กลุ่ม
- ปฏิบัติการท่องเที่ยว 12 เดือน
- ช่วงเวลาที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวของชุมชน (Highlight)
- การบริหาร
- ความสนใจในการรองรับนักท่องเที่ยว
- สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว (ที่ใกล้ชุมชน)
- การเดินทางของนักท่องเที่ยว
- ข้อพึงปฏิบัติของนักท่องเที่ยว (Do & Don't)
- การเดินทางเข้าสู่ชุมชนและแผนที่เส้นทาง
- ผู้ประสานงาน
- แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง
- วีจจากู่มือเกี่ยวกับชุมชน (Link ของ Review / Blogger/ Website)
- รูปภาพกิจกรรม/ชุมชน/ผลิตภัณฑ์
- หมายเหตุ

บันทึกข้อมูล

Copyright © CMCBT.ORG 2017

แก้ไขข้อมูลโดย

บันทึกการเปลี่ยนแปลง

Copyright © CMCBT.ORG 2017

ภาพที่ 3 แสดงฟอร์มการเก็บข้อมูลในเว็บไซต์

1. ชื่อชุมชน/ชื่อกลุ่ม	
ชื่อชุมชน/ชื่อกลุ่ม	<input type="text"/>
แม่ข่ายที่ให้บริการตลาด	<input type="text"/>
A	<input type="text"/>
รูปหน้าปก (รูปแนวนอน)	<input type="text"/>
โถงโลโก้ชุมชน	<input type="text"/>
1.	<input type="text"/>
2.	<input type="text"/>
3.	<input type="text"/>
4.	<input type="text"/>
5.	<input type="text"/>

2. สถานที่ตั้งชุมชน	
จังหวัด	<input type="text"/>
-- กรุณาเลือกจังหวัด --	<input type="text"/>
เขต/อำเภอ	<input type="text"/>
-- เลือกเขต/อำเภอ --	<input type="text"/>
แขวง/ตำบล	<input type="text"/>
-- เลือกแขวง/ตำบล --	<input type="text"/>
ตำบล	<input type="text"/>
การระบุที่อยู่ เช่น บ้านเลขที่ หมู่บ้าน หมู่ที่	<input type="text"/>
ติดต่อได้หรือไม่	<input type="text"/>
ติดต่อได้หรือไม่	<input type="text"/>
ติดต่อไม่ได้หรือไม่	<input type="text"/>
ติดต่อไม่ได้หรือไม่	<input type="text"/>
ติดต่อไม่ได้หรือไม่	<input type="text"/>

3. ลักษณะทั่วไปของชุมชน	
3.1 ลักษณะภูมิประเทศ	<input type="text"/>
3.2 ลักษณะภูมิอากาศ	<input type="text"/>
3.3 ลักษณะการตั้งของ/ใช้ประโยชน์ที่ดิน (ที่อยู่อาศัย/ ที่ทำกิน / พื้นที่สาธารณะ)	<input type="text"/>

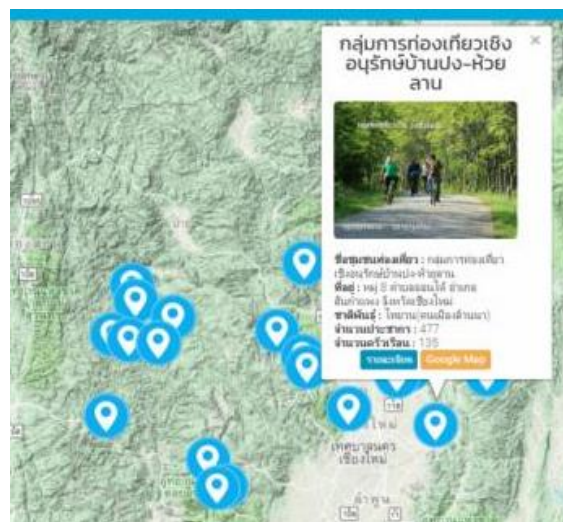
ภาพที่ 4 ตัวอย่างการแสดงผลของฐานข้อมูลบนเว็บไซต์

ในภาพที่ 5 เป็นการแสดงผลของฐานข้อมูลชุมชนบนหน้าแรกของเว็บไซต์ <http://cibtchiangmai.org> ซึ่งเป็นกลุ่มชุมชนที่พร้อมทำการตลาด จะนำเสนอไว้บนแถบตัวกรองข้อมูล โดยที่สามารถคลิกเลือกดูข้อมูลได้เลย โดยไม่ต้องทำการค้นหา หรือค้นด้วยการกรองข้อมูล

ภาพที่ 5 การแสดงผลของฐานข้อมูลชุมชนบนหน้าแรกของเว็บไซต์

ในส่วนของการแสดงเชิงกายภาพ มีการนำเสนอชุมชนบนแผนที่ แสดงตามตำแหน่งจริง เพื่อให้เห็นการกระจายตัวของชุมชน รวมไปถึงระยะห่างจากชุมชนหนึ่งไปชุมชนหนึ่ง ทั้งจากการประเมินด้วยสายตา และการใช้คำนวณจากเครื่องมือ Google Map โดยเมื่อคลิกที่เครื่องหมายปักหมุดแล้ว จะแสดงแท็กข้อมูลที่แสดงข้อมูลภาพถ่าย และข้อมูลอย่างย่อ หากอยากทราบข้อมูลทั้งหมดสามารถคลิก "รายละเอียด" เพื่อแสดงข้อมูลทั้งหมดของชุมชนที่อยู่บนฐานข้อมูล และหากต้องการทราบเส้นทาง สามารถคลิกที่ "Google Map" ดังแสดงในภาพที่ 6

ภาพที่ 6 การแสดงข้อมูลเชิงกายภาพบนเว็บไซต์

การแสดงผลของข้อมูลชุมชนในฐานข้อมูล จะแสดงข้อมูลทั้งหมดผ่านหน้าเพจบนเว็บไซต์ ทั้ง 22 หัวข้อ บรรจุลงในหน้าเดียวไล่เรียงจากบนลงล่างตามลำดับของข้อมูล โดยหากสมัครเป็นสมาชิกของเว็บไซต์ นอกจากสามารถดูข้อมูลทั้งหมดได้แล้ว ยังสามารถคัดลอกข้อความใน

หน้าเพจเว็บไซต์ สามารถแชร์ชุดข้อมูลออกไปสู่โลกสังคมออนไลน์ สามารถส่งพิมพ์ข้อมูล รวมไปถึงส่งออกข้อมูลเป็นไฟล์ Excel เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ต่างๆ ได้ ดังแสดงในภาพที่ 7

กลุ่มท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนโตลื้อเมืองลวงเหนือ

หน้า 25 | พิมพ์ที่นี่ | ส่งออก Excel
ข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว จากแบบสำรวจ CBT Chiang Mai

"วัฒนธรรมโตลื้อ วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมได้ถูกฟื้นฟู อนุรักษ์ และสืบสาน เผยแพร่"

สถานที่ตั้งและลักษณะทั่วไปของชุมชน	
ชื่อชุมชน :	กลุ่มท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมโดยชุมชนโตลื้อเมืองลวงเหนือ
สถานที่ตั้งชุมชน :	จังหวัดเชียงใหม่ อำเภอดอยสะเก็ด ตำบลลวงเหนือ
ที่อยู่ :	หมู่ 4 ตำบลลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่
กิมเมืองต้นถิ่น :	หมู่ 3 บ้านเมือง : ตำบลลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด
กิมเขตต้นถิ่น :	หมู่ 5 บ้านลวงเหนือ ตำบลลวงเหนือ อำเภอดอยสะเก็ด
กิมประวัติท้องถิ่น :	หมู่บ้านโพธิ์ทองเจริญ ตำบลเมืองขี้เหล็ก อำเภอดอยสะเก็ด
กิมประวัติต้นถิ่น :	หมู่บ้านหนองแห้ง อำเภอสิมการ
ลักษณะภูมิประเทศ :	ภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบร้อยละ 80 เป็นภูเขาและป่าไม้ ร้อยละ 20 เหมาะสำหรับปลูกพืชในสวนที่ท่องเที่ยว พื้นดิน ส่วนใหญ่เป็นดินดำเหมาะแก่การเพาะปลูกพืชสวนแต่ว่าบางแห่งเป็นสัณฐานดินลูกรังไม่เหมาะกับการทำการเกษตร หมู่บ้านส่วนใหญ่ตั้งอยู่ริมน้ำลำน้ำแม่กวาง-ดอยธธา
ลักษณะภูมิอากาศ :	มีสภาพอากาศค่อนข้างเย็นเกือบตลอดทั้งปี อุณหภูมิเฉลี่ยทั้งปี 25.4 องศาเซลเซียส โดยมีค่าสูงสุดเฉลี่ย 31.8 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 20.1 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,100 - 1,200 มิลลิเมตร สภาพภูมิอากาศจังหวัดเชียงใหม่อยู่ภายใต้อิทธิพลมรสุม 2 ชนิด คือ มรสุมตะวันตกเฉียงใต้และมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งภูมิอากาศออกได้เป็น 3 ฤดู

ประวัติความเป็นมาของชุมชน	
ชาติพันธุ์ :	ไทยลื้อ
อายุของชุมชน / ปีที่ก่อตั้งหมู่บ้าน :	พ.ศ. 1932 (628 ปี)
ประวัติชุมชน :	เดิมชาวบ้านลวงเหนือ อาศัยอยู่ที่สิบสองปันนา (เมณฑลหนึ่งของจีนในปัจจุบัน) ซึ่งอพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่บ้านลวงเหนือในปัจจุบัน
ที่มาของชื่อชุมชน :	เดิมชาวบ้านโตลื้อ ย้ายมาจาก สิบสองปันนา (เมืองจีนในปัจจุบัน) ชื่อเดิมบ้านป๋นชื่อ ลวง เนื่องจากพม่าตั้งถิ่นฐานบริเวณนี้ที่กั้นระหว่างเมืองลวงเหนือเพื่อใช้ชื่อเดียวกันกับฐานเดิม และเพื่อให้ชาวบ้านโตลื้อจากอยู่ส่วนเหนือของชื่อจึง จึงได้ชื่อบ้านลวงเหนือ
จำนวนประชากร :	625

ภาพที่ 7 การแสดงผลของข้อมูลชุมชนในฐานข้อมูล

4.2.2 ระบบการจัดการฐานข้อมูล

4.2.2.1 ระบบการจัดการ

ระบบฐานข้อมูลใช้ระบบ MySQL (version 5.7) และเว็บไซต์ใช้ระบบภาษา PHP, AJAX, CSS, JAVASCRIPT, JQUERY โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) ฐานข้อมูล ใช้ระบบ MySQL (version 5.7) ด้วยเหตุผลเพราะเป็นระบบจัดการฐานข้อมูลแบบ relational

- ฐานข้อมูลแบบ relational จะทำการเก็บข้อมูลทั้งหมดในรูปแบบของ ตารางแทนการเก็บข้อมูลทั้งหมดลงในไฟล์เพียงไฟล์เดียว ทำให้ทำงานได้รวดเร็วและมีความยืดหยุ่น นอกจากนั้น แต่ละตารางที่เก็บข้อมูลสามารถเชื่อมโยงเข้าหากัน ทำให้สามารถรวมหรือจัดกลุ่มข้อมูลได้ตามต้องการ โดยอาศัยภาษา SQL ที่เป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรม MySQL ซึ่งเป็นภาษามาตรฐานในการเข้าถึงฐานข้อมูล

- MySQL แจกจ่ายให้ใช้งานแบบ Open Source นั่นคือ ผู้ใช้งาน MySQL ทุกคนสามารถใช้งานและปรับแต่งการทำงานได้ตามต้องการ สามารถดาวน์โหลดโปรแกรม MySQL ได้จากอินเทอร์เน็ตและนำมาใช้งานโดยไม่มีค่าใช้จ่ายใด

2) เว็บไซต์ใช้ระบบ PHP, AJAX, CSS, JAVASCRIPT, JQUERY เหตุผลที่เลือกใช้ พัฒนา จุดเด่นภาพรวม คือ

- ให้บริการฟรี (opensource) มีความเร็วสูงรวมถึงประสิทธิภาพการใช้งานได้ดี สามารถใช้ร่วมกับระบบปฏิบัติการอื่นๆ ได้มากมาย เช่น Windows, Unix, Linux
- สามารถใช้ร่วมกับเซิร์ฟเวอร์ได้ทุกค่าย และสามารถเชื่อมฐานข้อมูลได้เกือบทุกแบบ เช่น SOLite, MySQL. Oracle ฯลฯ
- เทคโนโลยีภาษาที่เลือกใช้ ยืดหยุ่น สามารถแก้ไขปรับเปลี่ยนโครงสร้างของโปรแกรมได้ง่ายกว่าภาษาอื่นๆ

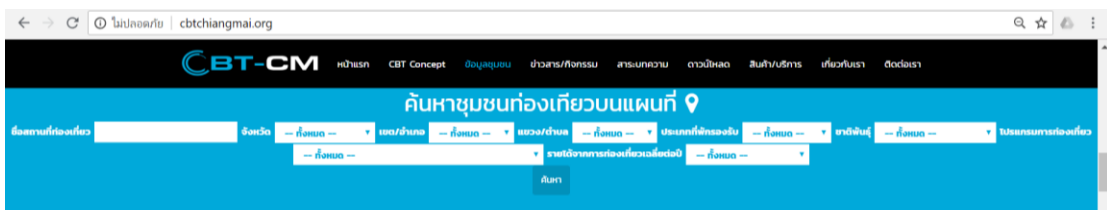
4.2.2.2 ฐานข้อมูลและการใช้

1) ฐานข้อมูลและการสืบค้น กำหนดหัวข้อในการจัดเก็บข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ต่างๆ จำนวน 23 หัวข้อ ประกอบไปด้วย

- (1) ชื่อชุมชน/ชื่อกลุ่ม
- (2) สถานที่ตั้งชุมชน/กลุ่ม
- (3) ลักษณะทั่วไปของชุมชน
- (4) ประวัติความเป็นมาของชุมชน
- (5) ประวัติศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว
- (6) การท่องเที่ยวกับการพัฒนาชุมชน
- (7) ทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน
- (8) โปรแกรมการท่องเที่ยว / ราคาต่อคน/กลุ่ม
- (9) ปฏิทินการท่องเที่ยว 12 เดือน (เฉพาะที่ชุมชนพร้อมจะนำเสนอ) และปฏิทินประเพณี/วิถีชีวิตชุมชน
- (10) ช่วงเวลาที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวของชุมชน
- (11) การบริการ
- (12) ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว
- (13) สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว
- (14) การเตรียมตัวของนักท่องเที่ยว
- (15) ข้อพึงปฏิบัติของนักท่องเที่ยว
- (16) การเดินทางเข้าถึงชุมชนและแผนที่เดินทาง
- (17) ผู้ประสานงาน
- (18) เว็บไซต์/Facebook Fanpage/ID Line/Instagram ของกลุ่ม
- (19) แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง
- (20) รีวิวจากผู้มาเยือนชุมชน (Link ของ Review / Blogger/ Website)
- (21) รูปภาพกิจกรรม/ชุมชน/คลิปวิดีโอ
- (22) แก้ไขข้อมูลโดย

ซึ่งมีการจัดเก็บเอกสาร (Documents) ซึ่งเป็นทั้งข้อความ ลิงค์ รูปภาพ และวิดีโอ สำหรับการออกแบบสอบถาม หรือตัวกรองข้อมูล (Query) นั้นมีการออกแบบไว้ 8 หมวด ดังนี้ (ภาพที่ 8)

- (1) ชื่อสถานที่ท่องเที่ยว
- (2) จังหวัด
- (3) เขต/อำเภอ
- (4) แขวง/ตำบล
- (5) ประเภทที่พักรองรับ
- (6) ชาติพันธุ์
- (7) โปรแกรมการท่องเที่ยว
- (8) รายได้จากการท่องเที่ยวเฉลี่ยต่อปี

ภาพที่ 8 ตัวกรองข้อมูล (Query) บนเว็บไซต์

2) การใช้งานของผู้ใช้ มีการกำหนดการเข้าถึง (Access) ในระดับต่างๆ ดังนี้

- ผู้ควบคุม และจัดการข้อมูล ระบบหลังบ้าน (Back Office) ผู้ใช้มี 2 ระดับคือ ผู้ควบคุม (Administrator) สามารถควบคุมการใช้งานของฐานข้อมูลทั้งหมดและมอบหมายบทบาทหน้าที่ให้กับ ผู้แก้ไขข้อมูล (Editor) และ/หรือ ผู้สร้างข้อมูล (Author) / หรือ ผู้ใช้ข้อมูล (User) เข้าถึงและแก้ไขข้อมูลได้บางส่วน ตามแต่ที่ผู้ควบคุมได้มอบหมาย ดังแสดงใน [ภาพที่ 9](#)

- ผู้อ่าน (Reader) การเข้าถึงของผู้ใช้ในระดับ Reader อนุญาตผู้อ่านเอกสาร ในฐานข้อมูล แต่ไม่สร้างหรือแก้ไขเอกสาร โดย reader มีการแบ่งระดับการเข้าถึงข้อมูลที่แสดงในหน้าเว็บไซต์ 2 ระดับคือ reader ที่ลงทะเบียนเป็นสมาชิก (Member) สามารถอ่าน คัดลอก ดาวน์โหลด และพิมพ์ข้อมูลได้ ซึ่ง Reader ที่ไม่ทำการลงทะเบียนไม่สามารถจัดการข้อมูลได้เท่ากับ Member

ภาพที่ 9 แสดงการกำหนดบทบาทผู้ใช้ user ในการเข้าถึงและแก้ไขข้อมูลในฐานข้อมูลชุมชน

4.2.2.3 เว็บไซต์ ใช้โดเมนเนม

cbtchiangmai.org โดยกำหนดหมวดหมู่สำคัญที่จะแสดงไว้บนเว็บไซต์ 8 หมวด คือ

- 1) ฐานข้อมูลชุมชน
- 2) แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT Concept)
- 3) ข่าวสารและกิจกรรม
- 4) สารระบบทความ
- 5) เอกสารเผยแพร่ (ดาวน์โหลด)
- 6) สินค้า/บริการ
- 7) เกี่ยวกับเรา CBT เชียงใหม่
- 8) ติดต่อ ดังแสดงในภาพที่ 10 – ภาพที่ 18

ภาพที่ 10 แสดงหมวดหมู่ข้อมูลที่แสดงบนเว็บไซต์

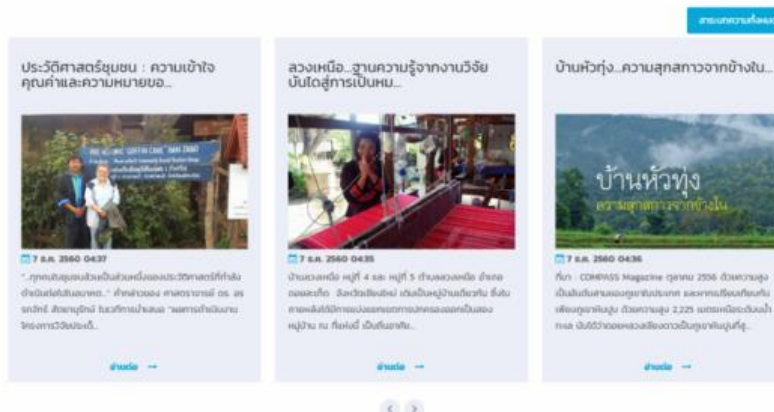
ภาพที่ 11 หน้าสำหรับแสดงชุมชนท่องเที่ยว

ข่าวสาร/กิจกรรม

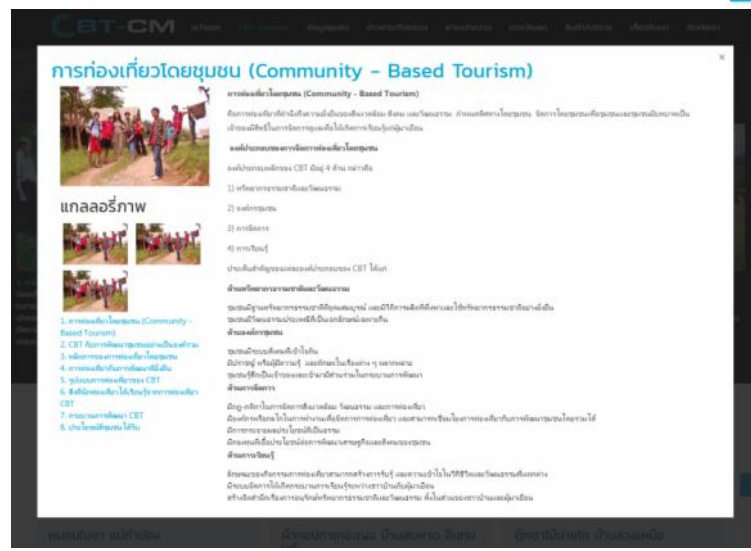
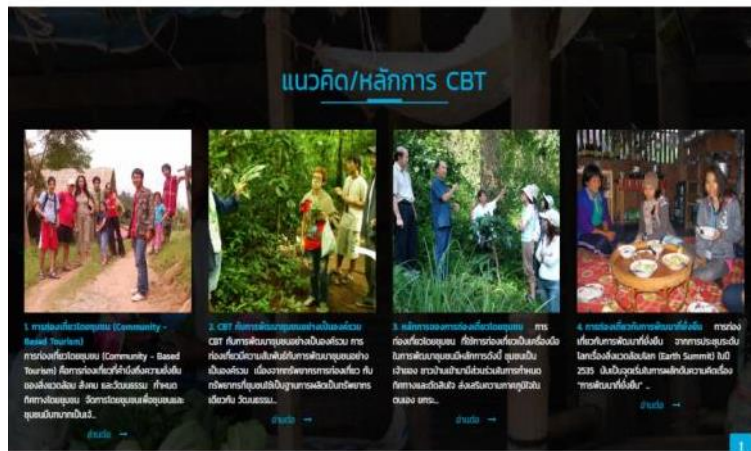
ภาพที่ 12 หน้าสำหรับแสดงข่าวสาร/กิจกรรม

สาระบทความ

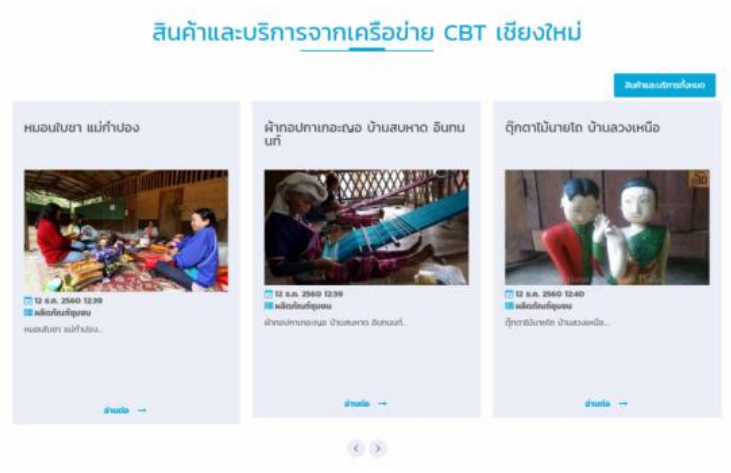

ภาพที่ 13 หน้าสำหรับแสดงสาระบทความ

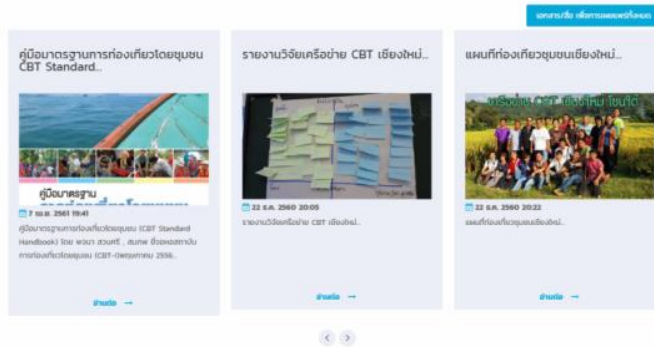

ภาพที่ 14 หน้าสำหรับแสดงแนวคิด/หลักการ CBT

ภาพที่ 15 หน้าสำหรับแสดงสินค้าและบริการจากเครือข่าย CBT เชียงใหม่

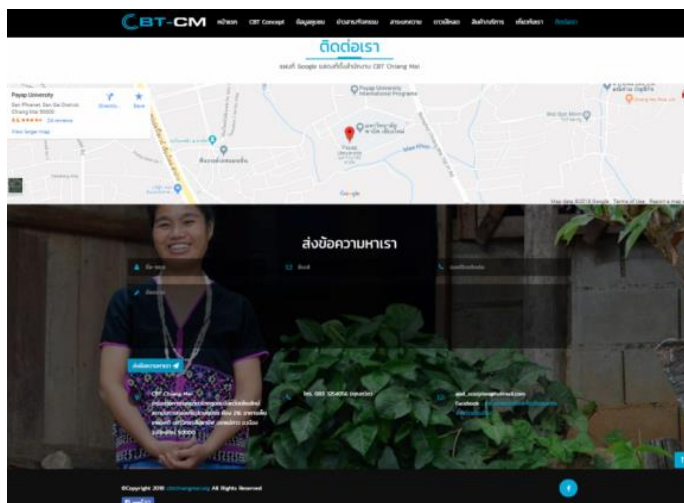
เอกสาร/สื่อ เพื่อการเผยแพร่

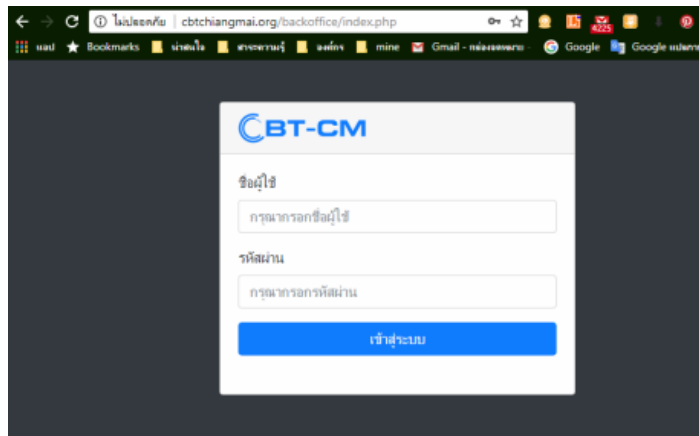
ภาพที่ 16 หน้าสำหรับแสดงเอกสาร/สื่อ เพื่อการเผยแพร่

ภาพที่ 17 หน้าสำหรับแสดงเกี่ยวกับเครือข่าย CBT เชียงใหม่

ภาพที่ 18 หน้าสำหรับแสดงติดต่อเรา

ภาพที่ 19 หน้าสำหรับผู้ดูแลระบบ

4.2.2.4 การติดตามการเข้าถึงเว็บไซต์

การติดตามผลการเข้าถึงข้อมูลบนเว็บไซต์ <http://cbtchiangmai.org/> สามารถติดตามการเข้าใช้ข้อมูลบนเว็บไซต์ผ่าน Google Analytics ซึ่งเป็นเครื่องมือวิเคราะห์และเก็บข้อมูลเชิงสถิติของผู้เข้าเว็บไซต์ สามารถนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงฐานข้อมูลซึ่งเป็นประโยชน์ในพื้นที่อื่นๆ ได้ต่อไป (ภาพที่ 20)

Page Title	Pageviews	Unique Pageviews	Avg. Time on Page	Entrances	Bounce Rate	% Exit	Page Value
1. /	83 (47.43%)	64 (48.85%)	00:04:48	61 (55.45%)	77.05%	71.08%	\$0.00 (0.00%)
2. /index.php	29 (16.57%)	18 (13.74%)	00:02:06	12 (10.91%)	75.00%	55.17%	\$0.00 (0.00%)
3. /product_detail.php?id=6	8 (4.57%)	4 (3.05%)	00:01:20	4 (3.64%)	75.00%	50.00%	\$0.00 (0.00%)
4. /product.php	8 (4.57%)	3 (2.29%)	00:03:54	2 (1.82%)	0.00%	0.00%	\$0.00 (0.00%)
5. /article_detail.php?id=3	7 (4.00%)	7 (5.34%)	00:00:00	7 (6.36%)	100.00%	100.00%	\$0.00 (0.00%)
6. /article_detail.php?id=5	6 (3.43%)	6 (4.58%)	00:00:00	6 (5.45%)	100.00%	100.00%	\$0.00 (0.00%)
7. /media.php	5 (2.86%)	5 (3.82%)	00:00:19	4 (3.64%)	75.00%	60.00%	\$0.00 (0.00%)
8. /media_detail.php?id=12	3 (1.71%)	3 (2.29%)	00:00:00	3 (2.73%)	100.00%	100.00%	\$0.00 (0.00%)
9. /news_detail.php?id=7	3 (1.71%)	2 (1.53%)	00:15:51	2 (1.82%)	50.00%	66.67%	\$0.00 (0.00%)
10. /product_detail.php?id=9	3 (1.71%)	1 (0.76%)	00:00:38	0 (0.00%)	0.00%	0.00%	\$0.00 (0.00%)

ภาพที่ 20 Google Analytics เพื่อการติดตามผลการเข้าถึงข้อมูลบนเว็บไซต์

4.2.3 การเผยแพร่ฐานข้อมูล

4.2.3.1 เวทีเผยแพร่การจัดทำฐานข้อมูลให้กับชุมชน

เปิดเวทีชุมชนเพื่อนำเสนอฐานข้อมูลที่ดำเนินการเสร็จแล้ว เพื่อให้ชุมชนได้รับทราบการมีอยู่ของฐานข้อมูล การใช้งาน และเพื่อระดมความคิดเห็นค้นหากลไกการดูแลรักษา/อัปเดตฐานข้อมูลให้มีความเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ โดยผลการดำเนินการมีดังต่อไปนี้

1) ดำเนินการแจ้งให้ตัวแทนชุมชนจาก 30 ชุมชนที่มีความพร้อมในการทำการตลาด มาร่วมรับทราบการมีอยู่ของฐานข้อมูล เพื่อขอความร่วมมือให้ช่วยกันประชาสัมพันธ์เว็บไซต์ และใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์/ฐานข้อมูลที่มีอยู่

2) จัดกระบวนการให้ตัวแทนชุมชนได้ทราบวิธีการอัปเดตข้อมูลชุมชนของตนเอง โดยสามารถล็อกอินเข้าไปจัดการแก้ไข เพิ่มเติมข้อมูลให้มีความเป็นปัจจุบัน จากผลการดำเนินงาน (1) ชุมชนสามารถเข้าสู่ระบบได้ง่ายไม่ติดขัด (2) การแก้ไข/เพิ่มเติมข้อมูลผ่านคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล ทำได้ง่าย แต่มีความติดขัดในการแก้ไข/เพิ่มเติมบนสมาร์ตโฟน เนื่องจากจอแสดงผลขนาดเล็ก และการพิมพ์ทำได้ไม่สะดวกนัก (3) ปัญหาที่พบอีกประการหนึ่ง คือ ความพร้อมของข้อมูลที่ชุมชนจะต้องเตรียมมาแก้ไข เพิ่มเติม และทำให้เป็นปัจจุบัน ชุมชนยังจัดเตรียมมาได้ไม่ครบถ้วน ทำให้ในหลายชุมชน ยังขาดข้อมูลในหลายหัวข้อ

3) ระดมความคิดเห็นค้นหาหลักการดูแลรักษา/ปรับปรุงฐานข้อมูลให้มีความเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ โดยผลของการระดมความคิดเห็น คือ (1) ในเบื้องต้นชุมชนแต่ละชุมชนจะเป็นผู้อัปเดตข้อมูลในฐานข้อมูลชุมชนของตนเอง (2) ในกรณีที่ชุมชนไม่สามารถแก้ไขเพิ่มเติมข้อมูลได้ จะประสานผ่านทีมพี่เลี้ยงเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ให้ช่วยเพิ่มเติมข้อมูลให้

4.2.3.2 เวทีเผยแพร่ผลการดำเนินงานให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เปิดเวทีนำเสนอฐานข้อมูลที่ดำเนินการเสร็จแล้วให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ หน่วยงานราชการ ธุรกิจเพื่อสังคม ผู้ประกอบการท่องเที่ยว เพื่อให้ได้รับทราบการมีอยู่ของฐานข้อมูล การใช้งาน และเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนา โดยมีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- 1) ข้อมูลเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ แต่ภาพถ่ายควรใกล้เคียงกับความจริง
- 2) ควรเพิ่มตัวกรองเกี่ยวกับอุทยาน
- 3) ค้นหาไม่เจอใน Google search
- 4) เบอร์โทรมอหยากรและการเชื่อมต่อทันทีไม่ได้
- 5) ควรมีการสรุปอัตลักษณ์ / จุดเด่นแต่ละชุมชน เพื่อผู้สนใจจะท่องเที่ยว เพราะข้อมูลมีจำนวนมาก

- 6) คำอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับชื่อประเพณีว่าคืออะไร
- 7) อยากรู้ชุมชนของงบประมาณสนับสนุนการดูแลเว็บไซต์เข้าไปในกรมการท่องเที่ยว

- 8) จะมีภาคภาษาอังกฤษหรือไม่
- 9) แนะนำให้ฝาก Link Website CBT ใน Website หน่วยงาน รวมถึงช่องทาง การติดต่อ

- 10) Website นี้จะอยู่ได้ยั่งยืนขนาดไหน

คณะผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะมาพิจารณาและปรับปรุงบางส่วนดังนี้

1) ข้อเสนอแนะที่มีการในระบบอยู่แล้ว ได้แก่ ข้อที่ 1 – 3 ดังนี้ (1) ภาพถ่ายที่อยู่ในระบบฐานข้อมูลเป็นภาพถ่ายที่มีสภาพตามความเป็นจริง ไม่ได้มีการตกแต่งภาพถ่าย (2) ตัวกรองเกี่ยวกับอุทยาน พบว่าแผนที่ที่ได้ปักหมุดชุมชนท่องเที่ยวไว้แล้ว สามารถบ่งบอกได้ว่าชุมชนตั้งอยู่ที่ใกล้แหล่งอุทยานใดๆ (3) การค้นใน Google search หากใช้คำค้นที่มีความสอดคล้องก็จะสามารถพบเว็บไซต์ได้ เช่น “การท่องเที่ยวโดยชุมชน เชียงใหม่” “ชุมชนท่องเที่ยวเชียงใหม่” หรือ “เที่ยวชุมชนเชียงใหม่” เป็นต้น

2) ข้อเสนอแนะที่สามารถแก้ไขได้ทันที ได้แก่ ข้อที่ 3 - 4 ซึ่งได้ปรับปรุงในระบบฐานข้อมูลแล้ว ดังนี้ (1) เปิดฟังก์ชันการเชื่อมต่อ/โทรออกโดยตรงจากเบอร์โทรศัพท์ (2) เพิ่มฟอร์มข้อมูล "อัตลักษณ์/จุดเด่นของชุมชน" ขึ้นไว้ในลำดับต้นของหน้าเพจแต่ละชุมชน

3) ข้อเสนอแนะที่ยังไม่สามารถปรับปรุงได้ในทันที ได้แก่ ข้อที่ 5 – 10 ดังนี้ (1) การเพิ่มชื่อประเพณี เนื่องจากทีมวิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จสิ้นตามแบบเก็บข้อมูลแล้ว ดังนั้นหากจะมีการเพิ่มเติมข้อมูล จะสามารถเพิ่มในภายหลังได้โดยชุมชนผู้เป็นเจ้าของข้อมูลสามารถเพิ่มเติมข้อมูลได้เอง (2) ให้ชุมชนของประมาณสนับสนุนการดูแลเว็บไซต์เข้าไปในกรรมการท่องเที่ยวและการเพิ่มภาคภาษาอังกฤษ อาจต้องรอการพัฒนาในระยะถัดไป (3) การฝาก Link Website CBT ใน Website หน่วยงาน รวมถึงความยั่งยืนของเว็บไซต์นั้น ผู้วิจัยได้ดำเนินการออกหนังสือประชาสัมพันธ์ให้กับหน่วยงานต่างๆ และมอบโปสการ์ดแนะนำเว็บไซต์ฐานข้อมูลชุมชนท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่แล้ว จึงอาจต้องรอความเคลื่อนไหวในการให้ความสนใจของหน่วยงานต่างๆ ในระยะถัดไป

4.2.3.2 เผยแพร่เว็บไซต์และฐานข้อมูลเครือข่ายฯ สู่สาธารณะ

การเผยแพร่ เว็บไซต์ และฐานข้อมูล เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ มีการดำเนินการในหลากหลายแนวทาง ดังต่อไปนี้

(1) ประชาสัมพันธ์บนสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ เฟซบุ๊กแฟนเพจ ของ (ก) สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน : CBT-I (ข) การท่องเที่ยวโดยชุมชน CBT Thailand (ค) เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ (ภาพที่ 21)

ภาพที่ 21 การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ Facebook

(3) ประชาสัมพันธ์ในงาน นำเสนอผลจากแผนงานวิจัย ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ วันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 (ภาพที่ 22)

ภาพที่ 22 การประชาสัมพันธ์ผ่านเวทีนำเสนอผลจากแผนงานวิจัย

(2) ประชาสัมพันธ์ในงานวันธรรมดำน่าเที่ยว 2018 โซน Outdoor Fest ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ระหว่างวันที่ 10 - 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 (ภาพที่ 23) ซึ่งได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว พบว่ามีการจองโปรแกรมท่องเที่ยว จำนวน 12 ใบจอง (นักท่องเที่ยวจำนวน 34 คน)

ภาพที่ 23 ประชาสัมพันธ์ในงานวันธรรมดำน่าเที่ยว 2018

(4) ออกหนังสือประชาสัมพันธ์กับหน่วยงานต่างๆ โดยได้จัดทำบทสรุปผลการวิจัย และมอบโปสการ์ดแนะนำเว็บไซต์ฐานข้อมูลชุมชนท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงใหม่

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานวัฒนธรรม
จังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ (ภาคผนวก จ)

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

โครงการวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการสรรหาเพื่อการจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพและศักยภาพของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ 2) เพื่อพัฒนาระบบการจัดการฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ และ 3) เพื่อเผยแพร่ฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งผลการศึกษสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 สภาพและศักยภาพของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน

5.1.1.1 การพัฒนาเครื่องมือในการศึกษาสภาพและศักยภาพชุมชนที่มีการท่องเที่ยว

1) สร้างแบบประเมินสถานภาพชุมชนที่มีการท่องเที่ยว โดยทบทวนจากคู่มือมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน (พจนานุกรม และสมภพ ยี่จ่อหอ, 2556) และแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ (ภาคีเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่, 2559) ตรวจสอบ ปรับและเพิ่มให้เหมาะสม จนได้เป็นแบบประเมินสถานภาพชุมชนที่มีการท่องเที่ยว (ภาคผนวก ก)

2) สร้างเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว จัดทำโดย (1) ร่างเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว จากโครงการวิจัยเรื่องการศึกษาเงื่อนไขและข้อจำกัดของชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่มาตรฐานไทย ภายใต้แผนงานวิจัยเรื่องการพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนสำหรับภูมิภาคอาเซียนสู่ความเป็นสากล (พจนานุกรม และคณะ, 2556) นำมาตรวจสอบ ปรับและเพิ่มให้เหมาะสม จนได้เป็นแบบเก็บข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว (2) สำรวจความต้องการข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยจัดเวทีประชุมกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการใช้ฐานข้อมูล ได้แก่ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงใหม่ คณะพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้ นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยพาร์อีสเทอร์น องค์กรเขียว สวย หอม ตัวแทนชุมชนที่เป็นสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ และตัวแทนคณะกรรมการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ส่วนผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว ได้ส่งร่างเครื่องมือไปให้พิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมแล้วให้ตอบกลับคืนมา จำนวน 6 ราย ได้แก่ สมาคมไทยท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ บริษัท จี แอ็ดเวนเจอร์ส เอเชีย จำกัด ทัวร์เมิงไต Trek with Jame บริษัทวิยาเวเคชั่น และ Siam Rise Travel (3) ปรับปรุงเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยวตามความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์ โดยนำข้อเสนอแนะในการปรับและเพิ่มเติมข้อคำถามในแบบสำรวจข้อมูลชุมชน ไปเพิ่มเติมในฐานข้อมูลแต่ละชุมชนควรเพิ่มข้อมูล และจัดลำดับในแบบสำรวจข้อมูลชุมชนที่จัดการการท่องเที่ยวของชุมชนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น (ภาคผนวก ข)

5.1.1.2 การวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว

1) **ประชุมสรุปข้อมูลรายชื่อชุมชนที่มีการท่องเที่ยว** คณะวิจัยได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลชุมชนที่มีข้อมูลปรากฏในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ว่ามีประชาชนรวมตัวกันเพื่อจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 83 ชุมชน รวมถึงได้สำรวจข้อมูลเพิ่มเติมจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด ศูนย์พัฒนารัฐบาลพื้นที่สูงจังหวัด ได้ข้อมูลเพิ่มเติมอีก 16 ชุมชน รวมทั้งสิ้น 99 ชุมชน

2) **การจัดแบ่งพื้นที่และการเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว** คณะวิจัยได้วางแผนจัดแบ่งพื้นที่ชุมชนจำนวน 99 ชุมชน จาก 20 อำเภอ ออกตามสภาพของพื้นที่ได้เป็น 3 โซน ได้แก่ (1) โซนเหนือ 6 อำเภอ จำนวน 20 ชุมชน (2) โซนกลาง 8 อำเภอ จำนวน 47 ชุมชน และ (3) โซนใต้ 6 อำเภอ จำนวน 32 ชุมชน โดยคณะนักวิจัยลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวแทนของแต่ละชุมชนด้วยวิธีการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม รวมถึงการเก็บภาพถ่ายประกอบ

5.1.1.3 สภาพของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนด้วยแบบสำรวจข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว (ภาคผนวก ข) และใช้แบบประเมินสถานภาพชุมชนที่มีการท่องเที่ยว (ภาคผนวก ก) ของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีรายชื่อทั้งหมด 99 ชุมชน จาก 20 อำเภอ พบว่ามีชุมชนที่มีรายชื่อซ้ำซ้อน จำนวน 4 ชุมชน จึงทำการตัดทิ้ง ทำให้เหลือจำนวนชุมชนเพียง 95 ชุมชน (ภาคผนวก ง) แบ่งออกตามโซน ได้แก่ (1) โซนเหนือ 6 อำเภอ จำนวน 19 ชุมชน (2) โซนกลาง 8 อำเภอ จำนวน 46 ชุมชน และ (3) โซนใต้ 6 อำเภอ จำนวน 30 ชุมชน มีรายละเอียดจำแนกตามโซนดังนี้

- 1) พื้นที่โซนเหนือ มี 6 อำเภอ จำนวน 19 ชุมชน ประกอบไปด้วย
  - 1.1) อำเภอเชียงดาว จำนวน 9 ชุมชน ได้แก่ บ้านปางแดงใน หย่อมบ้านยางปู่โต๊ะ (บ้านเชียงดาว) บ้านถ้ำเชียงดาว บ้านนาเลาใหม่ บ้านหัวทุ่ง บ้านห้วยลึก บ้านใหม่สามัคคี และบ้านแม่แมะ
  - 1.2) อำเภอชัยปราการ จำนวน 1 ชุมชน ได้แก่ บ้านถ้ำดับเต่า
  - 1.3) อำเภอฝาง จำนวน 1 ชุมชน ได้แก่ บ้านนอแล
  - 1.4) อำเภอแม่แตง จำนวน 6 ชุมชน ได้แก่ บ้านเมือกกี้ด บ้านแม่ใจ บ้านเหล่าพัฒนาและบ้านม่อนเงาะ บ้านดอนเจียง หย่อมบ้านผาแตก (บ้านแม่หลอด) และบ้านปาง
  - 1.5) อำเภอแม่เมาะ จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ บ้านวังไผ่ และบ้านดอยปู่หมื่น
  - 1.6) อำเภอเวียงแหง จำนวน 1 กลุ่มชุมชน (4 หมู่บ้าน) ได้แก่ บ้านเมืองแหง บ้านปางควาย บ้านป่าไผ่ และบ้านห้วยหก

1) พื้นที่โซนกลาง มี 8 อำเภอ จำนวน 46 ชุมชน ประกอบไปด้วย

1.1) อำเภอดอยสะเก็ด จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ บ้านป่าสักงาม และบ้านหลวงเหนือ

1.2) อำเภอเมือง จำนวน 7 ชุมชน ได้แก่ ชุมชนวัดศรีปิ่นคร้ว ชุมชนวัดพวงแต้ม บ้านดอยปู่ บ้านสันลมจอย ชุมชนวัดนันทาราม ชุมชนวัดศรีสุพรรณ และชุมชนวัดหมื่นสาร

1.3) อำเภอแมริม จำนวน 5 ชุมชน ได้แก่ บ้านผานกกก บ้านปงไคร้ บ้านแม่สำน้อย บ้านแม่สำใหม่ และบ้านแม่กะเปียง

1.4) อำเภอแม่อน จำนวน 4 ชุมชน ได้แก่ บ้านโป่งนก บ้านตีนตก บ้านแม่กำปอง และบ้านออนหลวง

1.5) อำเภอสะเมิง จำนวน 1 ชุมชน ได้แก่ บ้านโป่งกวาว

1.6) อำเภอสันกำแพง จำนวน 13 ชุมชน ได้แก่ บ้านต้นเปา บ้านบ่อสร้าง บ้านทรายมูล บ้านบวกค้ำ บ้านป่าตาล บ้านป่าสักน้อย บ้านม่วงเขียว บ้านน้ำจำ บ้านมอญ บ้านป่าสักขวาง บ้านเหล่า บ้านปง และบ้านป่าแจะ

1.7) อำเภอสันทราย จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ บ้านโป่ง และบ้านสันต้นเปา

1.8) อำเภอหางดง จำนวน 12 ชุมชน ได้แก่ บ้านเก้าเตื่อ บ้านทุ่งโป่ง บ้านทุ่งโป่งใต้ บ้านน้ำซุ้ม บ้านปง บ้านแม่ขนิน บ้านใหม่สันคะยอม บ้านไร่กองซิง บ้านต้นเกว่น บ้านตองกายเหนือ บ้านร้อยจันทร์ และบ้านเหมืองกุง

3) พื้นที่โซนใต้ มี 6 อำเภอ จำนวน 30 ชุมชน ประกอบไปด้วย

3.1) อำเภอกัลยาณิวัฒนา จำนวน 7 ชุมชน ได้แก่ บ้านเสาแดง บ้านห้วยบะบ้า กลุ่มชุมชน (บ้านห้วยฮ่อม บ้านดอยตุง และบ้านห้วยครก) บ้านหนองเจ็ดหน่วย บ้านวัดจันทร์ บ้านดงสามหมื่น และบ้านห้วยปู่

3.2) อำเภอจอมทอง จำนวน 8 ชุมชน ได้แก่ บ้านแม่กลางหลวง กลุ่มชุมชน (บ้านผาหมอนและบ้านหนองหล่ม) บ้านขุนกลาง บ้านสบหาด บ้านป่าแฉ่ม บ้านเมืองาง บ้านเชิงดอย และบ้านหนองอาบช้าง

3.3) อำเภอแม่แจ่ม จำนวน 5 ชุมชน ได้แก่ บ้านปางหินฝน บ้านป่าแดด บ้านแม่แฮเหนือ กลุ่มชุมชน (บ้านปางเกี้ยวและบ้านปางอุ้ง) และบ้านห้วยฝักกูด

3.4) อำเภอแม่วาง จำนวน 4 ชุมชน ได้แก่ บ้านขุนวาง บ้านโป่งน้อยใหม่ บ้านสบวิน และบ้านแม่สะปোক

3.5) อำเภอสันป่าตอง จำนวน 4 ชุมชน ได้แก่ บ้านต้นแห่น้อย บ้านจอมแจ้ง บ้านกิวแลน้อย และบ้านดงป่าซาง

3.6) อำเภออมก๋อย จำนวน 2 ชุมชน ได้แก่ บ้านมุเซอปากทาง และกลุ่มชุมชน (บ้านใหม่ บ้านแม่ตีนน้อย บ้านขุนตีนน้อย และบ้านแม่แม่เทย)

5.1.1.4 ศักยภาพของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว จำนวน 95 ชุมชน คณะผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบเก็บข้อมูลและแบบประเมินสถานภาพชุมชน พบสภาพและศักยภาพที่เป็นปัจจุบัน

ของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ สามารถจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1) การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism : CBT)

หมายถึง ชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชน ภายในชุมชนมีการจัดตั้งกลุ่มขึ้นมาเพื่อบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชนอย่างชัดเจนและอย่างมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีรายได้จากการท่องเที่ยวและมีการกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง มีจำนวน 30 ชุมชน ซึ่งการท่องเที่ยวโดยชุมชนเหล่านี้ยังสามารถจำแนกตามศักยภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่

1.1) การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพขั้นสูง หมายถึง ชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชน มีความพร้อมสามารถให้บริการการท่องเที่ยวได้ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยสามารถบริหารจัดการได้ด้วยคนในชุมชนเองตั้งแต่การรับจองและการติดต่อประสานกับนักท่องเที่ยวได้ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ มีจำนวน 12 ชุมชน ประกอบไปด้วย อำเภอจอมทอง ได้แก่ กลุ่มชุมชน (บ้านผาหมอน และบ้านหนองหล่ม) บ้านแม่กลางหลวง อำเภอเชียงดาว ได้แก่ บ้านถ้ำเชียงดาว บ้านหัวทุ่ง อำเภอดอยสะเก็ด ได้แก่ บ้านหลวงเหนือ อำเภอเมือง ได้แก่ บ้านสันลมจอย อำเภอแม่แจ่ม ได้แก่ บ้านห้วยผักกูด อำเภอแม่อน ได้แก่ บ้านแม่กำปอง อำเภอแม่สาย ได้แก่ บ้านดอยปู่หมื่น อำเภอสันทราย ได้แก่ บ้านสันตันเปา อำเภอหางดง ได้แก่ บ้านไร่กองขิง และอำเภอมก๋อย ได้แก่ บ้านมุเซอปากทาง

1.2) การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพขั้นกลาง หมายถึง ชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชน มีความพร้อมสามารถให้บริการการท่องเที่ยวได้ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ คนในชุมชนสามารถบริหารจัดการตั้งแต่การรับจองและการติดต่อประสานได้เฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทย มีจำนวน 10 ชุมชน ประกอบไปด้วย อำเภอกัลยาณิวัฒนา ได้แก่ บ้านเสาดแดง บ้านวัดจันทร์ กลุ่มชุมชน (บ้านห้วยฮ่อม บ้านดอยตุง และบ้านห้วยครก) บ้านห้วยปู อำเภอแม่แตง ได้แก่ กลุ่มชุมชน (บ้านเหล่าพัฒนา และบ้านม่อนเงาะ) อำเภอแมริม ได้แก่ บ้านปงไคร้ บ้านแม่สาใหม่ อำเภอสะเมิง ได้แก่ บ้านโป่งกวาว อำเภอสันกำแพง ได้แก่ บ้านปง และอำเภอสันป่าตอง ได้แก่ บ้านจอมแจ้ง

1.3) การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพขั้นต้น หมายถึง ชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชน มีความพร้อมสามารถให้บริการการท่องเที่ยวได้ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ แต่ยังมีพี่เลี้ยงช่วยเหลือในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวตั้งแต่การรับจอง หรือการติดต่อประสานกับนักท่องเที่ยว หรือการวางแผนจัดการการท่องเที่ยว มีจำนวน 8 ชุมชน ประกอบไปด้วย อำเภอกัลยาณิวัฒนา ได้แก่ บ้านห้วยชะบัว บ้านดงสามหมื่น อำเภอจอมทอง ได้แก่ บ้านหนองอาบช้าง อำเภอเชียงดาว ได้แก่ บ้านปางแดงใน อำเภอแม่วาง ได้แก่ บ้านโป่งน้อยใหม่ อำเภอแม่สาย ได้แก่ บ้านวังไผ่ อำเภอสันทราย ได้แก่ บ้านโป่ง และอำเภอหางดง ได้แก่ บ้านทุ่งโป่ง

2) การท่องเที่ยวในชุมชน (Tourism In Community : TIC)

หมายถึง ชุมชนที่มีนักท่องเที่ยวเข้าไปในชุมชน แต่คนในชุมชนไม่ได้จัดตั้งกลุ่มขึ้นมาเพื่อบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชนเองอย่างชัดเจนและหรืออย่างมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

รวมถึงความไม่ชัดเจนของการมีรายได้จากการท่องเที่ยวและการกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวให้กับคนในชุมชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม มีจำนวน 65 ชุมชน ยังสามารถจำแนกตามลักษณะการจัดการได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

2.1) การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีกลุ่มจัดการท่องเที่ยว หมายถึง ชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในชุมชน มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน มีกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นอย่างชัดเจนหรือไม่ชัดเจน โดยการจัดการจากคนในชุมชนเองหรือจากองค์กรในพื้นที่หรือองค์กรนอกพื้นที่ มีจำนวน 18 ชุมชน ประกอบไปด้วย อำเภอภักดีชุมพล ได้แก่ บ้านหนองเจ็ดหน่วย อำเภอเมือง ได้แก่ ชุมชนวัดศรีปิ่นครีว ชุมชนวัดพวงแถม ชุมชนวัดนันทาราม ชุมชนวัดศรีสุพรรณ ชุมชนวัดหมื่นสาร อำเภอแม่แจ่ม ได้แก่ บ้านแม่แฮเหนือ อำเภอแม่แตง ได้แก่ บ้านเมืองกีด บ้านปง 3 อำเภอแม่วาง ได้แก่ บ้านสบวิน อำเภอแม่ออน ได้แก่ บ้านออนหลวย อำเภอสันกำแพง ได้แก่ บ้านป่าตาล บ้านม่วงเขียว บ้านป่าสักขวาง อำเภอสันป่าตอง ได้แก่ บ้านกิวแล่น้อย อำเภอหางดง ได้แก่ บ้านตองกายเหนือ บ้านเหมืองกุง และอำเภออมก๋อย ได้แก่ กลุ่มชุมชน (บ้านใหม่ บ้านแม่ตึ่นน้อย บ้านขุนตึ่นน้อย และบ้านแม่แม่เทย)

2.2) การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีกลุ่มแต่ไม่ได้จัดการท่องเที่ยว หมายถึง ชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในชุมชน มีกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นอย่างชัดเจนหรือไม่ชัดเจน แต่ไม่มีการจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวให้บริการแก่นักท่องเที่ยว คนในชุมชนมีรายได้จากการมาศึกษาดูงานโดยไม่มีการกำหนดราคาชัดเจน และ/หรือมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในชุมชนให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชน มีจำนวน 16 ชุมชน ประกอบไปด้วย อำเภอจอมทอง ได้แก่ บ้านขุนกลาง บ้านป่าเขม บ้านเมืองอาง บ้านสบหาด บ้านเชิงคอย อำเภอแม่แจ่ม ได้แก่ บ้านป่าแดด อำเภอแม่แตง ได้แก่ บ้านดอนเจียง อำเภอแม่ริม ได้แก่ บ้านแม่สาน้อย อำเภอแม่วาง ได้แก่ บ้านขุนวาง อำเภอสันกำแพง ได้แก่ บ้านต้นเปา บ้านป่อสร้าง บ้านป่าสักน้อย บ้านเหล่า อำเภอสันป่าตอง ได้แก่ บ้านต้นแห่น้อย บ้านดงป่าซาง และอำเภอหางดง ได้แก่ บ้านร้อยจันทร์

2.3) การท่องเที่ยวในชุมชนที่ไม่มีกลุ่ม หมายถึง ชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในชุมชน แต่คนในชุมชนไม่มีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อจัดการการท่องเที่ยว รวมถึงไม่มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวบริการให้กับนักท่องเที่ยว หรือเคยมีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อจัดการการท่องเที่ยวแต่ปัจจุบันไม่มีการจัดการการท่องเที่ยวแล้ว คนในชุมชนอาจจะมียาได้จนถึงไม่มีรายได้จากการท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชน มีจำนวน 22 ชุมชน ประกอบไปด้วย อำเภอเชียงดาว ได้แก่ บ้านห้วยลึก บ้านใหม่สามัคคี บ้านแม่เมะ อำเภอไชยปราการ ได้แก่ บ้านถ้ำดับเต่า อำเภอดอยสะเก็ด ได้แก่ บ้านป่าสักงาม อำเภอฝาง ได้แก่ บ้านนอแล อำเภอแม่แจ่ม ได้แก่ บ้านปางหินฝน กลุ่มชุมชน (บ้านปางเกี๊ยะ และบ้านปางอุ่ง) อำเภอแม่แตง ได้แก่ หย่อมบ้านผาแตก (บ้านแม่หลอด) อำเภอแม่ริม ได้แก่ บ้านผานกกก อำเภอแม่วาง ได้แก่ บ้านแม่สะป๊อก อำเภอแม่ออน ได้แก่ บ้านโป่งนก บ้านตึ่นตก อำเภอเวียงแหง ได้แก่ กลุ่มชุมชน (บ้านเมืองแหง บ้านปางควาย บ้านป่าไผ่ และบ้านห้วยหก) อำเภอสันกำแพง ได้แก่ บ้านทรายมูล บ้านบวกค้าง บ้านมอญ บ้านป่าแะ และอำเภอหางดง ได้แก่ บ้านทุ่งโป่งใต้ บ้านปง บ้านแม่ขนิน บ้านตึ่นแก้ว

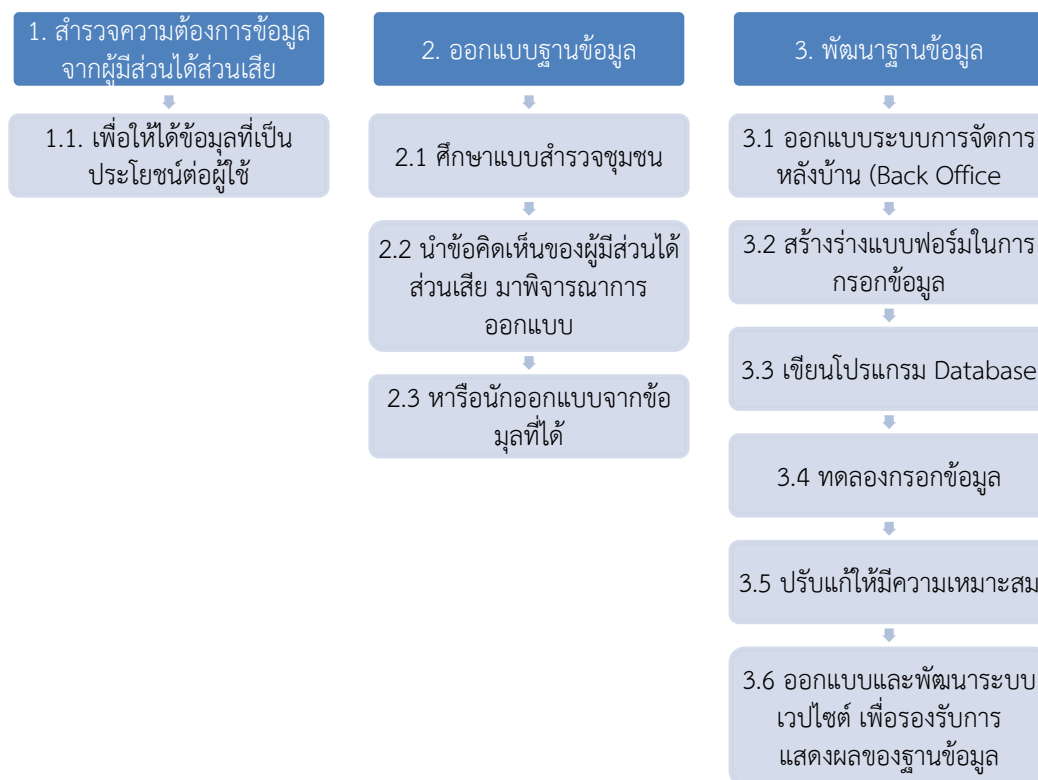
2.4) การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีการจัดการโดยส่วนบุคคล หมายถึง ชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในชุมชน มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวบริการให้กับนักท่องเที่ยว โดยเป็น

ลักษณะธุรกิจส่วนบุคคล มีจำนวน 9 ชุมชน ประกอบไปด้วย อำเภอเชียงดาว ได้แก่ บ้านนาเลาใหม่ ห่อมบ้านยางปู่โต๊ะ (บ้านเชียงดาว) อำเภอเมือง ได้แก่ บ้านดอยปุย อำเภอแม่แตง ได้แก่ บ้านแม่โจ้ อำเภอแมริม ได้แก่ บ้านแม่ก๊ะเปียง อำเภอสันกำแพง ได้แก่ บ้านน้ำจ๋า และอำเภอหางดง ได้แก่ บ้านเก้าเต๋อ บ้านน้ำซุ่ม บ้านใหม่สันคะยอม

5.1.2 ระบบการจัดการฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน

5.1.2.1 กระบวนการศึกษาและพัฒนาฐานข้อมูล

กระบวนการศึกษาและพัฒนาฐานข้อมูล ประกอบไปด้วย 1) สำรวจความต้องการข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่จะใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูล 2) ออกแบบฐานข้อมูล มีกระบวนการขั้นตอน คือ (2.1) ศึกษาแบบสำรวจชุมชน เพื่อตรวจสอบโครงสร้างของชุดข้อมูล จัดหมวดหมู่ของชุดข้อมูลที่ต้องการบรรจุไว้ในฐานข้อมูล (2.2) นำข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มาเป็นข้อพิจารณาในการออกแบบระบบฐานข้อมูล (2.3) นำผลการศึกษาและข้อพิจารณาต่างๆ มาหารือกับนักออกแบบฐานข้อมูลและนักเขียนโปรแกรม เพื่อออกแบบ พัฒนาฐานข้อมูล และระบบเว็บไซต์ และ 3) พัฒนาฐานข้อมูล มีกระบวนการขั้นตอน คือ (3.1) ออกแบบระบบการจัดการหลังบ้าน (Back Office) (3.2) สร้างร่างแบบฟอร์มในการกรอกข้อมูลตามชุดแบบสำรวจชุมชน (3.3) เขียนโปรแกรม Database เพื่อรองรับและจัดเก็บข้อมูล (3.4) ทดลองกรอกข้อมูลในแบบฟอร์ม (3.5) ปรับแก้ให้มีความเหมาะสมกับชุดข้อมูล (3.6) ออกแบบและพัฒนาระบบ เว็บไซต์ เพื่อรองรับการแสดงผลของฐานข้อมูล (ภาพที่ 24)

ภาพที่ 24 กระบวนการศึกษาและพัฒนาฐานข้อมูล

5.1.2.2 ระบบการจัดการฐานข้อมูล

1) ระบบการจัดการ ประกอบไปด้วย (1) ฐานข้อมูล ใช้ระบบ MySQL (version 5.7) และเว็บไซต์ใช้ระบบภาษา PHP, AJAX, CSS, JAVASCRIPT, JQUERY ด้วยเหตุผล เพราะเป็นระบบจัดการฐานข้อมูลแบบ relational ซึ่งจะทำการเก็บข้อมูลทั้งหมดในรูปแบบของ ตารางแทนการเก็บข้อมูลทั้งหมดลงในไฟล์เพียงไฟล์เดียว ทำให้ทำงานได้รวดเร็วและมีความยืดหยุ่น นอกจากนั้น แต่ละตารางที่เก็บข้อมูลสามารถเชื่อมโยงเข้าหากัน ทำให้สามารถรวมหรือจัดกลุ่มข้อมูล ได้ตามต้องการ โดยอาศัยภาษา SQL ที่เป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรม MySQL ซึ่งเป็นภาษามาตรฐานในการเข้าถึงฐานข้อมูล และแจกจ่ายให้ใช้งานแบบ Open Source นั่นคือ ผู้ใช้งาน MySQL ทุกคนสามารถใช้งานและปรับแต่งการทำงานได้ตามต้องการ สามารถดาวน์โหลดโปรแกรมได้จาก อินเทอร์เน็ตและนำมาใช้งานโดยไม่มีค่าใช้จ่ายใด (2) เว็บไซต์ใช้ระบบ PHP, AJAX, CSS, JAVASCRIPT, JQUERY เหตุผลที่เลือกใช้ พัฒนา จุดเด่นภาพรวม คือ (2.1) ให้บริการฟรี (opensource) มีความเร็วสูงรวมถึงประสิทธิภาพการใช้งานได้ดี สามารถใช้ร่วมกับระบบปฏิบัติการ อื่นๆ ได้มากมาย เช่น Windows, Unix, Linux (2.2) สามารถใช้ร่วมกับเซิร์ฟเวอร์ได้ทุกค่าย และสามารถเชื่อมฐานข้อมูลได้เกือบทุกแบบ เช่น SQLite, MySQL, Oracle ฯลฯ (2.3) เทคโนโลยีภาษา ที่เลือกใช้ ยืดหยุ่น สามารถแก้ไขปรับเปลี่ยนโครงสร้างของโปรแกรมได้ง่ายกว่าภาษาอื่นๆ

2) ฐานข้อมูลและการใช้ ประกอบไปด้วย (1) ฐานข้อมูลและการสืบค้น กำหนดหัวข้อในการจัดเก็บข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ต่าง ๆ จำนวน 22 หัวข้อ ซึ่งมีการจัดเก็บเอกสาร (Documents) ซึ่งเป็นทั้งข้อความ ลิงค์ รูปภาพ และวิดีโอ สำหรับการออกแบบคำสอบถาม หรือตัว กรองข้อมูล (Query) นั้นมีการออกแบบไว้ 7 หมวด (2) การใช้งานของผู้ใช้ มีการกำหนดการเข้าถึง (Access) ในระดับต่างๆ ดังนี้ (2.1) ผู้ควบคุม และจัดการข้อมูล ระบบหลังบ้าน (Back Office) ผู้ใช้มี 2 ระดับคือ ผู้ควบคุม (Administrator) สามารถควบคุมการใช้งานของฐานข้อมูลทั้งหมดและ มอบหมายบทบาทหน้าที่ให้กับ ผู้แก้ไขข้อมูล (Editor) และ/หรือ ผู้สร้างข้อมูล (Author) / หรือ ผู้ใช้ ข้อมูล (User) เข้าถึงและแก้ไขข้อมูลได้บางส่วน ตามแต่ที่ผู้ควบคุมได้มอบหมาย (2.2) ผู้อ่าน (Reader) การเข้าถึงของผู้ใช้ในระดับ Reader อนุญาตผู้ใช้ผู้อ่านเอกสาร ในฐานข้อมูล แต่ไม่สร้างหรือ แก้ไขเอกสาร โดย reader มีการแบ่งระดับการเข้าถึงข้อมูลที่แสดงในหน้าเว็บไซต์ 2 ระดับคือ reader ที่ลงทะเบียนเป็นสมาชิก (Member) สามารถอ่าน คัดลอก ดาวน์โหลด และพิมพ์ข้อมูลได้ ซึ่ง Reader ที่ไม่ทำการลงทะเบียนไม่สามารถจัดการข้อมูลได้เท่ากับ Member

3) เว็บไซต์ ใช้โดเมนเนม คือ cbtchiangmai.org โดยกำหนดหมวดหมู่สำคัญ ที่จะแสดงไว้บนเว็บไซต์ 8 หมวด คือ (1) ฐานข้อมูลชุมชน (2) แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT Concept) (3) ข่าวสารและกิจกรรม (4) สารระบทความ (5) เอกสารเผยแพร่ (ดาวน์โหลด) (6) สินค้า/ บริการ (7) เกี่ยวกับเรา CBT เชียงใหม่ และ (8) ติดต่อ

4) การติดตามผลการเข้าถึงข้อมูลบนเว็บไซต์ สามารถติดตามการเข้าใช้ ข้อมูลบนเว็บไซต์ <http://cbtchiangmai.org> ผ่าน Google Analytics ซึ่งเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ และเก็บข้อมูลเชิงสถิติของผู้เข้าเว็บไซต์ สามารถนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงฐานข้อมูลซึ่งเป็น ประโยชน์ในพื้นที่อื่นๆ ได้ต่อไป

5.1.2.3 การเผยแพร่ฐานข้อมูล

การเพื่อเผยแพร่ฐานข้อมูล ประกอบไปด้วย

1) **เวทีเผยแพร่การจัดทำฐานข้อมูลให้กับชุมชน** โดยเปิดเวทีชุมชนเพื่อนำเสนอฐานข้อมูลที่ดำเนินการเสร็จแล้ว เพื่อให้ชุมชนได้รับทราบการมีอยู่ของฐานข้อมูล การใช้งาน และเพื่อระดมความคิดเห็นค้นหากลไกการดูแลรักษา/อัปเดตฐานข้อมูลให้มีความเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ โดยการดำเนินการ คือ (1) ดำเนินการแจ้งให้ตัวแทนชุมชนจาก 30 ชุมชนที่มีความพร้อมในการทำการตลาด มาร่วมรับทราบการมีอยู่ของฐานข้อมูล เพื่อขอความร่วมมือให้ช่วยกันประชาสัมพันธ์เว็บไซต์ และใช้ประโยชน์จากเว็บไซต์/ฐานข้อมูลที่มีอยู่ (2) จัดกระบวนการให้ตัวแทนชุมชนได้ทราบวิธีการอัปเดตข้อมูลชุมชนของตนเอง โดยสามารถล็อกอินเข้าไปจัดการแก้ไข เพิ่มเติมข้อมูลให้มีความเป็นปัจจุบัน (3) ระดมความคิดเห็นค้นหากลไกการดูแลรักษา/ปรับปรุงฐานข้อมูลให้มีความเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ โดยผลของการระดมความคิดเห็น คือ (1) ในเบื้องต้นชุมชนแต่ละชุมชนจะเป็นผู้อัปเดตข้อมูลในฐานข้อมูลชุมชนของตนเอง (2) ในกรณีที่ชุมชนไม่สามารถแก้ไขเพิ่มเติมข้อมูลได้ จะประสานผ่านทีมพี่เลี้ยงเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ให้ช่วยเพิ่มเติมข้อมูลให้

2) **เวทีเผยแพร่ผลการดำเนินงานให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** โดยเปิดเวทีนำเสนอฐานข้อมูลที่ดำเนินการเสร็จแล้วให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ หน่วยงานราชการ ธุรกิจเพื่อสังคม ผู้ประกอบการท่องเที่ยว เพื่อให้ได้รับทราบการมีอยู่ของฐานข้อมูล การใช้งาน และเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นเพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนา จากนั้นคณะผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะที่สามารถแก้ไขได้ทันทีไปปรับปรุงระบบฐานข้อมูล ดังนี้ (1) [เปิดฟังก์ชันการเชื่อมต่อ/โทรออกโดยตรงจากเบอร์โทรศัพท์](#) (2) [เพิ่มฟอร์มข้อมูล "อัตลักษณ์/จุดเด่นของชุมชน" ขึ้นไว้ในลำดับต้นของหน้าเพจแต่ละชุมชน](#)

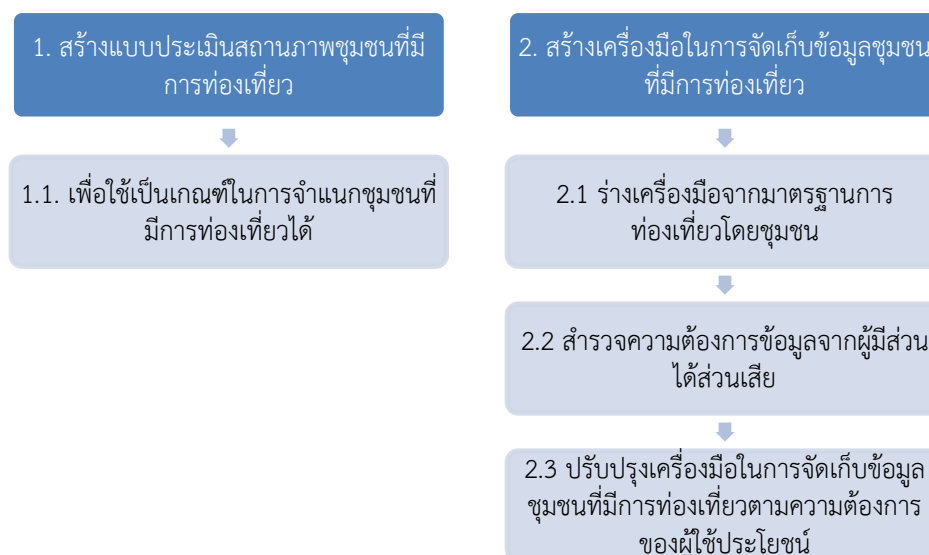
3) **เผยแพร่เว็บไซต์และฐานข้อมูลเครือข่ายฯ สู่อารณะ** โดยการเผยแพร่เว็บไซต์ และฐานข้อมูลเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ มีการดำเนินการ คือ (1) ประชาสัมพันธ์บนสื่อสังคมออนไลน์ ได้แก่ เฟซบุ๊กแฟนเพจ ของ (ก) สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน : CBT-I (ข) การท่องเที่ยวโดยชุมชน CBT Thailand (ค) เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ (2) ประชาสัมพันธ์ในงาน นำเสนอผลจากแผนงานวิจัย ณ อุทยานหลวงราชพฤกษ์ วันที่ 6 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 (3) ประชาสัมพันธ์ในงานวันธรรมดาน่าเที่ยว 2018 ณ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ระหว่างวันที่ 10 - 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2561 ซึ่งได้รับความสนใจและมีการจองโปรแกรมท่องเที่ยว จำนวน 12 ใบจอง ([นักท่องเที่ยว 34 คน](#)) และ (4) [ออกหนังสือประชาสัมพันธ์เว็บไซต์กับหน่วยงานต่างๆ](#)

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 สภาพและศักยภาพของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน

5.2.1.1 การพัฒนาเครื่องมือในการศึกษาสภาพและศักยภาพชุมชนที่มีการท่องเที่ยว

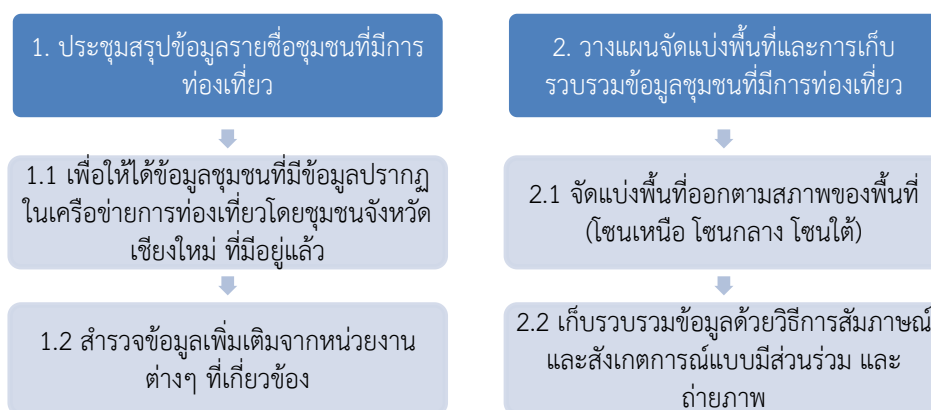
การพัฒนาเครื่องมือเป็นกระบวนการสำคัญ โดยมีขั้นตอนในการพัฒนาเครื่องมือที่สำคัญ 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) สร้างแบบประเมินสถานภาพชุมชนที่มีการท่องเที่ยว 2) สร้างเครื่องมือในการจัดเก็บข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว ในขั้นตอนพัฒนาเครื่องมือนี้ต้องคำนึงถึงความต้องการข้อมูลของผู้ใช้ประโยชน์เป็นสำคัญ เนื่องจากข้อมูลที่มีประสิทธิภาพจะช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานและการบริหารงานของผู้บริหารเพื่อช่วยในการตัดสินใจในการบริหารจัดการองค์กร (สิริชัย ดีเลิศ, 2558) ดังแสดงในภาพที่ 25

ภาพที่ 25 การพัฒนาเครื่องมือในการศึกษาสภาพและศักยภาพชุมชนที่มีการท่องเที่ยว

5.2.1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว

การเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว มีขั้นตอนการดำเนินงานที่สำคัญ คือ 1) ประชุมสรุปข้อมูลรายชื่อชุมชนที่มีการท่องเที่ยว โดยการสำรวจข้อมูลชุมชนที่มีข้อมูลปรากฏในเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ที่มีอยู่เดิม และสำรวจข้อมูลเพิ่มเติมจากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง 2) การจัดแบ่งพื้นที่และการเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว โดยจัดแบ่งพื้นที่ออกตามสภาพของพื้นที่ได้เป็น 3 โซน ได้แก่ (1) โซนเหนือ 6 อำเภอ (2) โซนกลาง 8 อำเภอ และ (3) โซนใต้ 6 โดยคณะนักวิจัยลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวแทนของแต่ละชุมชนด้วยวิธีการสัมภาษณ์และสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม รวมถึงการเก็บภาพถ่ายประกอบ (ภาพที่ 26)

ภาพที่ 26 การวางแผนเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว

5.2.1.3 สภาพของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนด้วยแบบสำรวจข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว (ภาคผนวก ข) และใช้แบบประเมินสถานภาพชุมชนที่มีการท่องเที่ยว (ภาคผนวก ก) ของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีรายชื่อทั้งหมด 99 ชุมชน จาก 20 อำเภอ พบว่ามีชุมชนที่มีรายชื่อซ้ำซ้อน จำนวน 4 ชุมชน จึงทำการคัดทิ้ง ทำให้เหลือจำนวนชุมชนเพียง 95 ชุมชน (ภาคผนวก ง) แบ่งออกตามโซน ได้แก่ (1) โซนเหนือ 6 อำเภอ จำนวน 19 ชุมชน (2) โซนกลาง 8 อำเภอ จำนวน 46 ชุมชน และ (3) โซนใต้ 6 อำเภอ จำนวน 30 ชุมชน โดยพบว่ายังไม่ครอบคลุมทุกอำเภอในจังหวัดเชียงใหม่ ที่มีอยู่ 25 อำเภอ

5.2.1.4 ศักยภาพของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน

จากข้อมูลชุมชนที่มีการท่องเที่ยว จำนวน 95 ชุมชน คณะผู้วิจัยลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบเก็บข้อมูลและแบบประเมินสถานภาพชุมชน พบสภาพและศักยภาพที่เป็นปัจจุบันของสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ สามารถจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้

1) การท่องเที่ยวโดยชุมชน (Community Based Tourism : CBT)

หมายถึง ชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชน ภายในชุมชนมีการจัดตั้งกลุ่มขึ้นมาเพื่อบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชนอย่างชัดเจนและอย่างมีส่วนร่วมของคนในชุมชน มีรายได้จากการท่องเที่ยวและมีการกระจายผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง มีจำนวน 30 ชุมชน ซึ่งการท่องเที่ยวโดยชุมชนเหล่านี้ยังสามารถจำแนกตามศักยภาพในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่ (1) การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพขั้นสูง หมายถึง ชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชน มีความพร้อมสามารถให้บริการการท่องเที่ยวได้ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยสามารถบริหารจัดการได้ด้วยคนในชุมชนเองตั้งแต่การรับรองและการติดต่อประสานกับนักท่องเที่ยวได้ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ มีจำนวน 12 ชุมชน (2) การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพขั้นกลาง หมายถึง ชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชน มีความพร้อมสามารถให้บริการการท่องเที่ยวได้ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทย

และชาวต่างประเทศ คนในชุมชนสามารถบริหารจัดการตั้งแต่การรับจองและการติดต่อประสานได้ เฉพาะนักท่องเที่ยวชาวไทย มีจำนวน 10 ชุมชน และ (3) การท่องเที่ยวโดยชุมชนที่มีศักยภาพ **ขั้นต้น** หมายถึง ชุมชนที่มีการจัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชน มีความพร้อมสามารถให้บริการ การท่องเที่ยวได้ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ แต่ยังคงมีพี่เลี้ยงช่วยเหลือในการ บริหารจัดการการท่องเที่ยวอาจจะตั้งแต่การรับจอง หรือการติดต่อประสานกับนักท่องเที่ยว หรือการ วางแผนจัดการการท่องเที่ยว มีจำนวน 8 ชุมชน

2) การท่องเที่ยวในชุมชน (Tourism in Community : TiC) การท่องเที่ยว ในชุมชน หมายถึง ชุมชนที่มีนักท่องเที่ยวเข้าไปในชุมชน แต่คนในชุมชนไม่ได้จัดตั้งกลุ่มขึ้นมาเพื่อ บริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยคนในชุมชนเองอย่างชัดเจนและหรืออย่างมีส่วนร่วมของคนในชุมชน รวมถึงความไม่ชัดเจนของการมีรายได้จากการท่องเที่ยวและการกระจายผลประโยชน์จากการ ท่องเที่ยวให้กับคนในชุมชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม มีจำนวน 65 ชุมชน ยังสามารถจำแนกตาม ลักษณะการจัดการได้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ (1) การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีกลุ่มจัดการท่องเที่ยว หมายถึง ชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในชุมชน มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชน มีกลุ่มที่จัดตั้งขึ้น อย่างชัดเจนหรือไม่ชัดเจน โดยการจัดการจากคนในชุมชนเองหรือจากองค์กรในพื้นที่หรือองค์กรนอก พื้นที่ มีจำนวน 18 ชุมชน (2) การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีกลุ่มแต่ไม่ได้จัดการท่องเที่ยว หมายถึง ชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในชุมชน มีกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นอย่างชัดเจนหรือไม่ชัดเจน แต่ไม่มีการจัดโปรแกรม การท่องเที่ยวให้บริการแก่นักท่องเที่ยว คนในชุมชนมีรายได้จากการมาศึกษาดูงานโดยไม่มีการ กำหนดราคาที่ชัดเจน และ/หรือมีรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในชุมชนให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้า มาในชุมชน มีจำนวน 16 ชุมชน (3) การท่องเที่ยวในชุมชนที่ไม่มีกลุ่ม หมายถึง ชุมชนที่มีการ ท่องเที่ยวในชุมชน แต่คนในชุมชนไม่มีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อจัดการการท่องเที่ยว รวมถึงไม่มีการจัด กิจกรรมการท่องเที่ยวบริการให้กับนักท่องเที่ยว หรือเคยมีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อจัดการการท่องเที่ยวแต่ ปัจจุบันไม่มีการจัดการการท่องเที่ยวแล้ว คนในชุมชนอาจจะมียาได้จนถึงไม่มีรายได้จากการ ท่องเที่ยวที่เข้ามาในชุมชน มีจำนวน 22 ชุมชน และ (4) การท่องเที่ยวในชุมชนที่มีการจัดการโดย **ส่วนบุคคล** หมายถึง ชุมชนที่มีการท่องเที่ยวในชุมชน มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวบริการให้กับ นักท่องเที่ยว โดยเป็นลักษณะธุรกิจส่วนบุคคล มีจำนวน 9 ชุมชน

5.2.2 ระบบการจัดการฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน

5.2.2.1 กระบวนการศึกษาและพัฒนาฐานข้อมูล

กระบวนการศึกษาและพัฒนาฐานข้อมูล ประกอบไปด้วย 1) สำรวจความต้องการ ข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่จะใช้ประโยชน์จาก ฐานข้อมูล 2) ออกแบบฐานข้อมูล และ 3) พัฒนาฐานข้อมูล ฐานข้อมูลที่ได้รับการออกแบบอย่าง เหมาะสมสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้งานภายในหน่วยงานต่างๆ ได้อย่างดี จะทำให้ การดำเนินงานมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น และเป็นผลตอบแทนที่คุ้มค่าต่อการลงทุนเพื่อพัฒนาระบบ ฐานข้อมูล (วิไลภรณ์ ศรีไพศาล, ม.ป.ป.) ดังแสดงในภาพที่ 27

ภาพที่ 27 กระบวนการศึกษาและพัฒนาฐานข้อมูล

5.2.2.2 ระบบการจัดการฐานข้อมูล

ระบบการจัดการฐานข้อมูล มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

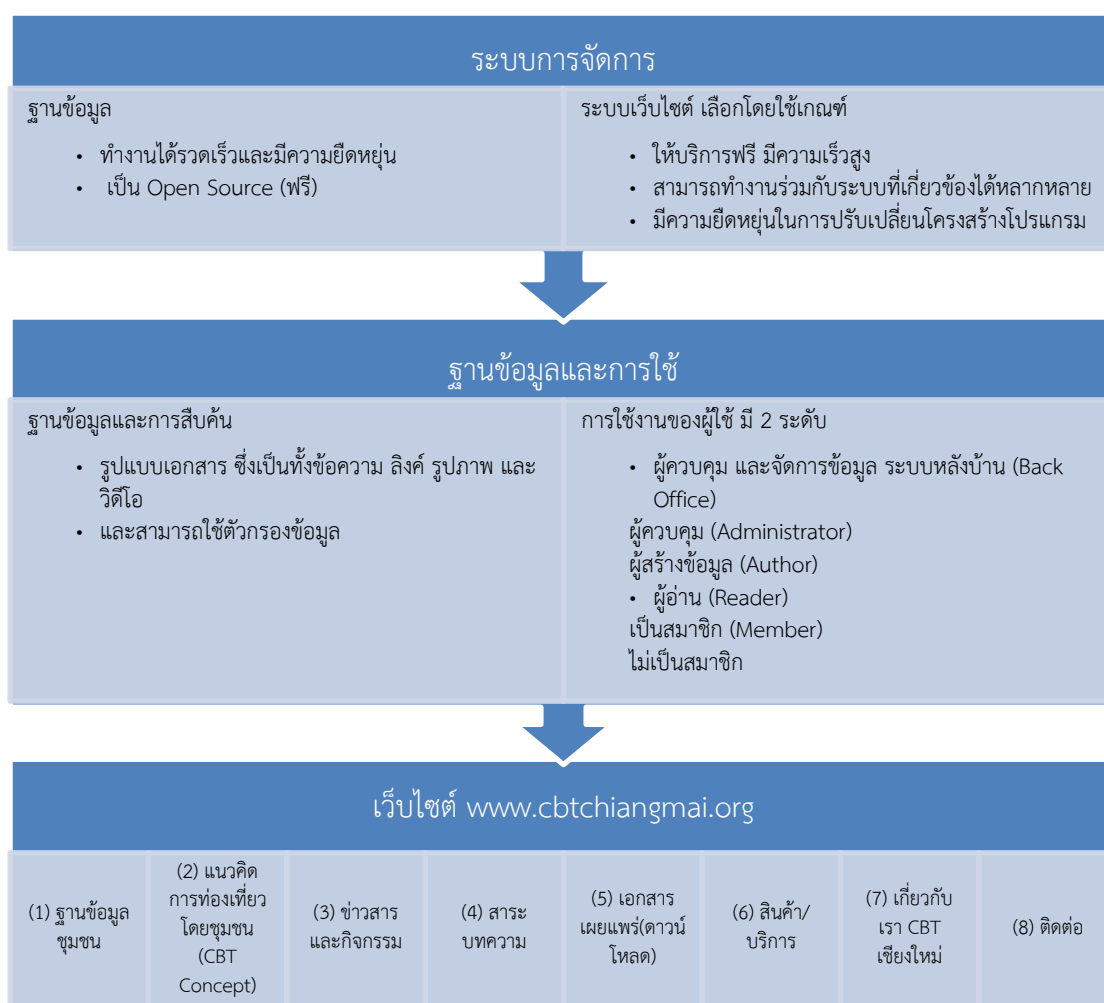
1) **ระบบการจัดการ** ซึ่งประกอบไปด้วย (1) ฐานข้อมูล มีเงื่อนไขในการการเลือกใช้ฐานข้อมูล ดังนี้ (1.1) สามารถทำให้ทำงานได้รวดเร็วและมีความยืดหยุ่น (1.2) เป็น Open Source ทุกคนสามารถใช้งานและปรับแต่งการทำงานได้ตามต้องการ และสามารถดาวน์โหลดโปรแกรมได้จากอินเทอร์เน็ตและนำมาใช้งานโดยไม่มีค่าใช้จ่าย และ (2) เว็บไซต์ใช้ระบบ ใช้เงื่อนไขในการเลือก คือ (2.1) ให้บริการฟรี (opensource) มีความเร็วสูงรวมถึงประสิทธิภาพการใช้งานได้ดี สามารถใช้ร่วมกับระบบปฏิบัติการอื่นๆ ได้มากมาย (2.2) สามารถใช้ร่วมกับเซิร์ฟเวอร์และเชื่อมฐานข้อมูลได้เกือบทุกแบบ (2.3) ความยืดหยุ่นในการแก้ไขปรับเปลี่ยนโครงสร้างของโปรแกรมที่ง่ายกว่าภาษาอื่นๆ

2) **ฐานข้อมูลและการใช้** ประกอบไปด้วย (1) ฐานข้อมูลและการสืบค้น กำหนดหัวข้อในการจัดเก็บข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่ต่างๆ ซึ่งมีการจัดเก็บเอกสาร (Documents) ซึ่งเป็นทั้งข้อความ ลิงค์ รูปภาพ และวิดีโอ สำหรับการออกแบบคำถาม หรือตัวกรองข้อมูล (Query) (2) การใช้งานของผู้ใช้ มีการกำหนดการเข้าถึง (Access) ในระดับต่างๆ ดังนี้ (2.1) ผู้ควบคุม และจัดการข้อมูล ระบบหลังบ้าน (Back Office) ผู้ใช้มี 2 ระดับคือ ผู้ควบคุม (Administrator) สามารถควบคุมการใช้งานของฐานข้อมูลทั้งหมดและมอบหมายบทบาทหน้าที่ให้กับ ผู้แก้ไขข้อมูล (Editor) และ/หรือ ผู้สร้างข้อมูล (Author) / หรือผู้ใช้ข้อมูล (User) เข้าถึงและแก้ไขข้อมูลได้บางส่วน ตามแต่ที่ผู้ควบคุมได้มอบหมาย (2.2) ผู้อ่าน (Reader) การเข้าถึงของผู้ใช้ในระดับ Reader อนุญาตผู้ใช้อ่านเอกสาร ในฐานข้อมูล แต่ไม่สร้างหรือแก้ไขเอกสาร โดย reader มีการแบ่งระดับการเข้าถึงข้อมูลที่แสดงในหน้า

เว็บไซต์ 2 ระดับคือ reader ที่ลงทะเบียนเป็นสมาชิก (Member) สามารถอ่าน คัดลอก ดาวน์โหลด และพิมพ์ข้อมูลได้ ซึ่ง Reader ที่ไม่ทำการลงทะเบียนไม่สามารถจัดการข้อมูลได้เท่ากับ Member

3) เว็บไซต์ ใช้โดเมนเนม คือ cbtchiangmai.org โดยกำหนดหมวดหมู่สำคัญที่จะแสดงไว้บนเว็บไซต์ 8 หมวด คือ (3.1) ฐานข้อมูลชุมชน (3.2) แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (CBT Concept) (3.3) ข่าวสารและกิจกรรม (3.4) สารระบบทความ (3.5) เอกสารเผยแพร่ (ดาวน์โหลด) (3.6) สินค้า/บริการ (3.7) เกี่ยวกับเรา CBT เชียงใหม่ และ (3.8) ติดต่อ โดยเว็บไซต์ทำให้คนได้รู้จักแหล่งท่องเที่ยว และเข้าใจถึงการเตรียมตัวและวางแผนมาท่องเที่ยวได้เหมาะสมและถูกต้อง (อิสระ ศิริไสยาสน์ วัชรพงษ์ ณ เชียงใหม่ วาฐิตา ณ เชียงใหม่, 2550) ดังแสดงในภาพที่ 28

ภาพที่ 28 ระบบการจัดการฐานข้อมูล

5.2.2.3 การเผยแพร่ฐานข้อมูล

การเผยแพร่ฐานข้อมูล ประกอบไปด้วย 1) เวทีเผยแพร่การจัดทำฐานข้อมูลให้กับชุมชน โดยเปิดเวทีชุมชนเพื่อนำเสนอฐานข้อมูลที่ดำเนินการเสร็จแล้ว เพื่อให้ชุมชนได้รับทราบการมี

อยู่ของฐานข้อมูล การใช้งาน และเพื่อระดมความคิดเห็น ค้นหาหลักการดูแลรักษา/อัปเดตฐานข้อมูลให้มีความเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ 2) **เวทีเผยแพร่ผลการดำเนินงานให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** โดยเปิดเวทีนำเสนอฐานข้อมูลที่ดำเนินการเสร็จแล้วให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) **เผยแพร่เว็บไซต์และฐานข้อมูลเครือข่ายฯ สู่อสาธารณะ** โดยการเผยแพร่เว็บไซต์ และฐานข้อมูลเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ผ่าน (1) ประชาสัมพันธ์บนสื่อสังคมออนไลน์ (2) ประชาสัมพันธ์ในงานนำเสนอผลจากแผนงานวิจัย (3) ประชาสัมพันธ์ในงานวันธรรมดานำเที่ยว 2018 **ซึ่งทำให้ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว โดยมีการจองโปรแกรมท่องเที่ยวจำนวน 12 ใบจอง (นักท่องเที่ยวจำนวน 34 คน)** และ (4) ออกหนังสือประชาสัมพันธ์กับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการส่งมอบเว็บไซต์ให้กับหน่วยงานที่มีความเหมาะสม การจัดอบรมบุคลากรในเรื่องการใช้งานเว็บไซต์ และการปรับปรุงข้อมูลในส่วนต่างๆ ของเว็บไซต์ ทำให้ฐานข้อมูลเป็นศูนย์กลางในการกระจายข้อมูลการท่องเที่ยวให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องด้วยข้อมูลที่ถูกต้อง และเป็นปัจจุบันที่สุด และเกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน (อิสระ ศิริไสยาสน์ วัชรพงษ์ ณ เชียงใหม่ วาฐิตา ณ เชียงใหม่, 2550)

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

- 1) หน่วยงานต่างๆ ที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ควรใช้ฐานข้อมูลนี้เป็นแหล่งสืบค้นชุมชนที่มีการท่องเที่ยว เพื่อให้การส่งเสริมพัฒนาชุมชนได้อย่างต่อเนื่องและเหมาะสมกับสภาพความต้องการอย่างแท้จริง
- 2) ฐานข้อมูลนี้ควรได้รับการดูแลและพัฒนาเพื่อให้ข้อมูลเป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องจะได้นำไปใช้ประโยชน์ได้จริงๆ อย่างมีประสิทธิภาพ จึงควรมีองค์กรที่เหมาะสมในการดูแลและพัฒนาฐานข้อมูลนี้ต่อไป

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

- 1) ควรมีงานวิจัยเพื่อพัฒนาองค์กรที่เหมาะสมในการดูแลและพัฒนาฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อให้เป็นการพัฒนาที่ต่อเนื่องและยั่งยืนและสามารถเป็นตัวอย่างให้กับจังหวัดอื่นๆ ต่อไป
- 2) ควรมีงานวิจัยเพื่อพัฒนาฐานข้อมูลการท่องเที่ยวโดยชุมชนของจังหวัดอื่นๆ ที่มีข้อมูลการท่องเที่ยวเพิ่มเติม เพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องต่อไป

บรรณานุกรม

- กาญจนา สุระ. (2558). การพัฒนาศักยภาพการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ ปีที่ 3. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- กิ่งแก้ว ปะติตั้งโช สมหมาย ปะติตั้งโช และจิตรี ภูตระกูล (2550). การใช้และความต้องการสารสนเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศในกลุ่มอีสานใต้. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- เฉลิมชัย ปัญญาดี และเทพ พงษ์พานิช. 2545. การวิจัยและพัฒนาศักยภาพชุมชนท้องถิ่นในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- ชาติชาย มณีกาญจน์. 2538. แนวความคิดเกี่ยวกับศักยภาพของชุมชน.
- พจนา สวนศรี และคณะ. (2557). การพัฒนามาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชนสำหรับภูมิภาคอาเซียนสู่ความเป็นสากล. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- พจนา สวนศรี และสมภพ ยี่จ่อหอ. (2556). คู่มือมาตรฐานการท่องเที่ยวโดยชุมชน. สถาบันการท่องเที่ยวโดยชุมชน. ที่มา : https://issuu.com/somphopibmaysa/docs/cbtstandardhandbook_th.
- พจนา สวนศรี. (2546). คู่มือการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน. กรุงเทพฯ : โครงการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ.
- ไพศาล กาญจนวงศ์ สวิชญา ศุภอุดมฤกษ์ ตรีรัตน์ ศรีกุล นันทะชมพู และอาภทิพย์ กาญจนวงศ์. (2557, ตุลาคม – ธันวาคม). การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของโฮมสเตย์: วารสารวิจัยและพัฒนา มจร. 37(4), 503 – 515.
- ภาคีเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่. (2559). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ : เครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่.
- วรนุช โชติวิทยธานินทร์. (2542). การพัฒนาระบบการสืบค้นสารสนเทศทางด้านการท่องเที่ยวบน World Wide Web. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ (เทคโนโลยีการจัดการระบบสารสนเทศ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วรรณวิมล ภูนาศ. (2558). ศักยภาพชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน: กรณีศึกษาตลาดน้ำอัมพวา. วารสารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปีที่ 26 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2558. (หน้า 63 – 74).
- วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี. (2559). ฐานข้อมูล. เข้าถึงได้จาก : <https://th.wikipedia.org/wiki/> (วันที่ค้นข้อมูล : 6 กรกฎาคม 2559)

- วิไลภรณ์ ศรีไพศาล. (ม.ป.ป.) แนวทางการพัฒนาระบบฐานข้อมูล. เข้าถึงได้จาก :http://www.stabundamrong.go.th/web/book/53/b6_53.pdf (วันที่ค้นข้อมูล : 6 กรกฎาคม 2559)
- สิริชัย ดีเลิศ. (2558). ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ. กรุงเทพฯ : คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุมาลี ภาวสุทธิไพศิฐ. (2541). ระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ บริเวณอุทยานแห่งชาติ เขาชะเมา-เขาวง. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ (การจัดการระบบสารสนเทศสิ่งแวดล้อมและทรัพยากร) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เสรี พงศ์พิศ. (2548). ฐานคิด : จากแผนแม่บทสู่วิสัยทัศน์กิจกรรมชน. กรุงเทพฯ : พลังปัญญา.
- อัศวิน จิตต์จำนงค์. (2559). แนวโน้มและศักยภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว. เข้าถึงได้จาก :[www.http://tourisminvest.tat.or.th/บทวิเคราะห์/บทวิเคราะห์การลงทุน/158-แนวโน้มและศักยภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย](http://tourisminvest.tat.or.th/บทวิเคราะห์/บทวิเคราะห์การลงทุน/158-แนวโน้มและศักยภาพของเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย) (วันที่ค้นข้อมูล : 6 กรกฎาคม 2559)
- อิสระ ศรีไสยาสน์ วัชรพงษ์ ณ เชียงใหม่ วาฐิตา ณ เชียงใหม่. (2550). การบริหารระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน พื้นที่อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- อุมาภรณ์ บุญหนัก. (2544). การออกแบบและพัฒนาระบบสารสนเทศสำหรับธุรกิจท่องเที่ยว. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ (วิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์) บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบประเมินสถานภาพชุมชนที่จัดการการท่องเที่ยว

ท่านเป็นตัวแทนของหมู่บ้าน.....

ตำบล..... อำเภอ.....

ข้อคำถาม	ใช่	ไม่ใช่
1. ชุมชน มีการจัดตั้งกลุ่มเพื่อดำเนินการด้านการท่องเที่ยวโดยเฉพาะ		
2. กลุ่มมีโครงสร้างการทำงานที่มีองค์ประกอบเป็นคนในชุมชนหรือไม่		
3. กลุ่มมีการแบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบแต่ละหน้าที่หรือไม่		
4. กลุ่มมีเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ในการจัดการการท่องเที่ยวหรือไม่		
5. กลุ่มมีกฎระเบียบข้อตกลงในการทำงานร่วมกันของสมาชิกกลุ่มหรือไม่		
6. กลุ่มมีการจัดประชุมคณะกรรมการหรือสมาชิกอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หรือไม่		
7. กลุ่มมีการเปิดรับคนในชุมชนมาเป็นสมาชิกกลุ่มอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง หรือไม่		
8. กลุ่มมีการจัดสรรรายได้จากการท่องเที่ยวเข้ากองทุนเพื่อการพัฒนาชุมชนหรือกลุ่มการท่องเที่ยวหรือไม่		
9. กลุ่มมีบัญชีเงินฝากธนาคารในนามของกลุ่มหรือไม่		
10. กลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน สังคม และสิ่งแวดล้อม ในนามกลุ่มหรือไม่		
11. กิจกรรมท่องเที่ยวของชุมชนมีการส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นหรือไม่		
12. กิจกรรมท่องเที่ยวของชุมชนมีการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหรือไม่		
13. โปรแกรม/กิจกรรมการท่องเที่ยวเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยวหรือไม่		
14. กลุ่มมีข้อควรปฏิบัติที่เป็นลายลักษณ์อักษรสำหรับนักท่องเที่ยวหรือไม่		
15. กลุ่มมีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวที่สามารถรองรับได้หรือไม่		
16. กลุ่มมีการจัดทำโปรแกรมและเส้นทางท่องเที่ยวหรือไม่		
17. กลุ่มมีนักสื่อความหมายที่เป็นคนในชุมชนหรือไม่		

ภาคผนวก ข แบบสำรวจข้อมูลชุมชนที่จัดการการท่องเที่ยว

โครงการวิจัย “การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่”
ภายใต้แผนงานวิจัย “การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับระบบเศรษฐกิจชุมชนฐานรากของจังหวัดเชียงใหม่บนพื้นฐานการ
ท่องเที่ยวโดยชุมชน”

สนับสนุนทุนวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ปีงบประมาณ 2560 ทุนมุ่งเป้าด้านการท่องเที่ยว

1. ชื่อชุมชน/ชื่อกลุ่ม.....
2. สถานที่ตั้งชุมชน/กลุ่ม
.....
.....
.....
- 2.1. ทิศเหนือ   ติดกับ.....
- 2.2. ทิศใต้   ติดกับ.....
- 2.3. ทิศตะวันออก   ติดกับ.....
- 2.4. ทิศตะวันตก   ติดกับ.....
3. ลักษณะทั่วไปของชุมชน
  - 3.1. ลักษณะภูมิประเทศ
.....
.....
  - 3.2. ลักษณะภูมิอากาศ
.....
.....
4. ประวัติความเป็นมาของชุมชน
  - 4.1. ชาติพันธุ์.....
  - 4.2. อายุของชุมชน/ปีที่ก่อตั้งหมู่บ้าน .....
  - 4.3 ที่มาของคนในชุมชน
.....
.....
  - 4.4 จำนวนประชากร .....คน
  - 4.5 คร่าวเรือน .....คร่าวเรือน
  - 4.6 ที่มาของชื่อชุมชน
.....
.....
.....

4.7 ปฏิทินประเพณีของชุมชน

เดือน	กิจกรรม
มกราคม	
กุมภาพันธ์	
มีนาคม	

เมษายน	
พฤษภาคม	
มิถุนายน	
กรกฎาคม	
สิงหาคม	
กันยายน	
ตุลาคม	
พฤศจิกายน	
ธันวาคม	

- 4.8 เศรษฐกิจชุมชน
- 4.8.1 อาชีพหลัก/อาชีพรอง.....
- 4.8.2 กลุ่มอาชีพ/กองทุนชุมชน
- (1) .....
- (2) .....
- (3) .....
- 4.8.3 รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย .....บาท/ปี
5. ประวัติศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว
- 5.1 “คำขวัญกลุ่ม/ชุมชน” และ โลโก้ชุมชน (ถ้ามี)
- .....
- .....
- .....
- 5.2 ประวัติการก่อตั้งกลุ่มท่องเที่ยว
- .....
- .....
- .....
- .....
- รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยว (กรณีที่เป็นชุมชนท่องเที่ยว (ระบุ) มีการจัดการโดยใคร เช่น อปท. ผู้ประกอบการ หรือ ฯลฯ)
- การท่องเที่ยวโดยชุมชน
- ชุมชนท่องเที่ยว (ระบุ) .....
- 5.4 สถานภาพของกลุ่มการท่องเที่ยว
- มีการรับรองกลุ่มอย่างเป็นทางการ โดย.....
- มีการรับรองกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการ โดย.....
- ไม่มีการรับรอง
- 5.5 โครงสร้างคณะกรรมการ
- .....
- .....
- .....
- 5.6 หน่วยงานพี่เลี้ยง
- 5.6.1 .....

- 5.6.2 .....
- 5.6.3 .....
- 5.7 งานวิจัยและพัฒนาในพื้นที่
- 5.7.1 งานวิจัย
- หน่วยงาน.....ชื่องานวิจัย.....ปีพ.ศ.....
- หน่วยงาน.....ชื่องานวิจัย.....ปีพ.ศ.....
- หน่วยงาน.....ชื่องานวิจัย.....ปีพ.ศ.....
- 5.7.2 งานพัฒนา
- หน่วยงาน.....ประเด็นการพัฒนา.....ปีพ.ศ.....
- หน่วยงาน.....ประเด็นการพัฒนา.....ปีพ.ศ.....
- หน่วยงาน.....ประเด็นการพัฒนา.....ปีพ.ศ.....
- 5.8 ประเภทกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ชุมชนเคยรับ (เช่น นักเรียน/นักศึกษา บริษัททัวร์ ดูงาน อาสาสมัคร ฯลฯ)

กลุ่มนักท่องเที่ยว	ปี	ชาวไทย	ชาวต่างชาติ	รวม
บริษัททัวร์	2557			
	2558			
	2559			
	รวม			
นักท่องเที่ยวทั่วไป	2557			
	2558			
	2559			
	รวม			
กลุ่มศึกษาดูงาน	2557			
	2558			
	2559			
	รวม			
สถาบันการศึกษา	2557			
	2558			
	2559			
	รวม			
องค์กร/หน่วยงาน	2557			
	2558			
	2559			
	รวม			
อื่นๆ	2557			
	2558			
	2559			
	รวม			

- 5.9 จำนวนนักท่องเที่ยว ไทย.....คน ต่างชาติ.....คน รวม.....คน (ตั้งแต่เริ่มเก็บข้อมูลจนถึงปัจจุบัน)
- 5.10 รายได้จากการท่องเที่ยว .....บาท/เดือน/6 เดือน/ปี/อื่น.....)

5.11 มาตรฐาน / รางวัล ที่ชุมชนเคยได้รับ (ชื่อรางวัล หน่วยงานที่มอบรางวัล ปีที่ได้รับ)

5.11.1 ชื่อมาตรฐาน/รางวัล.....หน่วยงานที่มอบ.....ปีที่ได้รับ.....

5.11.2 ชื่อมาตรฐาน/รางวัล.....หน่วยงานที่มอบ.....ปีที่ได้รับ.....

5.11.3 ชื่อมาตรฐาน/รางวัล.....หน่วยงานที่มอบ.....ปีที่ได้รับ.....

- 6) การท่องเที่ยวเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน (การท่องเที่ยว มีส่วนในการสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน เช่น การอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติและ ความหลากหลายของระบบนิเวศ มรดกทางวัฒนธรรมของชุมชน หรือการพัฒนาคนอย่างไร ยกตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม)

6.1 ด้านสังคม :

.....

.....

.....

6.2 ด้านเศรษฐกิจ :

.....

.....

.....

6.3 ด้านสิ่งแวดล้อม :

.....

.....

.....

- 7) ทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชน

7.1 ทรัพยากรทางธรรมชาติ

.....

.....

7.2 วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิต

.....

.....

7.3 ภูมิปัญญาท้องถิ่น

.....

.....

7.4 ฐานกิจกรรม

.....

.....

- 8) กิจกรรมการท่องเที่ยวและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน และแผนที่จุดท่องเที่ยวในชุมชน(ถ้ามี)

8.1 กิจกรรมการท่องเที่ยว

.....

.....

.....

8.2 แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

.....

.....

.....

8.3 แผนที่จุดท่องเที่ยวในชุมชน

9) โปรแกรมการท่องเที่ยว / ราคาต่อคน/กลุ่ม (เช่น โปรแกรม 1 วัน โปรแกรม 2 วัน)

.....

.....

.....

10) ปฏิทินการท่องเที่ยว 12 เดือน (เฉพาะที่ชุมชนพร้อมจะนำเสนอ) และปฏิทินประเพณี/วิถีชีวิตชุมชน

เดือน	กิจกรรม
มกราคม	
กุมภาพันธ์	
มีนาคม	
เมษายน	
พฤษภาคม	
มิถุนายน	
กรกฎาคม	
สิงหาคม	
กันยายน	
ตุลาคม	
พฤศจิกายน	
ธันวาคม	

11) ช่วงเวลาที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวของชุมชน (Hightlight)

.....

.....

12) การบริการ

12.1 ประเภทที่พัก

- 12.1.1 Home Stay จำนวน ..... หลัง รองรับได้ ..... คน ช่วงราคา.....บาท
- 12.1.2 Resort ชุมชน จำนวน ..... หลัง รองรับได้ ..... คน ช่วงราคา.....บาท
- 12.1.3 Resort เอกชน จำนวน ..... หลัง รองรับได้ ..... คน ช่วงราคา.....บาท
- 12.1.4 ลานกางเต็นท์ จำนวน ..... หลัง รองรับได้ ..... คน ช่วงราคา.....บาท
- 12.1.5 ที่พักหน่วยงาน จำนวน ..... หลัง รองรับได้ ..... คน ช่วงราคา.....บาท
- 12.1.6 ที่พักอื่น ๆ (ระบุ).....

12.2 อาหารและช่วงราคา

- 12.2.1 อาหาร Home Stay ช่วงราคา.....บาท
- 12.2.2 ร้านอาหาร ช่วงราคา.....บาท
- 12.2.3 ตลาดสด (ช่วงเวลาที่มืดตลาด และประเภทสินค้าที่มีจำหน่าย)
- .....
- .....

12.3 นักสื่อความหมายชุมชน จำนวน.....คน ราคา.....บาท/คน/ครั้ง

12.4 รถบริการของชุมชน จำนวน.....คัน ราคา.....บาท/คัน/ครั้ง
(จำนวนคนที่บรรทุก.....คน/คัน)

12.5 ผลิตภัณฑ์ชุมชน

- 12.5.1 ..... ช่วงราคา.....
- 12.5.2 ..... ช่วงราคา.....
- 12.5.3 ..... ช่วงราคา.....

12.6 ฐานกิจกรรม

- 12.6.1 ฐาน.....ราคา.....
- 12.6.2 ฐาน.....ราคา.....
- 12.6.3 ฐาน.....ราคา.....
- 12.6.4 ฐาน.....ราคา.....

12.7 การบริการอื่นๆ

.....

.....

13) ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว

13.1 รองรับนักท่องเที่ยวจำนวน.....คน/ครั้ง/รอบ/ฐานกิจกรรม

- ค้างคืน จำนวน.....คน/ครั้ง
- ไป-กลับ จำนวน.....คน/ครั้ง

13.2 ที่จอดรถสาธารณะ จำนวน.....คัน/ครั้ง

13.3 ความสามารถด้านภาษาของนักสื่อความหมายชุมชนภาษา..... จำนวน..... คน

13.4 มัคคุเทศก์มีใบอนุญาตเป็นมัคคุเทศก์ (บัตรประจำตัว)

- ประเภททั่วไป (ต่างประเทศ) แลกสืปรอนซ์เงิน จำนวน ..... คน
- ประเภททั่วไป (ไทย) แลกสืปรอนซ์ทอง จำนวน ..... คน
- ประเภทเฉพาะ (ระบุ) ..... จำนวน ..... คน
- ประเภทเฉพาะ (ระบุ) ..... จำนวน ..... คน

- 13.5 การเข้าถึง(ความสะดวกในการเข้าถึง/สภาพถนน ลาดยาง/ลูกรัง/ฤดูกาล)
 .....
 .....
- 13.6 สัญญาณโทรศัพท์ / อินเทอร์เน็ต .....
- 13.7 แหล่งน้ำ .....
- 13.8 ไฟฟ้า.....
- 14) สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว (ที่ใกล้ชุมชน)
 14.1 ร้านค้าชุมชน .....ร้าน
 14.2 โรงพยาบาล/รพสต. ....ระยะทาง..... กม.
 14.3 สถานีตำรวจ.....ระยะทาง..... กม.
 14.4 ปั้มน้ำมัน.....ระยะทาง..... กม.
 14.5 ตู้ ATM/ธนาคาร.....ระยะทาง..... กม.
- 15) การเตรียมตัวของนักท่องเที่ยว(ต้องติดต่อล่วงหน้ากี่วัน ต้องเตรียมตัวอย่างไร อะไรมีและอะไรที่ไม่มีที่ต้องเตรียมตัวสำหรับการไปเยือนชุมชน เช่น สภาพอากาศ การแต่งกาย อาหารท้องถิ่น ยาประจำตัว ไม่มีบริการลูกหาบ)
 .....
 .....
 .....
 .....
- 16) ข้อพึงปฏิบัติของนักท่องเที่ยว (Do & Don't)
 .....
 .....
 .....
- 17) การเดินทางเข้าถึงชุมชนและแผนที่เดินทาง
 17.1 พิกัด GPS .....
- 17.2 การเดินทางเข้าถึงชุมชน (การเดินทาง เส้นทางคมนาคม รถอะไร หมายเลขทางหลวง รถประจำทาง รถรับจ้าง การต่อรถ)
 รถยนต์ส่วนตัว .....
- .....
 รถประจำทาง.....
 .....
- 17.3 แผนที่เดินทาง

18) ผู้ประสานงาน

ที่	ชื่อ-สกุล	ที่อยู่	เบอร์โทรศัพท์	อีเมลล์	Facebook	ID Line

19) เว็บไซต์/Facebook Fanpage/ID Line/Instagramของกลุ่มท่องเที่ยว

.....

.....

.....

20) แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง

.....

.....

.....

21) รีวิวจากผู้มาเยือนชุมชน (Link ของ Review / Blogger/ Website)

.....

.....

.....

22) รูปภาพกิจกรรม/ชุมชน/คลิปวิดีโอ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค ภาพการดำเนินกิจกรรมแผนกิจกรรมของโครงการวิจัย

ภาพกิจกรรมที่ 1 ประชุมทีมวิจัยเพื่อพิจารณาร่างแบบสำรวจข้อมูลชุมชน

ภาพที่ 29 ประชุมทีมวิจัย

กิจกรรมที่ 2 เวทีประชุมระดมความคิดเห็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อปรับปรุงแบบสำรวจข้อมูล

ภาพที่ 30 เวทีประชุมระดมความคิดเห็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

กิจกรรมที่ 3 ลงพื้นที่เก็บข้อมูลชุมชน

ภาพที่ 31 การลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนโซนเหนือ

ภาพที่ 32 การลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนชนากลาง

ภาพที่ 33 การลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลชุมชนโซนใต้

กิจกรรมที่ 4 ประชุมทีมงานออกแบบเพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูล

ภาพที่ 34 การประชุมทีมงานออกแบบเพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูล

กิจกรรมที่ 5 ประชุมทีมจัดเก็บข้อมูลเพื่อสรุปข้อมูลชุมชน

ภาพที่ 35 การประชุมทีมงานออกแบบเพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูล

กิจกรรมที่ 6 แนะนำระบบฐานข้อมูลสมาชิกเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ และฝึกปฏิบัติการจัดการฐานข้อมูลด้วยตนเอง

ภาพที่ 36 แนะนำระบบฐานข้อมูลสมาชิกและฝึกปฏิบัติการจัดการฐานข้อมูลด้วย

กิจกรรมที่ 7 นำเสนอฐานข้อมูลเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ให้กับหน่วยงานในจังหวัดเชียงใหม่

ภาพที่ 37 นำเสนอฐานข้อมูลเครือข่ายให้กับหน่วยงานในจังหวัดเชียงใหม่

ภาคผนวก ง สถานภาพชุมชนที่มีการท่องเที่ยว

แสดงรายละเอียดในรายงานวิจัย เล่มที่ 2 (ภาคผนวก ง สถานภาพชุมชนที่มีการท่องเที่ยว)

ภาคผนวก จ แบบตอบรับจากหน่วยงาน

แบบตอบรับ

บทสรุปผลการวิจัย และโปสเตอร์แนะนำเว็บไซต์ <http://cibtchiangmai.org> ฐานข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว
จากโครงการวิจัยเรื่อง

“การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่”
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) ดอห์พิศ นามสกุล สีรุ่งกร
 หน่วยงาน บัณฑิตวิทยาลัย/อ.พัฒนาศาสตร์ (อ.พัฒนาศาสตร์) ตำแหน่ง นักบริหารแผนและ: สมิ.ศ.ในชน.โค.ด.พ.ค.

ได้รับโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์เว็บไซต์ <http://cibtchiangmai.org> ตามที่ท่านส่งมาแล้ว หนังสือที่ส่งมาเลขที่
 ศจพช.ว ๒๗/๒๕๖๑ ลงวันที่ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๑ จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงพร อ่อนหวาน
 ถึง..... ได้รับเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... ซึ่งข้อมูล
 การจำแนกชุมชนที่มีการท่องเที่ยวและข้อมูลในเว็บไซต์จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานในการต่อยอดงานพัฒนาได้
 ต่อไป

แบบตอบรับ

บทสรุปผลการวิจัย และโปสเตอร์แนะนำเว็บไซต์ <http://cibtchiangmai.org> ฐานข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว
จากโครงการวิจัยเรื่อง

“การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่”
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....**ฉัตรพร**.....นามสกุล.....**จิกริณี**.....
หน่วยงาน.....**สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงใหม่**.....ตำแหน่ง.....**นักวิเคราะห์นโยบายและแผนพัฒนา**
ได้รับโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์เว็บไซต์ <http://cibtchiangmai.org> ตามที่ท่านส่งมาแล้ว หนังสือที่ส่งมาเลขที่
ศจพช.ว ๒๗/๒๕๖๑ ลงวันที่ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๑ จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงพร อ่อนหวาน
ถึง.....ได้รับเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... ซึ่งข้อมูล
การจำแนกชุมชนที่มีการท่องเที่ยวและข้อมูลในเว็บไซค์จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานในการต่อยอดงานพัฒนาได้
ต่อไป

ลงชื่อ.....**ฉัตรพร**.....ผู้รับ
(**นายฉัตรพร จิกริณี**)
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนพัฒนา
สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดเชียงใหม่

แบบตอบรับ

บทสรุปผลการวิจัย และโปสเตอร์แนะนำเว็บไซต์ <http://cibtchiangmai.org> ฐานข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว
จากโครงการวิจัยเรื่อง

“การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่”

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว).....^{ฟรังโก}.....นามสกุล.....^{กันธวิท}.....
หน่วยงาน.....^{สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ}.....ตำแหน่ง.....^{นักจัดการทรัพยากรสารสนเทศ}.....
ได้รับโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์เว็บไซต์ <http://cibtchiangmai.org> ตามที่ท่านส่งมาแล้ว หนังสือที่ส่งมาเลขที่
ศจพช.ว ๒๗/๒๕๖๑ ลงวันที่ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๑ จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงพร อ่อนหวาน
ถึง.....ได้รับเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....ซึ่งข้อมูล
การจำแนกชุมชนที่มีการท่องเที่ยวและข้อมูลในเว็บไซต์จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานในการต่อยอดงานพัฒนาได้
ต่อไป

ลงชื่อ.....^{ฟรังโก}.....ผู้รับ
(^{นางสาวฟรังโก กันธวิท})
(โปรดประทับตราหน่วยงาน)

แบบตอบรับ

บทสรุปผลการวิจัย และโปสเตอร์แนะนำเว็บไซต์ <http://cbtchiangmai.org> ฐานข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว
จากโครงการวิจัยเรื่อง

“การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่”
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว)..... พิกุล ..... นามสกุล..... สุวรรณโร .....
หน่วยงาน..... วศ. ๗ ..... ตำแหน่ง..... เจ้าหน้าที่วิทยากร .....
ได้รับโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์เว็บไซต์ <http://cbtchiangmai.org> ตามที่ท่านส่งมาแล้ว หนังสือที่ส่งมาเลขที่
ศจพช.ว 27/2561 ลงวันที่ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๑ จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงพร อ่อนหวาน
ถึง..... พิกุล ..... ได้รับเมื่อวันที่..... เดือน..... ๘ ..... พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งข้อมูล
การจำแนกชุมชนที่มีการท่องเที่ยวและข้อมูลในเว็บไซต์จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานในการต่อยอดงานพัฒนา
ได้ต่อไป

ลงชื่อ..... พิกุล ..... ผู้รับ
(พิกุล สุวรรณโร)
(โปรดประทับตราหน่วยงาน)

แบบตอบรับ

บทสรุปผลการวิจัย และโปสเตอร์แนะนำเว็บไซต์ <http://cbtchiangmai.org> ฐานข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว
จากโครงการวิจัยเรื่อง

“การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่”
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว)..... ระวีวรรณ .....นามสกุล..... ไพฑูริ .....
หน่วยงาน..... สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเชียงใหม่ .....ตำแหน่ง..... นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการพิเศษ .....
ได้รับโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์เว็บไซต์ <http://cbtchiangmai.org> ตามที่ท่านส่งมาแล้ว หนังสือที่ส่งมาเลขที่
ศจพช.ว 27/2561 ลงวันที่ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๑ จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดวงพร อ่อนหวาน
ถึง..... ได้รับเมื่อวันที่ 8 เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๑ ..... ซึ่งข้อมูล
การจำแนกชุมชนที่มีการท่องเที่ยวและข้อมูลในเว็บไซต์จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานในการต่อยอดงานพัฒนา
ได้ต่อไป

ลงชื่อ..... ระวีวรรณ ไพฑูริ .....ผู้รับ
(..... ระวีวรรณ ไพฑูริ .....)
(โปรดประทับตราหน่วยงาน)

แบบตอบรับ

บทสรุปผลการวิจัย และ โปสเตอร์แนะนำเว็บไซต์ <http://cibtchiangmai.org> ฐานข้อมูลชุมชนท่องเที่ยว
จากโครงการวิจัยเรื่อง

“การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการเครือข่ายการท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดเชียงใหม่”
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ จากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) อริศพร นามสกุล ศิริ
หน่วยงาน ศูนย์พัฒนาระบบเครือข่ายการท่องเที่ยว แห่ง เทศบาลนครเชียงใหม่

ได้รับโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์เว็บไซต์ <http://cibtchiangmai.org> ตามที่ท่านส่งมาแล้ว หนังสือที่ส่งมาเลขที่
ศจพข.ว ๒๗/๒๕๖๑ ลงวันที่ วันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๑ จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ตวงพร อ่อนหวาน
ถึง..... ได้รับเมื่อวันที่.....เดือน..... พ.ศ..... ซึ่งข้อมูล
การจำแนกชุมชนที่มีการท่องเที่ยวและข้อมูลในเว็บไซต์จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานในการต่อยอดงานพัฒนาได้
ต่อไป

ลงชื่อ อริศพร ศิริ
อริศพร ศิริ
(โปรดประทับตราหน่วยงาน)